

Hechos

Cha' 'in Espíritu 'in Ndiöse

¹ Culoo quityi ngua'an tñan 'in um, cua' mtsan' 'in um, ñi Teófilo, nchgaa ña'an nu m'ni Jesús lo'o nchgaa cha' nu ngulo'o ñi ti' xa nu mdyisnan m'ni ñi tñan,

² tsaya' mdiyaa tsaan nu ycuen ñi nde ni' cuaan. Una culo nducua la, lo'o cha' cuiya' 'in Espíritu nu Luhui 'in Ndiöse ycui' ñi lo'o yu ta'a mda'an ñi, yu nu cua' ngulohui ñi, ñi tñan ntsu'hui cha' cu'ni.

³ Una xa cua' mdyiqui'o ñi, ti' ngulo'o tloo ñi 'in yu cha ni' chcua yla tsaan, si'yana ca cuiya' tsu'hue ti yu si'yana lo'o ca ñi, ti' ycui' ñi lo'o yu ña'an ntsu'hui cha' culo Ndiöse tñan 'in nten.

⁴ Lja nguio' ti'in yu ngulo ñi tñan 'in yu si'yana a tyi'o yu quichen Jerusalén cui' xaa, cui' ca nu quita yu tsaya' nu caan cha' nu cua' mdi'in tyaa Ndiöse, cui' cha' nu cua' ycui' ñi lo'o yu:

⁵ Cha' ñi si'yana yu Xuhua mducua tya yu 'in nten lo'o tyi'a, una ni' chcua xnan ti tsaan, cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiöse 'in um.

Xa ycuen Jesús nde ni' cuaan

⁶ Xacan' yu nu nguio' ti'in can' mñicha' yu 'in ñi, lo' juin yu: Ñi X'nan hua, ¿ta cua' taa um cha' cuiya' 'in quichen Israel si'yana xiya' culo na tñan se'en lyi'ya loo na?

⁷ Mxcuen ñi 'in yu: A 'ni cha' ca jlyo ti' um ñi tsaan lo' ñi xaa tsato'o sca cha' nu cua' mdi'in tyaa

Stina Ndiose, si'yana scati ñi ntsu'hui cha' cuiya' can' 'in ñi,

⁸ una caja cha' cuiya' 'in um xa cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in um, xacan' tsa ycuí' um cha' tsu'hue re 'ñan lo'o ne' Jerusalén, lo'o nchgaa nu ndi'in se'en lyi'ya loo Judea, lo'o Samaria, lo'o ña'aan sca chcuí chendyu.

⁹ Ña'aan mdyi ycuí' Jesús cha' re, tloo na'an yu m'ni Ndiose cha' ycuen ñi nde ni' cuaan, lo' ngu-lyijyi yu'hui ñi ni' ndlaa.

¹⁰ Lja ndon nan' 'ya yu se'en nguia nchcuen ñi nde ni' cuaan, tsati ntyin ngu'ya ton tucua yu qui'yu nu mten ste',

¹¹ lo' juin lo'o yu: 'Un ne' Galilea, ¿ñi cha' nan' 'ya um nde ni' cuaan? Cui' Jesús, ñi nu m'ni Ndiose cha' ycuen nde ni' cuaan, cui' tsaña'an na'an um ycuen ñi cua' ñii, cui' cuaña'an ntsu'hui cha' quiaan ñi loo chendyu re xiya'.

Ngulo ton jun 'in Matía tñan loo yu Juda

¹² Xacan' mdo'o jun loo qui'ya nu naan Olivo, mxitucui jun nde quichen Jerusalén. Cui' ti nguinu qui'ya can' se'en lca Jerusalén, tsaña'an cuiya' nu nchcui' lee 'in ne' nu tca tyi'an ne' tsaan nu nx-itñan' ne'.

¹³ Xa nguila jun quichen can', yten jun ña'an se'en nu cua' nchca tucua nde cuaan se'en nguinu yu Tyo, lo'o yu Jacobo, lo'o yu Xuhua, lo'o yu Ndre, yu Lpe, yu Toma, yu Bartolomé, yu Mateo, lo'o yu Jacobo sñe' yu Alfeo, lo'o yu Simón ta yu Zelote, lo'o yu Juda ta'a yu Jacobo.

¹⁴ Nchgaa jun sca cha' ti 'in jun nchcui' lyi'o jun 'in Ndiose, tsatlyu lo'o María jyi'an Jesús, lo'o ta'a

ngula ñi, lo'o chcuá xnan jun cuna'an ndiyo' ti'in can'.

¹⁵ Yato'o sca tsaan can', mdyiton yu Tyo lja jun ta'a na, (lo' jun nu nguio' ti'in can', ndiyaa jun sca ciento ntsu'hui cla jun), lo' juin yu 'in jun:

¹⁶ Nchgaa 'un jun ta'a na, m'ni cha' yato'o tsaña'an nu mxiycui' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in Davi cha' 'in yu Juda, cui' yu nu ya lo'o 'in nten nu msñi 'in Jesús.

¹⁷ Tñan 'in Ndiose m'ni hua lo'o yu, cui' ta 'in hua ncuá yu.

¹⁸ Una lo'o tñi nu msu'hua lyiya' ne' 'in yu si'ya cha' ngunan' nu m'ni yu, msi'i ne' sca yuu, lo' se'en mchcan' tucui yu mdyu yu loo yuu can', ytsu ni' yu, lo' ña'aan tixe'en yu mdo'o ti'in na.

¹⁹ Mscua cueen cha' re ña'aan quichen Jerusalén, can' cha' mdi'in tyaa ne' nii se'en can' ca naan na Acéldama, cha' re nchca ti' chcuí': Yuu se'en nguilo tne.

²⁰ Si'yana nde cha' nu nguinu scua loo quityi Salmo: —Se'en lca tyi yu, ntsu'hui cha' quinu tucua lja na, a caja 'a xca tucui nu ti' tyi'in 'in na—. Nde xca cha' nu nchcuí' quityi can': —Xca tucui ntsu'hui cha' sten tñan loo yu—.

²¹ Can' cha' cua' ñii, 'ni cha' tyi'o hui sca yu nu ta'a mdyisnan mda'an hua lo'o Ñi X'nan na Jesús,

²² ti' tsaan nu mducua tya yu Xuhua 'in ñi, tsaya' mdiyaa tsaan nu ycuen ñi nde ni' cuaan, si'yana ca sca cha' ti 'in hua lo'o yu nu taa hua suun si'yana cua' mdyiqui'o ñi.

²³ Xacan' ngulo ton jun 'in tucua yu nu ntsu'hui lja can', cui' yu naan See Barsabás, nu nchcuí' ne' lo'o lca Justo, lo'o xca yu naan Matía.

24 Xacan' ycu' lyi'o jun 'in Ndiose, lo' juin jun: Ñi Ndiose X'nan hua, scati um jlyo ti' um nchgaa ña'an lca cusya 'in nten, quitsa' um 'in hua ti ña'an chcuaa yu re cua' ngulohui um,

25 nu ca sca cha' ti 'in hua lo'o yu nu cu'ni hua tñan 'in um, cui' tñan nu mxnu ti'in yu Juda can', si'yana cua' nguiaa yu se'en nu ntsu'hui cha' qui'ni ca'an 'in yu si'ya tñan ngunan' nu m'ni yu.

26 Xacan' ngulo jun xu'hue 'in chcuaa yu can', lo' Matía m'ni ca'an cha' 'in si'yana ca sca cha' ti 'in lo'o cha tixca yu ta'a mda'an ca Jesús.

2

Xa ngu'ya Espíritu 'in jun

1 Xa mdiyaa ta'a Pentecostés, sca se'en ti nguio' ti'in jun, nchgaa jun.

2 Tsati ntyin ngune nde ni' cuaan tsaña'an ne se'en ljyaan sca cui'in tnu, cui' ña'an lcaa ngune 'in jun se'en ndi'in jun ña'an can',

3 xacan' ncu chcan' ngu'ya tucua sca na que jun cunda scaa jun, tsaña'an nchca ti' sca quii'.

4 Nchgaa jun mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in jun, lo' mdyisnan ycu' jun scasca loo cha' nu si'i 'a cha' nu nchcui' ca jun, cui' tsaña'an mxiycui' Espíritu 'in jun.

5 Lo' Jerusalén can' mdiyaa qui'an 'a ne' judio nu mdo'o scasca quichen tnu si'yana cu'ni ne' ta'a can'.

6 Qui'an 'a nten mdyisnan nguio' ti'in se'en ngune can', a ngu'lyo 'a ti' ne' ñi lyijyi cha' ti' quiñan ti' ne' si'yana cunda scaa ne' ngune 'in ne' ña'an nchcui' jun lo'o cha' nu nchcui' ca ne'.

⁷ Lyee 'a yuhue ti' ne' lo' nchcui' ne' scasca ne': ¿Ta si'i ne' Galilea ca lca nchgaa nu ndi'in nchcui' cha' re?

⁸ ¿Ña'an ta ne 'in na cunda scaa na cha' nu nchcui' ne' lo'o cha' nu nchcui' ca na ti' xa ngula na?

⁹ Lo'o ne' Partia ndi'in ne' re lo'o na, lo'o ne' Media, lo'o ne' Elam, ne' mdo'o quichen Mesopotamia, ne' mdo'o se'en lca Judea, ne' mdo'o Capadocia, lo'o ne' Ponto, lo'o ne' nu mdo'o se'en lyi'ya loo Asia,

¹⁰ ne' Frigia, ne' Panfilia, lo'o ne' Egipto, lo'o ne' Africa nu mdo'o nde loo la quichen Cirene, lo' ndi'in ne' Roma lo'o na re, nu lca ycu' ca ne' judio, a cunta lo'o ne' nu ntsu'hui ña'an cha' nu cua' ntsu'hui na,

¹¹ lo'o ne' Creta lo'o ne' Arabia ndi'in ne' re, cunda scaa cha' nu nchcui' na, ne 'in na ña'an nchcui' ne' re cha' tsu'hue 'in Ndiose.

¹² Nchgaa ne' can' ndi'in yuhue ti' ne', a jlyo 'a ti' ne' ñi lyijyi cha' ti' quiñan ti' ne', lo' scasca ne' ñicha' ta'a ne': ¿Ñi cha' ta nchca ti' chcui' cha' nu nchca re?

¹³ Una ntsu'hui nu nde nsty' lyi'o 'in yu, lo' nchcui' ne': Na cu'hui yu re.

Cha' nu culoo ycu' yu Tyo lo'o nten

¹⁴ Xacan' mdyiton yu Tyo lo'o ta'a tixca yu ta'a mda'an Jesús, lo' mdyisnan ycu' cueen yu lo'o nten can': Nchgaa 'un, ta'a lca na ne' judio, 'un nu ndi'in Jerusalén re, ca jlyo ti' um lo' quine 'in um cha' nu chcuin' lo'o um.

¹⁵ Yu nu ndi'in re si'i na cu'hui yu ña'an nu 'un ñan ti' um, lo' na tca ntsu'hui ti braa cua' caa tlya.

16 Cui' ca nu nchca ña'an cha' nu mxiycui' Ndiose 'in yu Joel, lo' nchcui' na:

17 —Ndeña'an ntsu'hui cha' cu'nin, juin Ndiose, xa tsatii cha' nu nchca loo chendyu re: Cu'nin cha' cha'an yu'hui nchgaa nten lo'o Espíritu 'ñan, xiycuin' 'in sñe' um, yu tsa suhue ti ña'an xñii yu cha' nu ntsu'hui cha' ca, cui' cuaña'an yu cula chcui' sla yu cha' can'.

18 Nu cha' ñi s'ni, cu'nin cha' cha'an yu'hui Espíritu 'ñan 'in nguso 'ñan, yu qui'yu lo'o nu cuna'an chcui' can' cha' tsu'hue 'ñan lo'o nten.

19 Nan' cu'nin cha' nu tnu nde ni' cuaan lo'o loo chendyu re: Ntsu'hui cha' quilo tne, ntsu'hui cha' squin quii' nu tnu, lo' xtyi sñi ti quinu ti'in xacan'.

20 Cucha ntsu'hui cha' tyuhui' na, lo' coo' chca nga'á na ña'an nchca ti' tne. Tsato'o cha' re xa ti' lyijyi cu'ni cuiya' ñi nu lca X'nan um cha' 'in nten chendyu, cui' tsaan nu cu'nin sca cha' nu tlyu xa ca chcan' loo cha' cuiya' 'ñan.

21 Nchgaa nu tsa qui'an ti' si'yana lcan X'nan, can' nu tyi'o laa—.

22 'Un ne' Israel, quine 'in um cha' nu chcuin': Cua' jlyo ti' um si'yana Jesús Nazaret, lo'o cha' cuiya' nu mdaa Ndiose 'in ñi qui'an 'a cha' nu tnu m'ni ñi tloo na'an um, lo' ncua cuiya' ti' um si'yana Ndiose ngulohui 'in ñi.

23 Una si'ya cha' nu cua' mdi'in tyaa Ndiose cua' s'ni yato'o nguinu Jesús tuyaa' um, lo' mdyaa um cunta 'in ñi 'in ne' nducun' lo' yjui ne' 'in ñi loo cusi,

24 una Ndiose m'ni ñi cha' mdyiqui'o Jesús, ngu-lyoo ñi 'in can' se'en ndijin ne' nu ti'i, a ncua 'in cha' ndyija can' xñi su'hua yaa' 'in ñi.

25 Si'yana ndeña'an ngua'an scua Davi cha' 'in

ñi: —Nchgaa xaa ndi'in Ñi X'nan na lo'on, a sca cha' ntsu'hui cha' cutsen si'yana ndon ñi tso' cueen 'ñan.

²⁶ Can' cha' tsu'hue ntsu'hui tiqueen, nducui tin' nchcuin' cha' re, a ndyuhue tin' xa ntsu'hui cha' cajan,

²⁷ si'yana a xnu su'hua um cusya 'ñan yaa' cha' ndyija, ñi a taa um ya' cutso' ti'in cunan', nan' nu lca Sñe' um nu luhui lati.

²⁸ Ngulo'o um sca tucueen nu taa chendyu 'ñan, cui' um cu'ni um cha' ca tsu'hue lca tiqueen la tloo um—.

²⁹ 'Un nu ndi'in re, nchca tin' chcuin' la ya' lo'o um cha' 'in Davi nu ncu nten cula 'in na, ña'an ngujui yu lo' mtsi' yu, lo' hasta cua' ñii jlyo ti' na la mtsi' yu.

³⁰ Ncu yu sca nu mxiyui' Ndiose 'in, cui' ñi mdi'in tyaa tla ñi cha' re lo'o yu, ngujlyo tsu'hue ti' yu si'yana loo ta nten 'in yu ntsu'hui cha' caan Cristo nu ntsu'hui cha' culo ca tñan 'in na,

³¹ ti' xacan' cua' na'an Davi ña'an mdyiqui'o Cristo, can' cha' juin yu si'yana a nguinu yu'hui cusya 'in ñi yaa' cha' ndyija, ñi a ytso' ti'in cunan' ñi.

³² Cui' ñi nu lca Jesús m'ni Ndiose cha' mdyiqui'o, lo' nchgaa hua ndaa hua suun si'yana cuaña'an yato'o.

³³ Xacan' mchcuan ñi sca cha' cuiya' nu tlyu nde tso' cueen 'in Ndiose, a cunta mchcuan ñi Espíritu nu cua' mdi'in tyaa Sti ñi cha' cha'an yu'hui ni' cusya 'in na, cui' cha' nu na'an tloo um cua' ñii lo' ne 'in um.

³⁴ Si'yana yu Davi a nchca scu en yu nde ni' cuan xa nu juin yu: —Ndiose X'nan na juin ñi lo'o

Ñi X'nan: Chcua tso' cueen 'ñan,

³⁵ lja xicu'nin 'in ta'a cusuun quinu nde tuquiya'—.

³⁶ Can' cha' cua' ñii, 'un ne' Israel, ca cuiya' ca ti' um si'yana Jesús nu mji'in ca'an um 'in loo cusi, Ndiose cua' m'ni ñi cha' lca Ñi X'nan na, lo' lca ñi Cristo.

³⁷ Cui' xaa ngu'ya sca tu'hua ni' cusya 'in ne' xa ngune 'in ne' cha' can', lo' mñicha' ne' 'in yu Tyo lo'o nchgaa la ña'an ta'a mda'an Jesús: 'Un jun ta'a na, ¿ñi na tca cu'ni hua?

³⁸ Xacan' mxcuen yu Tyo can': Tyaa ti' um 'in Ndiose lo' chcua tya um lo'o cha' cuiya' 'in Jesu-cristo si'yana cuten qui'ya nducui um, lo' cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in um.

³⁹ Si'yana ntsu'hui cha' qui'ni ca'an cha' tsu'hue re 'in um, lo'o sñe' um, lo'o nchgaa nten nu ndi'in tijyo' loo, nchgaa nu cua' ngulohui Ndiose X'nan na.

⁴⁰ Qui'an 'a cha' ti' ycu' la yu Tyo lo'o nten can', mdaa yu cha' tnu tiquee 'in ne', lo' juin yu: Tyi'o tso' um tucueen ngunan' nu nguiaa um.

⁴¹ Yato'o nchgaa nu m'ni cunta cha' nu ycu' yu Tyo can' mducua tya ne', ticui' tsaan can' ndiyaa ne' tsa snan mii ne' nu mchca sca cha' ti 'in ne' lo'o jun.

⁴² Tsatlyu ndi'in lo'o jun cha' nu ndlo'o yu ta'a mda'an Jesús, sca cha' ti 'in jun nchcu jun, cui' cuaña'an sca cha' ti 'in jun nchcui' lyi'o jun 'in Ndiose.

Tsaña'an ndi'in jun ti' culoo

⁴³ Yten sca ytsen ni' cusya 'in nchgaa tucui si'ya scasca cha' nu tnu ngui'ni yu ta'a mda'an Jesús.

⁴⁴ Nchgaa jun nu cua' ya qui'an ti' 'in ñi, sca cha' ti 'in jun lo'o ta'a jun, lo' tsatlyu ndi'in na 'in jun nchgaa jun.

⁴⁵ Ntsu'hui nu yjui' se'en ndlo tñan, ntsu'hui nu yjui' na nu ndi'in 'in, lo' mtsa jun tñi can' cua' ña'aan 'ni cha 'in jun cunda scaa jun.

⁴⁶ Sca cha' ti 'in jun ndiyo' ti'in jun nchgaa tsaan ni' lyaa, tsatlyu nchcu jun ña'an 'in cunda scaa jun, tsu'hue ntsu'hui tiquee jun ndi'in jun lo'o suun ña'an,

⁴⁷ n'ni tnu jun 'in Ndiose, lo' nten ndi'in quichen can' ndyu'hui cuiya' ti' ne' ña'an ndi'in jun lo'o ta'a jun. Cunda scaa tsaan can' ngui'ni Ñi X'nan na cha' nchca tyun la jun, nchgaa nu ntsu'hui cha' tyi'o laa.

3

Mhca sca yu mhcun' quiya'

¹ Yato'o sca tsaan yu Tyo lo'o yu Xuhua nguiaa yu se'en nducua laa, tsa ntsu'hui braa cua' snan siin xa nchcui' lyi'o ne' 'in Ndiose.

² Tulaa nu naan ndyi'ya 'a, nchgaa tsaan ndyi'an lo'o ne' 'in sca yu nu mhcun' quiya' ti' xa ngula, can' nchcua jñan yu tñi 'in ne' nu nguiten can'.

³ Xa na'an yu si'yana cua' sten yu Tyo lo'o yu Xuhua ni' lyaa, mjñan yu tñi 'in chcuaa yu can'.

⁴ Una yu Tyo lo'o yu Xuhua mxina'an tsu'hue ca yu tloo yu can', lo' juin yu 'in: Ña'an um jan ñi.

⁵ Xacan' sa 'a yu si'yana cua' xñi yu tñi 'in yu can'.

⁶ Una yu Tyo can' juin yu 'in: A lo'o tñi 'ñan, una taan na nu lo'o 'ñan. Lo'o cha' cuiya' 'in Jesucristo Nazaret, tyiton um lo' tyi'an um.

⁷ Xacan' msñi yu Tyo can' yaa' yu tso' cueen nu xiton yu 'in, ticui' xaa mchca tsu'hue quiya' yu.

⁸ Sca juesa ti mdyiton yu, mdyisnan mda'an yu, yten yu lo'o chcuaa yu can' ni' lyaa, mda'an yu, mdo'o cuaan yu, m'ni tnu yu 'in Ndiose si'yana cua' mchca yu.

⁹ Nchgaa ne' na'an ne' ña'an nda'an yu lo' ngui'ni tnu yu 'in Ndiose.

¹⁰ Cui' xaa yu'hui lyoo ne' 'in yu si'yana lca yu nu nchcua njñan tñi can' tulaa nu naan ndyi'ya 'a. Yuhue 'a ti' ne', a cunta ytsen ne' si'ya cha' nu yato'o can'.

Cha' nu ycui' yu Tyo tulaa

¹¹ Yu nu mchca quiya' can' nsñi ton yu 'in yu Tyo lo'o yu Xuhua se'en nu nguia' tucui tulaa nu naan Salomón. Nchgaa ne' msnan ne' mdiyaa ne' se'en ndon yu si'yana lyee yuhue ti' ne'.

¹² Xa na'an yu Tyo si'yana cua' nguio' ti'in nten can', mdyisnan ycui' yu lo'o ne': 'Un ne' Israel, ¿ñi cha' nduhue 'a ti' um cha' re? ¿Ñi cha' nan' 'ya um 'in hua, ta nxque' ti' um si'yana lo'o cha' cuiya' 'in hua, uta lo'o cha' tsu'hue 'in hua mchca yu re?

¹³ —Ndiose 'in Abraham, lo'o Isaac, lo'o Jacob, cui' Ndiose 'in nten cula 'in na—, m'ni ñi cha' ycuen cuaan cha' 'in Sñe' ñi nu lca Jesús, ñi nu mdyaa um cunta 'in tuyaa' yu Pilato, ñi nu ncuca ti' yu culaa yu, lo' 'un a mslyaa um.

¹⁴ Yato'o mscuan tloo um 'in ñi nu Luhui lati, nu Ñi ndi'in cha' 'in, lo' nde mjñan um cha' lyaa sca yu nu ndujui nten.

15 Yjui um 'in ñi nu ndaa chendyu 'in na, una Ndiose m'ni ñi cha' mdyiqui'o can', lo' huare' ndaa hua suun cha' re.

16 Si'ya cha' nu ndiya qui'an ti' hua 'in Jesús mchca yu re, yu nu ndyu'hui lyoo um lo' nan' 'ya um, lo' si'yana ndiya qui'an ti' hua 'in ñi, can' cha' siya' ti m'ni chca ñi 'in yu tloo na'an um.

17 Una cua' ñii, 'un jun ta'a na, jlyo ti' hua si'yana m'ni um cha' re lo'o cha' tinto tsatlyu lo'o jun nu ndlo tñan 'in um.

18 Una Ndiose m'ni ñi cha' yato'o cha' re tsaña'an cha' nu cua' mxiycui' ñi 'in nchgaa nguso 'in ñi, si'yana Cristo ntsu'hui cha' tyijyin ñi nu ti'i.

19 Can' cha' cua' ñii, tyaa ti' um 'in Ndiose si'yana chca qui'ya nducui um, lo' Ñi X'nan na cu'ni ñi cha' xitñan' cusya 'in um,

20 lo' ca'an tñan ñi 'in Jesucristo, ñi nu cua' mdo'o ton si'yana culo laa 'in um.

21 Una nta ñi la ni' cuaan lja nu tsato'o nchgaa la ña'an cha' nu cua' mdi'in tyaa Ndiose, tsaña'an cha' nu cua' mxiycui' ñi 'in nchgaa nu ngulohui ñi 'in ti' cua' s'ni.

22 Si'yana yu Moisés ndeña'an juin yu 'in nten cula 'in na: —Ndiose nu lca X'nan na juin ñi si'yana lja ta'a na ntsu'hui cha' caan sca yu nu xiycui' Ndiose 'in tsaña'an nu nxiycui' Ndiose 'ñan nan', can' nu cu'ni cunta um cha' nu chcu'i'.

23 Nchgaa nu a cuan xu'hue cha' nu chcu'i' can', caja nu culo tso' 'in—.

24 Cui' cuaña'an nchgaa la ña'an yu nu mxiycui' Ndiose 'in, ti' yu Samuel nu ljaan nde loo, ticui' cha' re mda'an ycu'i' yu.

25 Ncua yu nten cula 'in na, can' cha' ngui'ni

ca'an cha' tsu'hue re 'in na, cui' cha' nu mdi'in tyaa Ndiose lo'o nten cula 'in na, lo' ndeña'an juin ñi 'in Abraham: —Loo ta nten 'in ntsu'hui cha' caan sca sñe' nu ljyan lo'o cha' tsu'hue 'in nchgaa nten chendyu—.

²⁶ ¿Ta si'i lja na culo nducua la mxiton Ndiose 'in scati Sñe' ñi nu taa cha' tsu'hue 'in na lo'o um, ña'an ca si'yana xilo'o chon' na qui'ya ngui'ni na cunda scaa na?

4

M'ni cuiya' ne' cha' 'in yu Tyo lo'o yu Xuhua

¹ Lja nchcui' yu lo'o nten can' mdiyaa yu nu ndlo tñan ni' lyaa, tsatlyu lo'o yu nu lca que 'in yu silyiya nu ntsu'hui cuan ni' lyaa can', lo'o ne' saduceo.

² Ti'i ti' ne' si'yana ndlo'o yu 'in nten si'yana Jesús cua' mdyiqui'o ñi, lo' si'ya cha' can' nchca cuiya' ti' ne' si'yana ntsu'hui cha' tyiqui'o nu cua' ngujui.

³ Msñi ne' silyiya 'in chcuaa yu can', msu'hua yu 'in na'an chcuan, lo' si'yana cua' msiin la xca tsaan can' ncuca cuiya' cha' 'in yu.

⁴ Una qui'an 'a nten nu ngune 'in cha' 'in Ndiose ya qui'an ti' ne' 'in ñi. Tsalca yu qui'yu nu ya qui'an ti' can', ndiyaa yu ca'yu mii yu.

⁵ Yato'o xca tsaan can', cui' Jerusalén ngui'o ti'in yu nu ndlo tñan ni' lyaa 'in ne' judio, lo'o qui'yu cula, lo'o ne' escriba,

⁶ lo'o yu Anás, yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa can', lo'o yu Caifás, lo'o sca yu nu naan Xuhua, lo'o yu Jantro, lo'o nchgaa la ña'an nten 'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa can' ngui'o ti'in can'.

⁷ Xa nu cua' ndon chcuua yu can' tloo ne' mñicha' ne' 'in yu: ¿La jui cha' cuiya' re 'in um, lo' ti nu mdaa 'in na lo'o tsaña'an nu m'ni um?

⁸ Yu Tyo can' mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu, lo' juin yu: 'Un nu ndlo tñan 'in hua, nchgaa 'un nu lca qui'yu cula 'in ne' Israel,

⁹ cua' ñii nchca cuiya' cha' 'in hua si'ya cha' tsu'hue nu yato'o 'in yu nu ncua ti'i re, lo' ña'an ncua mchca yu,

¹⁰ can' cha' quitsan' 'in um, lo' ca jlyo ti' 'un ne' Israel, si'yana lo'o cha' cuiya' 'in Jesús Nazaret, ñi nu lca Cristo, ñi nu mjyi'in ca'an um 'in loo cusi lo' m'ni Ndiose cha' mdyiqui'o, lo' si'ya Jesús ndon yu re tsu'hue lca 'in yu.

¹¹ Cui' Jesús lca ñi —quee nu mscuan tloo um, 'un nu lca cuityi na'an, cua' ñii lca ñi quee nu nsñi ton 'in na'an—.

¹² Ñi a caja 'a xca tucui nu tca culo laa 'in na, cui' ca nu scati ñi nu lca Jesús mdaa Ndiose 'in nten chendyu nu tca xicuten qui'ya 'in na.

¹³ Nduhue 'a ti' ne' 'in yu Tyo lo'o yu Xuhua can' si'yana lo'o cha' tnu tiquee 'in yu nchcui' yu, jlyo ti' ne' si'yana a sca cha' m'ni cha'an yu, ñi a sca tñan lyi'ya yu, xacan' ncua cuiya' ti' ne' si'yana lo'o Jesús ta'a mda'an yu.

¹⁴ A xca 'a cha' ti' ncua chcui' ne' lo'o yu, si'yana sca se'en ti ndon yu lo'o yu nu mchca can'.

¹⁵ Xacan' ngulo ne' tñan si'yana tyi'o yu nde lyi'ya' lja cu'ni cuiya' ne' cha' 'in yu lo'o ta'a nducua ne' can',

¹⁶ lo' ndeña'an nchcui' ne': ¿Ña'an cu'ni na lo'o yu cua? Cua' m'ni yu sca cha' nu tnu lo' ña'aan quichen Jerusalén cua' mscua cween cha' re, a

ndyijyi 'a ña'an su'hua cutsi' na cha' re.

¹⁷ Cua' ñii si'yana a quine yu'hui cha' re lyee la, tsu'hue lati xicutsen na 'in yu si'yana a chcuí' 'a yu lo'o ñi xca tucui cha' 'in Jesús chcuí nu nguiaa nde loo la re.

¹⁸ Xacan' mxi'ya ne' 'in yu, lo' tla 'a mdi'in tyaa ne' cha' lo'o yu si'yana a chcuí' 'a yu lo'o ñi xca tucui cha' 'in Jesús, ñi a culo'o 'a yu 'in nten cha' can'.

¹⁹ Una yu Tyo lo'o yu Xuhua can' mxcuén yu 'in ne': ¿Ti ña'an ta cha' re nu tsu'hue la na tloo Ndiose? ¿Ta tsu'hue la cha' ca ja'an hua 'in um, uta na ca ja'an hua 'in Ndiose?

²⁰ Si'yana huare' a tca cula ti' hua chcuí' hua lo'o nten ña'an cha' nu cua' na'an hua lo' ngune 'in hua.

²¹ Tla 'a cha' ycuí' ne' lo'o yu se'en nu xicutsen ti' yu, xacan' ngulaa ne' 'in yu, a jui ña'an culo qui'ya ne' 'in yu si'yana ytsen ne' 'in nten qui'an can', si'yana nchgaa ne' m'ni tnu ne' 'in Ndiose si'ya cha' nu yato'o can',

²² si'yana yu nu ncua ti'i can' cua' ndyijyin tucua yla yjan ntsu'hui yu, lo' Ndiose m'ni chca 'in yu.

Xa mjñan jun 'in Ndiose si'yana taa ñi cha' tnu tiquee 'in jun

²³ Xa ngulaa ne' 'in yu, nguila yu se'en ndi'in nchgaa la ña'an ta'a nda'an yu, mdaa yu suun ña'an cha' nu ycuí' yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa lo'o qui'yu cula can'.

²⁴ Xa ngune 'in jun ña'an cha' nu mdaa yu can', sca cha' ti 'in jun mdyisnan ycuí' lyi'o jun 'in Ndiose, lo' juin jun: Ndiose X'nan hua, 'un ntsu'hui cha' cuiya' yaa' um lo'o nchgaa loo cha', —cui' um mtñan um ni' cuaan, lo'o chendyu re, lo'o tyi'a

tujo'o, cui' um mtñan um nchgaa loo na nu ndi'in 'in na—,

²⁵ cui' um mxiycui' um 'in Davi nu ncuca nguso 'in um, lo' juin um: ¿—Ñi cha' ta lyee 'a nguilo ti'in nten re, ñi cha' nsu'hua loo ne' cha' nu a ntsu'hui cunta?

²⁶ Yu nu lca ree loo chendyu re, tsatlyu lo'o yu nu ntsu'hui cha' cuiya' yaa', ndiyo' ti'in yu se'en nu xuun yu lo'on nan' nu lca X'nan yu, lo'o Cristo nu ngulohuin—.

²⁷ Cha' ñi si'yana cuaña'an nguio' ti'in nten re, yu Herode lo'o yu Poncio Pilato, ne' gentil lo'o ne' Israel, se'en nu ña'an ti'i ne' 'in Sñe' um, ñi nu luhui lati nu ngulohui um, nu lca Jesús,

²⁸ si'yana cu'ni ne' tsaña'an cha' nu cua' mdi'in tyaa um cua' s'ni, nchgaa cha' nu ntsu'hui cha' ca.

²⁹ Cua' ñii, 'un Ñi X'nan hua, xñi um cunta ña'an nchcui' ti'i ti' ne' 'in hua, una taa um cha' cuiya' 'in hua nu lca nguso 'in um, si'yana a xicutsen ti' hua chcui' hua cha' tsu'hue 'in um lo'o nten,

³⁰ lja xacan' cu'ni chca um 'in nu ti'i, cu'ni um scasca cha' nu tnu lo'o cha' cuiya' 'in Sñe' um, ñi nu luhui lati 'in um nu lca Jesús.

³¹ Ña'aan mdyi ycui' lyi'o jun 'in Ndiose, nguñan se'en nguio' ti'in jun, mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in nchgaa jun, lo' m'ni tnu tiquee jun ycui' jun cha' tsu'hue 'in Ndiose.

Tsatlyu ndi'in na 'in jun

³² Sca cha' ti 'in jun nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús, lo' sca cusya ti 'in jun ndi'in jun can', a tucui nu nchcui' si'yana na 'in lca na nu ndi'in 'in, si'yana tsatlyu ndi'in na 'in jun.

³³ Yu ta'a mda'an ca Jesús, tnu 'a tiquee yu nchcui' yu lo'o nten si'yana mdyiqui'o Ñi X'nan na Jesús, lo' Ndiose m'ni ñi cha' mtsa'an yu'hui cha' tsu'hue 'in ñi ni' cusya 'in jun.

³⁴ A xca 'a jun ti' ngui'ni cha' 'in jun, si'yana nchgaa jun nu ndi'in yuu 'in, ta nducua na'an 'in, ndyijui' jun 'in na lo' ndiya lo'o jun ña'aan tñi can',

³⁵ ndaa jun 'in na 'in yu ta'a mda'an Jesús, lo' yu can' cua' ntsa yu 'in na cua' ña'aan 'ni cha' 'in jun cunda scaa jun.

³⁶ Lja jun can' ndi'in sca yu naan See nu mdo'o se'en lca Chipre, una yu ta'a mda'an Jesús mdi'in tyaa nii yu ca naan yu Bernabé. (Nii yu nchca ti' chcui': Sñe' nu ndaa cha' tnu tiquee.) Lca yu ta nten 'in ne' Leví.

³⁷ Lo'o yu can' yjui' yu sca yuu 'in yu, lo' ña'aan tñi can' mdaa yu 'in yu ta'a mda'an Jesús.

5

Cha' 'in Ananía lo'o Safira

¹ Una xca yu naan Ananía lo'o Safira cuilyi'o yu, yjui' jun sca yuu 'in jun,

² una m'ni cuiya' jun cha' si'yana quinu tsa chin' tñi can' 'in jun, lo' xa mdaa yu tñi can' m'ni yu cha' si'yana ña'aan na mdaa yu 'in yu ta'a mda'an Jesús.

³ Xacan' juin yu Tyo 'in yu Ananía: ¿Ñi cha' mdaa um ya' nguñi lyi'o Laxa'an 'in um, ncua ti' um cuñilyi'o um 'in Espíritu nu Luhui 'in Ndiose, lo' mxu'hua se'en um tichin' tñi nu yjui' um yuu can'?

⁴ ¿Ta si'i se'en ndlo ca um tñan lca na? Xa yjui' um 'in na, ¿ta si'i cunta 'in um su tñi can'? ¿Ñi cha' mdaa um ya' yten cha' ngunan' ni' cusya 'in um?

Una si'i tloo nten ycui' um cha' cuiñi re, cui' ca nu tloo Ndiose.

⁵ Ña'aan ngune 'in yu Ananía cha' can' mdlyu yu lo' ngujui yu. Nchgaa ne' yten sca ytsen 'in ne' xa ynan ne' cha' can'.

⁶ Cui' xaa mdiyaa tucua snan yu tsa suhue ti, nguxen te' 'in yu lo' ya tsi' 'in yu.

⁷ Tsa mdijin snan braa xa mdiyaan nten 'in yu nu ngujui can', una a ngujlyo ti' ne' ña'an cha' nu yato'o can'.

⁸ Xacan' juin yu Tyo can' 'in ne': Quitsa' um 'in hua, ¿ta cui' tsacua ti ncuca yuu nu yjui' um can'? Mxcuen ne' 'in yu: Cui' tsacua ti ncuca na.

⁹ Juin yu Tyo 'in ne': ¿Ñi cha' ncuca sca cha' ti 'in um lo' ncuca ti' um cuñilyi'o um 'in Espíritu 'in Ñi X'nan na? Ña'an jan ñi, tuna'an cua cua' nguila yu nu ya tsi' 'in nten 'in um, lo' cui' cuaña'an tsa lo'o yu 'in um.

¹⁰ Cui' ña'an lcaa mdlyu ne' cuna'an can' tloo yu Tyo can', lo' ngujui ne'. Ña'aan nguila yu tsa suhue ti can' na'an yu si'yana cua' ngujui ne'. Xacan' ya tsi' yu 'in ne' sii' se'en su cuilyi'o ne'.

¹¹ Yten sca ytsen ni' cusya 'in nchgaa jun ta'a na, cui' cuaña'an lo'o nchgaa la ña'an nten nu ynan cha' can'.

Scasca cha' nu tnu m'ni Ndiose

¹² Si'ya cha' cuiya' nu mdaa Ndiose 'in yu ta'a mda'an Jesús, ncuca m'ni yu scasca cha' nu tnu tloo na'an nten can', sca cha' ti 'in jun ndiyo' ti'in jun se'en nguia' tucui tulaa Salomón can'.

13 Nchгаа la ña'an nten can' tsu'hue 'a cha' nchcui' ne' 'in jun, una a msti ti' ne' quio' ti'in ne' sca se'en ti lo'o jun,

14 siya' cuaña'an nde lyee la nguia nguicon nten nu cua' ya qui'an ti' 'in Ñi X'nan na, tsaña'an qui'an yu qui'yu lo' cuaña'an qui'an jun cuna'an.

15 A cunta ndyi'an lo'o ne' 'in nu ti'i, mdi'in tyaa ne' 'in loo jaa' uta loo qui'ñan tu'hua tucueen se'en ntsu'hui cha' tyijyin yu Tyo, lo' siya' xñii ti yu cha' qui'ni ca'an 'in nu ti'i can', lo' nchca.

16 Scasca quichen nu ndi'in cui' ti can', ndyi'o lo'o ne' 'in nu ti'i lo'o nu ntsu'hui cui'in xa'an 'in, mdiya lo'o ne' 'in se'en ndi'in jun quichen Jerusalén, lo' nchгаа can' mchca.

Xa m'ni lyi'o 'tnan ne' 'in yu Tyo lo'o yu Xuhua

17 Yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa tsatlyu lo'o ta'a nda'an yu, cui' ta 'in ne' Saduceo, yten sca cha' xlya ni' cusya 'in ne',

18 lo' ngulo ne' tñan si'yana quinu yu ta'a mda'an Jesús, lo' tsa'a yu na'an chcuan.

19 Una ticui' tla can' ngu'ya ton sca angujle 'in Ñi X'nan na se'en ntsu'hui yu, lo' msla tuna'an chcuan can', xa cua' ngulyoo 'in yu xacan' juin:

20 Yaa um lo' sten um ni' lyaa, lo' chcui' la um lo'o nten ña'an nguiaa cha' 'in chendyu nu cui ti.

21 M'ni yu cunta cha' can', lo' ña'aan ngu'ya xaa yten yu ni' lyaa, lo' mdyisnan ngulo'o yu 'in nten can'. Una lja xacan', yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa lo'o ta'a nda'an yu, mxi'ya yu 'in nchгаа yu nu ntsu'hui cha' cuiya' yaa', tsatlyu lo'o qui'yu cula 'in ne' Israel, lo' ngulo ne' tñan 'in yu silyiya si'yana quia lyoo yu 'in yu nu ntsu'hui ña'an chcuan can'.

22 Una xa mdiyaa yu na'an yu si'yana a tucui 'a ntsu'hui can', xacan' nguia ytsa' yu 'in nchgaa yu nu nguio' ti'in can',

23 lo' juin yu: Nu cha' ñi s'ni, xa mdiyaa hua se'en nducua na'an chcuana cua, na'an hua si'yana nhcun tsu'hue na, lo' yu nu ntsu'hui cuan 'in na ndon yu tuna'an can', una xa msla hua 'in na, a tucui 'a ntsu'hui can'.

24 Yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa lo'o yu nu lca que 'in silyiya nu ntsu'hui cuan ni' lyaa, lo'o nchgaa la ña'an yu nu ndlo tñan can', qui'an 'a cha' mda'an tiquee yu, lo' nguñan ti' yu ña'an tsato'o cha' re.

25 Una cui' xaa mdiyaa sca yu nu mdaa suun, lo' juin yu: Yu nu msu'hua um na'an chcuana, cua' ñii ndlo'o yu 'in nten ni' lyaa cua.

26 Xacan' mdo'o yu nu lca que lo'o silyiya 'in yu, nguia 'ya yu 'in chcuana yu can', lo'o cha' tsu'hue ti nguian lo'o ne' 'in yu, si'yana nguitsen ne' cha' ta jyi'in nten can' quee 'in ne'.

27 Xa nguila lo'o ne' 'in yu, mdyaa ne' cunta 'in yu yaa' nu ntsu'hui cha' cu'ni cuiya' cha' 'in yu, lo' yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa can' mñicha' 'in yu:

28 ¿Ta si'i na cua' ycu' na lo'o um si'yana a culo'o 'a um 'in nten cha' 'in yu can'? Cua' ñii, ña'an Jerusalén cua' ngune 'in ne' cha' nu ndlo'o um, lo' nchca ti' um su'hua um qui'ya chon' hua si'ya cha' nu ngujui yu.

29 Mxcuen yu Tyo can' lo'o nchgaa la ña'an ta'a mda'an Jesús: 'Ni cha' ca ja'an hua 'in Ndiose culo nducua la, lo' si'i 'in nten chendyu.

30 Cui' Ndiose 'in nten cula 'in na ngua'an tñan ñi 'in Jesús, lo' 'un yjui um 'in ñi xa mjyi'in ca'an um 'in ñi sca sii' yca.

31 'In ñi cua' mdaa Ndiose sca cha' cuiya' nu tlyu tso' cueen 'in ñi, si'yana ca Ñi nu ndon loo, Ñi nu ndlo laa 'in na, se'en nu xilo'o chon' ne' Israel qui'ya ngui'ni ne', lo' cu'ni ñi cha' tlyu ti' 'in ne'.

32 Huare' ndaa hua suun cha' re tsatlyu lo'o Espíritu nu Luhui 'in Ndiose, cui' Espíritu nu ndaa Ndiose chu'hui ni' cusya 'in nchgaa nu ca ja'an 'in ñi.

33 Una nde lyee la ycuen tique' ne' xa ngune 'in ne' cha' can', lo' ncua ti' ne' kujui ne' 'in yu.

34 Una lja can' mdyiton sca yu fariseo naan Gamaliel, lca yu sca nu ndlo'o cha' 'in lee, lo' lyee ndyu'hui cuiya' ti' nten 'in yu. Ngulo yu tñan si'yana culyoo ne' 'in yu ta'a mda'an Jesús tsa xi'i nde lyiya',

35 xacan' juin yu 'in ta'a nducua yu: 'Un ne' Israel, xñi na cunta ña'an cu'ni na lo'o yu cua.

36 A s'ni lyee mda'an sca yu ncua naan Teudas, juin yu si'yana ntsu'hui cha' cuiya' yaa' yu, lo' mxo' ti'in yu jacua ciento yu qui'yu nu ncua sca cha' ti 'in lo'o yu, una xa ngujui yu, nchgaa ta'a mda'an yu cua' la tucueen ngunaan yu.

37 Chon' nde'en can' mda'an sca yu Galilea nu ncua naan Juda, cui' xa mda'an sñi ne' nii nten quichen, cui' cuaña'an qui'an nten mxo' ti'in yu, una xa ngujui yu ticui' ti ña'an yato'o 'in ta'a mda'an yu, cua' la tucueen ngunaan ne'.

38 Can' cha' cua' ñii chcuin' lo'o um: Tsu'hue lati culaa na 'in yu re, a ta quiya' na 'in yu lo'o cha' nu ndlo'o yu, si'yana cha' ta lca na cha' 'in nten chendyu, tsatii tuhue cha' 'in yu.

39 Una cha' lca na cha' 'in Ndiose, a tca chcui ndijin na loo cha' cua, ña'an tu' quija lyoo na nsuun

na lo'o Ndiose.

⁴⁰ Nguinu tsu'hue tiqee ne' lo'o ña'an cha' nu ycuí' yu. Xacan' mxi'ya ne' 'in yu ta'a mda'an Jesús, ngulo ne' tñan si'yana qui'ni yu lo' mdi'in tyaa tla ne' sca cha' lo'o yu si'yana a chcuí' a yu cha' 'in Jesús, xacan' ngulaa ne' 'in yu.

⁴¹ Tsu'hue ntsu'hui tiqee yu mdyi'o yu se'en can' si'yana mdaa Ndiose cha' cuiya' mdijin yu nu ti'i si'ya Jesús.

⁴² Nchgaa tsaan ndlo'o yu 'in nten ni' lyaa uta la na'an 'in ne', a ndla' ti' yu nchcuí' yu cha' tsu'hue 'in Jesucristo.

6

Xa ngulo ton jun 'in tsa cati yu nu ta yaa'

¹ Cui' lja xacan' nguia nguiton jun nu ntsu'hui cha' 'in Jesús, una mdyisnan msu'hua qui'ya ta'a jun nu nchcuí' cha' griego lo'o nu nchcuí' cha' hebreo, si'yana lyee la nda yaa' jun 'in ne' cuna'an nu nguinu lo'o cha' ycuí' ti nu nchcuí' cha' hebreo que 'in nu nchcuí' cha' griego.

² Xacan' ta'a tichcua yu can' mxo' ti'in yu 'in nchgaa jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, lo' juin yu: A ndyi'o tñan cula' ti' hua chcuí' hua cha' 'in Ndiose, lo' cutsa hua na nu cunajo'o 'in jun.

³ Can' cha', 'un jun ta'a na, culohui um tsa cati yu qui'yu lja na re, yu nu ndyi'ya ña'an chendyu ndu'hui, yu nu mtsa'an yu'hui lo'o Espíritu nu Luhui 'in Ndiose, yu nu tiyaa, can' nu xnu na 'in cu'ni tñan re.

⁴ Lo' huare' tsa quiñan la hua chcuí' lyi'o hua 'in Ndiose lo' chcuí' hua cha' tsu'hue 'in ñi.

⁵ Nguinu tsu'hue tiquee jun lo'o cha' nu ycuí' yu. Xacan' ngulo ton jun 'in yu Steba, sca yu nu lyee ndiya qui'an ti' nu mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiöse 'in, lo'o yu Lpe, yu Prócoro, Nicanor, yu Timón, yu Parmenas, lo'o yu Nicolás nu mdo'o quichen Antioquía, sca yu cua' ntsu'hui ña'an cha' 'in ne' judio.

⁶ Mdiya lo'o jun 'in yu tloo yu ta'a mda'an Jesús, ycuí' lyí'o yu 'in Ndiöse, lo' mdi'in tyaa yu yaa' yu que.

⁷ Tsa nducua lyee la nguia nguine yu'hui cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na quichen Jerusalén, lo' cuaña'an lyee la nchca qui'an jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, cui' cuaña'an tyun yu nu ndlo tñan ni' lyaa 'in ne' judio ya qui'an ti' 'in Jesús.

Xa nguinu yu Steba

⁸ Yu Steba can' mtsa'an yu'hui yu lo'o cha' tsu'hue 'in Ndiöse, nda'an lo'o yu cha' cuiya' 'in ñi, can' cha' ngui'ni yu scasca cha' nu tnu tloo nten can'.

⁹ Yato'o tucua snan yu judio nu ndiyo' ti'in se'en nchcui' ne' lca Liberto, lo'o chcua snan yu nu mdo'o quichen Cirene lo'o Alejandría, lo'o yu nu mdo'o se'en lca Cilicia lo'o Asia, mdysisnan ycuí' tyijyin ne' lo'o yu Steba can'.

¹⁰ A ngujlyo 'a ti' ne' ña'an ti' xcuen ne' 'in yu, si'yana lo'o cha' tiyaa nchcui' yu si'ya cha' cuiya' nu mdaa Espíritu 'in Ndiöse 'in yu.

¹¹ Xacan' msu'hua lyiya' ne' 'in tucua snan nu chcui' si'yana ngune 'in ña'an mdaja yu Steba can' 'in Moisés lo'o 'in Ndiöse.

¹² Si'ya cha' cuiñi can' nguilo ti'in nten, qui'yu cula lo'o ne' escriba. Siya' ngu'ya ti ne' msñi ne' 'in

yu Steba can', lo' ya lo'o ne' 'in yu se'en nu ntsu'hui cha' ca cuiya' cha' 'in yu.

¹³ Ngulo ton ne' chcuca xnan nu chcui' cha' cuiñi: Yu re a ndla' ti' yu nchcui' ca'an yu 'in laa nu luhui 'in na, a cunta lo'o cha' 'in lee ndaja yu.

¹⁴ Ngune 'in hua juin yu si'yana Jesús Nazaret ntsu'hui cha' kujyo yu se'en re, lo' xitsa'an yu nchgaa ña'an cha' nu ngulo'o Moisés 'in na.

¹⁵ Nchgaa nu nducua se'en nchca cuiya' qui'ya can', mxina'an ne' tloo yu Steba can', lo' ncua chcan' tloo yu tsaña'an tloo angujle.

7

Cha' nu ycui' yu Steba xa yjui ne' 'in yu

¹ Yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa can' mñicha' 'in yu Steba: ¿Ta cha' ñi ña'an nchcui' nchgaa yu re cha' 'in?

² Xacan' mdyisnan ycui' yu Steba: 'Un nu lca nten cula 'in na, quine 'in um cha' nu chcuin'. Ndiose ñi nu tlyu lati ngulo'o tloo 'in nten cula 'in na nu ncua naan Abraham se'en lca Mesopotamia, xa nu ti' lyijyi tsa ti'in yu se'en lca Harán,

³ lo' juin Ndiose 'in yu: —Xnu yuu quichen tyi, tyi'o tso' lja ta nten 'in, lo' tsa ti'in xca loo yuu se'en nu nan' quitsan' 'in—.

⁴ Xacan' mdo'o yu Abraham se'en ndi'in ne' caldeo, mdiya ti'in yu quichen Harán, lo' xa ngujui sti yu mxitsa'an ti'in Ndiose 'in yu loo yuu se'en ndi'in na cua' ñii.

⁵ —Ñi se'en qui'ya ton sca tso' quiya' ti yu—, a mdaa ñi cha' cuiya' culo yu tñan. —Una mdi'in tyaa ñi sca cha' lo'o yu si'yana ntsu'hui cha' quinu yuu

can' 'in yu lo'o sñe' yu—, siya' ñi sca sñe' yu lo' a nchca tyi'in xacan'.

⁶ Ndeña'an juin Ndiose 'in yu: —Sñe' ta nten 'in ntsu'hui cha' tsa ti'in xca loo yuu, can' xitijin ne' 'in nu ti'i lo' ca nguso 'in ne' tsani' jacua ciento yjan—.

⁷ Una nan' cu'ni xñan bsya 'in quichen tnu can', juin Ndiose, —lo' tsa tucua xaa xitucui loo yuu se'en ntsu'hui cha' cu'ni tnu 'ñan—.

⁸ Xacan' mdi'in tyaa Ndiose sca cha' lo'o Abraham si'yana ca circuncida 'in yu, chon' nde'en can' mdaa ñi sca sñe' yu nu ncua naan Isaac, cui' cuaña'an m'ni yu lo'o Isaac xa ntsu'hui yu snu' ti tsaan, cuaña'an ya quiñan Isaac can' lo'o Jacob, lo' cuaña'an m'ni can' lo'o ta'a tichcua sñe' yu nu lca nten cula 'in na.

⁹ Si'ya cha' jñan ti' 'in can' yato'o yjui' 'in yu See ta'a ngula se'en lca Egipto, una Ndiose a ngula yaa' ñi 'in yu See can',

¹⁰ mda yaa' ñi 'in yu lo'o nchгаа nu ti'i yaan 'in yu, —mdaa ñi cha' tiyaa 'in yu lo' m'ni ñi cha' yu'hui cuiya' ti' Faraón, ree 'in ne' Egipto, 'in yu See can', ngulo ton ne' 'in yu ca yu bsya ña'aan se'en lca Egipto, tsatlyu lo'o na'an 'in ne'—.

¹¹ Chon' nde'en can' ngu'ya bju'ñan ña'aan se'en lyi'ya loo Egipto lo'o Canaán, yaan nu ti'i tnu se'en can', hasta lo'o nten cula 'in na a jui 'a na nu cunajo'o 'in ne'.

¹² Xa ynan yu Jacob cha' si'yana ndi'in trigo se'en lca Egipto, ngua'an tñan yu 'in sñe' yu, cui' nu lca nten cula 'in na, si'yana tsa 'ya ne' trigo se'en can'.

¹³ Xa nu cua' nchca tucua ya' ndyi'an ne', la xacan' mtsa' la yu See si'yana lca yu ta'a ngula ne', lo' yu'hui lyoo tsu'hue yu ree Faraón ñi ta nten lca

yu See can'.

¹⁴ Ngulo yu See tñan 'in ta'a ngula yu, si'yana quia 'ya yu 'in Jacob nu lca sti yu lo'o nchgaa ta nten 'in yu, loo nchgaa ne' ndiyaa ne' snan yla ntsu'hui 'tñu ne'.

¹⁵ Cuaña'an yato'o mdiyaa yu Jacob se'en lca Egipto, can' ngujui yu, lo' cui' cuaña'an lo'o nten cula 'in na.

¹⁶ Xa mdo'o ne' can' nguian lo'o ne' tijyan nten cula 'in na se'en lca Siquem, mdi'in tyaa ne' 'in na ni' tuquee nu yjui' sñe' Hamor 'in Abraham nu ncu nten cula 'in na.

¹⁷ Lja mdi'in ne' quichen Egipto lyee yton ne', una Ndiose a nguilya ti' ñi ña'an cha' nu cua' mdi'in tyaa ñi lo'o Abraham,

¹⁸ yato'o mdo'o ton xca ree se'en lca Egipto, una a yu'hui lyoo 'a yu cha' 'in yu See can'.

¹⁹ Yu ree can' lo'o cha' cuiñi ngunan yu ña'an nu xitijin yu 'in ne' nu ti'i, lo' ngulo yu tñan 'in ne' si'yana xcuan ne' sñe' ne' si'yana a cuton 'a ne'.

²⁰ Lja xacan' ncu cune' yu Moisé, can' nu yu'hui cuiya' ti' Ndiose 'in, lo' tsani' snan coo' nten cula 'in yu m'ni co'o 'in yu.

²¹ Una ngula yaa' jun 'in yu si'ya cha' nu mdi'in tyaa ree can', yato'o ticuii' sñe' ree Faraón nu cuna'an mhcuan cunta 'in yu, m'ni co'o ne' 'in yu ña'an nchca ti' sca sñe' ca ne'.

²² Moisé can' m'ni cha'an yu tsaña'an cha' 'in ne' Egipto, lo' mdon lo'o yu sca cha' cuiya' nu tlyu.

²³ Xa ntsu'hui yu tucua yla yjan, ncu lca tiquee yu tsa na'an yu se'en ndlyu ta'a yu, ne' Israel.

²⁴ Xa na'an yu si'yana sca ne' Egipto ndyijui ti'in ne' 'in ta nten 'in yu, cui' xaa ngula yu 'in lo' yjui yu

'in ne' Egipto can'.

²⁵ Nguñan ti' yu si'yana nchgaa ta nten 'in yu qui'ya cha' tiyaa si'yana Ndiose lca nu ngua'an tñan 'in yu nu culaa yu 'in ne', una a nguñan ti' ne' cuaña'an.

²⁶ Xca tsaan can' mdiyaa yu se'en nsuun tucua yu qui'yu, msu'hue yu cusuun can', lo' juin yu: Sca ta ti nten lca um, ¿ñi cha' ta nsuun um?

²⁷ Yu nu nsuun can' mducua yaa' yu 'in yu Moisé, lo' juin yu 'in: ¿—Ti nu mdi'in tyaa 'in lca sca bsya uta sca bse lja hua re?

²⁸ ¿Ta na ñan ti' kujui 'ñan ña'an yjui 'in sca yu Egipto lca—?

²⁹ Xa ngune 'in yu cha' can', msnan yu lo' mdiyaa yu xca loo yuu se'en lca Madián, can' jui cuilyi'o yu lo' mdi'in tucua sñe' yu.

³⁰ Tucua yla yjan mdijin, yu Moisé nda'an yu sca se'en ngutyi se'en nducua qui'ya Sinai, can' ngulo'o tloo sca angujle 'in yu loo quii' ndiquin lja yca quiche' can'.

³¹ Yuhue 'a ti' yu xa na'an yu cha' can', ya ton yu cui' la si'yana cu'ni quii tsu'hue yu 'in na, xacan' ngune 'in yu ycui' Ñi X'nan na:

³² —Nan' lcan Ndiose 'in nten cula 'in, Ndiose 'in Abraham, Ndiose 'in Isaac, Ndiose 'in Jacob. Mdyisnan mhcuan yu Moisé lo' a mxina'an 'a yu se'en ndiquin can'—.

³³ Lo' juin Ñi X'nan na 'in yu: —Lyoo quinan ntsu'hui quiya' si'yana se'en luhui 'a ndon.

³⁴ Nan' cua' na'an lo' jlyo tin' si'yana cha' ñi ndijin sñe' nu ti'i se'en lca Egipto, cua' ngune 'ñan tsaña'an nu njñan ne' 'ñan, lo' ngu'ya ton si'yana culo laan 'in ne'. Can' cha' cua' ñii ca'an tñan 'in tsa se'en lca

Egipto—.

³⁵ Yato'o yu nu mscuan tloo ne' 'in xa juin ne': ¿Ti nu mdi'in tyaa 'in lca sca bsya uta sca bse lja hua? Can' yu nu ngua'an tñan Ndiose 'in xa ngulo'o tloo angujle 'in yu se'en ndiquin yca quiche' can', si'yana ca yu sca nu ndon loo lati nu culo laa 'in ta nten 'in yu tuyaa' ne' Egipto.

³⁶ Mdo'o lo'o yu 'in ne' se'en lca Egipto xa m'ni yu scasca cha' nu tnu, lo'o se'en lca tujo'o nga'á, cui' cuaña'an loo yuu ngutyi se'en mda'an ne' tsani' tucua yla yjan.

³⁷ Cui' Moisé lca nu juin 'in ne' Israel: Lja ta nten 'in na, Ndiose X'nan na, ntsu'hui cha' xiton ñi sca nu xiycui' ñi 'in tsaña'an nchcuin' lo'o um cua' ñii, can' nu cu'ni cunta um cha' nu chcuí'.

³⁸ Cui' Moisé can' lca nu mdon lja nten cula 'in na se'en nguio' ti'in ne' Israel loo yuu ngutyi can', xa ycui' sca angujle lo'o yu loo qui'ya Sinai, lo' mhcuan yu cunta cha' tsu'hue nu taa chendyu 'in na.

³⁹ Una nten cula 'in na a ncua ja'an ne' 'in yu, cui' ca nu nde mscuan tloo ne' 'in yu, lo' ncua lca tiquee ne' xitucui ne' se'en lca Egipto,

⁴⁰ xa juin ne' 'in yu Aaron: —Tñan um lcuin jo'o 'in hua nu chcua loo se'en nguiaa hua, si'yana yu Moisé nu ngulyoo 'in hua se'en lca Egipto, a jlyo ti' hua ñi na ncua 'in yu—.

⁴¹ Xacan' mtñan ne' sca lcuin bta cune' nu ca jo'o x'nan ne', lo' mdiquin tucua ne' 'ni tloo can', lo' si'ya na nu mtñan yaa' ne' can', tsu'hue ntsu'hui tiquee ne' ngui'ni ne' ta'a.

⁴² Can' cha' Ndiose ngula yaa' 'in ne', lo' mdy-isnan m'ni tnu ne' na nu nducua ni' cuaan, cui'

taña'an cha' nu mxiycui' Ndiose 'in yu nu ngua'an scua quityi cua' s'ni: —Un ne' Israel, ¿ta ñan ti' um si'yana 'ñan nan' m'ni tnu um xa mdiquin tucua um scasca 'ni tloo jo'o x'nan um xa mda'an um loo yuu ngutyi tsani' tucua yla yjan?

⁴³ Ngu'ya um sca te' na'an 'in jo'o Moloc, lo'o lcuin cuii nu lca jo'o x'nan um Renfán, lcuin nu mtñan yaa' nten m'ni tnu um. Can' cha' cua' ñii cu'nin cha' tsa lo'o ne' 'in um sca se'en tijyo' lati que 'in Babilonia—.

⁴⁴ Cui' cuaña'an mda'an lo'o nten cula 'in na te' na'an nu nguia' xa mdi'in tyaa Ndiose cha' lo'o ne' se'en ngutyi can', lo' mtñan yu Moisé 'in na chcui ña'an ngulo Ndiose tñan 'in yu, taña'an lcuin nu na'an xñii yu.

⁴⁵ A cunta mdiya lo'o ne' te' na'an can' xa yten Josué loo yuu 'in ne' gentil, lo' mchcuan yu cunta 'in na si'yana Ndiose lca nu m'ni cha' mdo'o ne' se'en can', can' mdi'in te' na'an can' tsaya' mdiyaa tsaan nu ngulo yu Davi tñan.

⁴⁶ Can' yu nu yu'hui cuiya' ti' Ndiose 'in, lo' mjñan yu cha' cuiya' cha' tca tñan yu sca se'en tyi'in ñi, cui' Ndiose 'in Jacob.

⁴⁷ Una yu Salomón m'ni yu cha' nguia' sca laa 'in ñi.

⁴⁸ Cha' ñi si'yana Ndiose, ñi nu tlyu lati nducua ni' cuaan, a ndyi'in ñi ni' lyaa mtñan yaa' nten chendyu, taña'an nchcui' quityi nu ngua'an scua nguso 'in ñi cua' s'ni:

⁴⁹ —Ni' cuaan lca na se'en nducuan, lo' chendyu re lca na se'en nxitñan' quiyan', ¿ña'an ta tñan um sca na'an 'ñan, nchcui' Ñi X'nan na, uta sca se'en ntsu'hui cha' xitñan'?

50 ¿Ta si'i cuin' mtñan nchgaa loo na nu chcan' loo chendyu re?

51 'Un lca um nten nu lye' ti', tla cusya 'in um, lo' nducun tunsan um—, scaña'an ti nxcuan tloo um Espíritu nu Luhui 'in Ndiose. Tsaña'an m'ni nten cula 'in na, lo' cuaña'an ngui'ni um cua' ñii.

52 ¿Ta nde'en nu mxiycui' Ndiose 'in cua' s'ni, na a mna'an ti'i nten cula 'in na? Yato'o yjui um 'in nu mda'an ycui' si'yana ntsu'hui cha' caan sca nu ñi ndi'in cha' 'in, a s'ni mdyaa um 'in ñi tuyaa' ne' nducun' lo' yjui um 'in ñi,

53 'un nu mhcuan cunta cha' 'in lee nu mdaa angujle, una a mxu'hua se'en um 'in na.

54 Xa ngune 'in ne' cha' can', lyee 'a ycuen tiquee ne' lo'o yu Steba can', hasta nchcu lyi'ya ne' ndon ne'.

55 Una yu Steba mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu, mxina'an yu nde ni' cuaan lo' na'an yu sca xaa nu tsu'hue ña'an se'en nducua Ndiose, lo' tso' cueen 'in ñi nducua Jesús.

56 Lo' juin yu: Ña'an jan ñi, chcan' 'ñan nguila tucua ni' cuaan, lo' Yu Qui'yu nu Mdo'o nde ni' Cuaan nducua ñi tso' cueen 'in Ndiose.

57 Xacan' msi'ya yja cueen ne', lo' mducun ne' tunsan ne', lo' siya' ngu'ya ti ne' chon' yu,

58 ngulo ne' 'in yu nde tu'hua quichen, can' mjiyi'in ne' quee 'in yu, lo' te' tucuin nu lco' ne' mdyaa ne' cunta 'in na 'in sca yu naan Saulo.

59 Yu Steba can' ycui' lyi'o yu 'in Ndiose lja njiyi'in ne' quee 'in yu, lo' juin yu: Jesús, 'un ñi nu lca X'nan hua, chcuan um cunta cusya 'ñan.

60 Ña'an mdyi'ya xtyin' yu, ycui' cueen yu: Ñi X'nan hua, a cu'ni um cunta ña'an qui'ya ngui'ni

ne' re lo'on. Xa mdyi ycuí' yu cha' re ngujui yu.

8

Mxitijin yu Saulo 'in jun nu ti'i

¹ Yu Saulo, sca cha' ti 'in yu lo'o ne' nu yjui 'in yu Steba can'. Cuii' tsaan can' nde lyee la mxitijin ne' nu ti'i 'in jun nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús, jun nu ndi'in Jerusalén, cua' la tucueen ngunaan jun. Ntsu'hui jun nu mdiyaa se'en lyi'ya loo Judea lo'o Samaria, una ta'a tichcua yu ta'a mda'an Jesús, a la mdo'o yu.

² Ne' nu ya tsi' 'in yu Steba can' lca ne' chacui' nten nu suun, lo' lyee ynan lo'o ne' 'in yu.

³ Una yu Saulo can', lyee la mxitijin yu 'in jun ta'a na nu ti'i, yten yu cunda scaa na'an, lo' ncuán qui suhue' yu 'in jun, yaa jun na'an chcuán, yu qui'yu lo'o jun cuna'an.

Xa mdiyaa cha' tsu'hue 'in Ndiöse quichen Samaria

⁴ Jun nu cua' la tucueen ngunaan can', mdyisnan ycuí' jun cha' tsu'hue 'in Jesús se'en mdiyaa jun.

⁵ Sca yu naan Lpe mdiyaa yu quichen Samaria, lo' mdyisnan ycuí' yu cha' tsu'hue 'in Cristo.

⁶ Sca cha' ti 'in ne' ndon nscan ne' cha' nu nchcui' yu, si'yana na'an ne' cha' nu tnu ngui'ni yu,

⁷ si'yana xa ndlo yu cui'in xa'an ntsu'hui 'in nten, nxi'ya yja cueen ne', a cunta qui'an 'a nu ti'i m'ni chca yu, ne' nu a nchca tyi'an lo'o nu nchcun' quiya',

⁸ can' cha' tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee nchgaa nten can'.

⁹ Cui' can' ndi'in sca yu jlyo ti' naan Simón, lyee 'a cua' nguñilyi'o yu 'in ne' Samaria can', m'ni yu 'in yu si'yana lca yu sca nu ndon loo 'a.

¹⁰ Cula luhue ne' tsu'hue ndon nscan ne' cha' nu nchcui' yu, lo' nchcui' ne' si'yana tlyu 'a cha' cuiya' 'in Ndiose nda'an lo'o yu.

¹¹ Tsu'hue n'ni cunta ne' cha' can', si'yana cua' s'ni ñilyi'o yu 'in ne' lo'o cha' jlyo ti' 'in yu.

¹² Una xa ycui' yu Lpe can' cha' tsu'hue 'in Jesucristo ña'an ntsu'hui cha' culo Ndiose tñan, ya qui'an ti' ne' lo' mducua tya ne', yu qui'yu lo'o jun cuna'an.

¹³ Lo'o yu Simón ya qui'an ti' yu lo' mducua tya yu, lo' mdyisnan mda'an yu lo'o yu Lpe can', nduhue 'a ti' yu ña'an cha' nu tnu ngui'ni yu.

¹⁴ Una yu ta'a mda'an ca Jesús, yu nu ndi'in Jerusalén, xa ynan yu cha' si'yana lo'o ne' Samaria cua' ncuán xu'hue ne' cha' 'in Ndiose, cui' xaa ngua'an tñan yu 'in yu Tyo lo'o yu Xuhua si'yana tsaa yu se'en can'.

¹⁵ Xa mdiyaa yu can' ycui' lyi'o yu 'in Ndiose, si'yana lo'o ne' Samaria cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ne',

¹⁶ si'yana ti' lyijyi chu'hui ñi ni' cusya 'in ne', cui' ca nu mducua tya ne' lo'o cha' cuiya' 'in Jesús.

¹⁷ Xacan' chcuaa yu mdi'in tyaa yu yaa' yu 'in ne', cui' ña'an lcaa mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ne'.

¹⁸ Una xa na'an yu Simón si'yana tsaloo ndi'in tyaa ti yu yaa' yu 'in ne' lo' nchcuán ne' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose, xacan' ncuá ti' yu xi'i yu cha' cuiya' can',

¹⁹ lo' juin yu: Lo'on nan' nchca tin' taa um cha'

cuiya' re ñan, si'yana xa tyi'in tyaan yaan' 'in ña'an nu ti, lo'o can' chcuán Espíritu nu Luhui 'in Ndiose.

²⁰ Xacan' mxcuén yu Tyo can' 'in yu Simón: Tsato'o quinan' nu'huin lo'o tñi 'in, si'yana ñan ti' tca caja cha' tsu'hue 'in Ndiose lo'o tñi.

²¹ A ntsu'hui cha' qui'ni ca'an cha' cuiya' re 'in, ñi a mdiyaa xu'hue lo'o cha' re, si'yana a ñi ndi'in cha' 'in tloo Ndiose.

²² Xilo'o chon' qui'ya 'in lo' jñan 'in Ndiose, tina'an ti' cu'ni ñi cha' tlyu ti' 'in lo'o ña'an nu ñan ti' cusya 'in.

²³ Nan' jlyo tin' si'yana tla 'a cusya 'in, qui'ya 'in mducun na cha' tiyaa 'in.

²⁴ Mxcuén yu 'in Simón can': Jñan um 'in Ñi X'nan na si'ya cha' 'ñan, si'yana a sca cha' nu ycuí' um cua caan 'ñan.

²⁵ Xa mdyi ycuí' yu Tyo lo'o yu Xuhua cha' 'in Ndiose lo'o ne' Samaria, mxitucui yu nde Jerusalén. Qui'an 'a quichen suhue ti mdijin yu se'en lyi'ya loo Samaria, ycuí' yu cha' tsu'hue 'in Jesús.

Cha' 'in yu Lpe lo'o yu Etiopía

²⁶ Yato'o sca angujle 'in Ñi X'nan na mdo'o ycuí' lo'o yu Lpe can': Ndla ti cu'ni, lo' tsaá tucueen nu ndyi'o Jerusalén nu ndiyaa quichen Gaza, cui' tucueen nu ndyijyin loo yuu ngutyi can'.

²⁷ Cui' xaa mdo'o yu nguiaa yu. Can' na'an yu 'in sca yu Etiopía, lca yu sca yu eunuco nu ntsu'hui cunta cha' cuilyiya' ndi'in 'in Candace, ne' cuna'an 'in ree Etiopía, lo' ya y'ni tnu yu 'in Ndiose quichen Jerusalén.

28 Xa mxitucui yu nducua ycui' yu quityi 'in Ndiose ni' carreta 'in yu, quityi nu ngua'an scua yu Isaía nu mxiycui' Ndiose 'in cua' s'ni.

29 Xacan' ycui' Espíritu 'in Ndiose lo'o yu Lpe: Ya ycua 'in carreta cua.

30 Xa mhcua yu carreta can', ngune 'in yu si'yana quityi ngua'an scua yu Isaía nguia ycui' yu can'. Xacan' juin yu Lpe can': ¿Ta ndyi'ya um cha' tiyaa cha' nu nhcui' quityi cua?

31 Mxcuen yu 'in: ¿Ña'an ta qui'yan cha' tiyaa cha' a caja nu quitsa' ñan? Xacan' mjñan yu cha' tsu'hue 'in yu Lpe can' si'yana chcua sca se'en ti lo'o yu.

32 Quityi 'in Ndiose se'en nhcui' yu can' nhcui' na: —Ya lo'o ne' 'in ñi ña'an nchca ti' sca slya' se'en ntsu'hui cha' kujui ne' 'in 'in. Lo' ña'an nchca ti' sca slya' cune' nu a nxi'ya xa nsi'yu ne' quichan', cuaña'an m'ni co'on ñi 'in ñi.

33 Xa mdijin ñi nu ti'i, a jui nu tyi'o cha' 'in ñi. A sca ta nten 'in ñi tca taa suun cha' 'in ñi, si'yana cui' xaa jui nu ngulyoo 'in ñi loo chendyu re—.

34 Xacan' juin yu eunuco 'in yu Lpe can': Cu'ni um cha' tsu'hue quitsa' um 'ñan, ¿ti nu 'in cha' nhcui' na, ta nhcui' yu cha' 'in yu ticui' yu, uta na nhcui' yu cha' 'in xca tucui'?

35 Ticui' loo quityi nu nhcui' yu can' mdyisnan ycui' yu Lpe cha' tsu'hue 'in Jesús.

36 Tucueen nguiaa yu can', mdiyaa yu sca se'en ntsu'hui tyi'a, lo' juin yu 'in yu Lpe can': Nde ntsu'hui tyi'a. ¿Ta ndyijyi ña'an cha' chcua tyan cua' ñii?

37 Mxcuen yu Lpe can': Tca na cha' 'un ndiya qui'an ti' um lo'o nu hcui' cusya 'in um. Lo' juin

yu: Ndiya qui'an tin' si'yana Jesucristo lca ñi Sñe' Ndiose.

³⁸ Cui' xaa ngulo yu tñan si'yana xican' ton ne' carreta can', chcuaa yu ngu'ya ton yu lo' yten yu loo tyi'a, xacan' mducua tya yu Lpe can' 'in yu.

³⁹ Ña'aan mdyi'o yu loo tyi'a can', a ncua chcan' 'a yu Lpe can' si'yana Espíritu 'in Ñi X'nan na nguia lo'o 'in yu, una tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee yu eunuco can' nguiaa yu.

⁴⁰ Lo' xa ngüi ti' yu Lpe can' cua' ndon yu quichen Azoto, lo' mda'an ycuí' yu cha' tsu'hue 'in Jesús cunda scaa quichen mdijin yu tsaya' mdiyaa yu se'en lca Cesarea.

9

Xaya qui'an ti' yu Saulo 'in Jesús

¹ u Saulo can', nde lye la ycuen tique' yu lo'o jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Ñi X'nan na, nu ncua ti' yu kujui yu 'in jun, can' cha' yaa yu se'en ndi'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa,

² lo' mjñan yu quityi cha' cuiya' nu tsa lo'o yu 'in na scasca se'en ndiyo' ti'in ne' judio quichen Damasco, se'en nu quinu jun nu cua' ntsu'hui tucueen 'in Jesús, yu qui'yu uta ne' cuna'an, lo' quian lo'o yu 'in jun nde Jerusalén nu chu'hui jun na'an chcuán.

³ Cua' tiyaa ti yu quichen Damasco xa nu tsati ntyin msti sca xaa nu mdo'o la ni' cuaan, lo' msu'hua lo'o na 'in yu.

⁴ Can' mdlyu yu, lo' ngune 'in yu jui sca nu ycuí': Saulo, Saulo, ¿ñi cha' nda'an y'ni lyi'o 'ñan?

⁵ Xacan' juin yu: ¿Tucui ca lca 'un Ñi X'nan hua? Mxcuen ñi 'in yu: Nan' lcan Jesús nu nda'an y'ni lyi'o. ¿Ta a jlyo ti' si'yana ticuii' ngui'ni nu ti'i lo'o, ña'an nu ngui'ni cua?

⁶ Mdyisnan mchcuan yu si'yana lyee ytsen yu, lo' juin yu: Ñi X'nan hua, ¿ñi na ta nchca ti' um cu'nin? Xacan' juin Ñi X'nan na 'in yu: Tyiton lo' sten loo quichen cua, la cua caja nu quitsa' 'in ña'an ntsu'hui cha' cu'ni.

⁷ Yu ta'a nda'an yu Saulo can', lyee ytsen yu si'yana ngune ca 'in yu ña'an jui nu ycu', una a tucui na'an yu.

⁸ Mdyiton yu Saulo lo' msla yu quiloo yu, una a ncuca chcan' 'a 'in yu. Ta'a nda'an yu can' msñi yaa' yu, lo' yten lo'o 'in yu quichen Damasco.

⁹ Can' mdi'in yu snan tsaan a ncuca chcan' 'a 'in yu, ñi a ycu 'a yu, ñi a yi'o 'a yu.

¹⁰ Una quichen Damasco can' ndi'in sca yu nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, naan yu Ananía. Ñi X'nan na m'ni ñi cha' na'an xñii yu sca cha', lo' juin ñi: Ananía. Mxcuen yu 'in ñi: Nde ndon, Ñi X'nan hua.

¹¹ Xacan' juin Ñi X'nan na 'in yu: Tyiton, lo' tsaatucueen nu naan Ñi Ya', lo' ña'an 'in yu Juda quia nan 'in sca yu mdo'o quichen Tarso nu naan Saulo, si'yana nhcui' lyi'o yu 'ñan,

¹² lo' cua' ñii na'an xñii yu si'yana mdiyaa sca yu naan Ananía se'en ndi'in yu, lo' mdi'in tyaa yaa' 'in yu si'yana quila xaa quiloo yu.

¹³ Xacan' mxcuen yu Ananía: Ñi X'nan hua, lyee 'a cua' ynan cha' 'in yu cua, tsala ña'an cua' mxitijin yu 'in jun nu ti'i, nu cua' ngulohui um nu ndi'in

quichen Jerusalén,

¹⁴ lo' mdiyaan yu nde re lo'o cha' cuiya' 'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa can', si'yana scan' yu 'in nchgaa nu ndiya qui'an ti' 'in um.

¹⁵ Lo' juin Ñi X'nan na 'in yu: Yaa lya, si'yana lca yu sca nu cua' mdo'o hui 'ñan, si'yana tsa ycu' yu cha' tsu'hue 'ñan tloo ree lo'o ne' gentil, a cunta lo'o ne' Israel.

¹⁶ Nan' quitsan' 'in yu tsala nu ti'i ntsu'hui cha' tyijyin yu si'yan.

¹⁷ Xacan' mdo'o yu Ananía nguiaa yu, lo' yten yu ña'an can'. Mdi'in tyaa yu yaa' yu 'in yu Saulo can', lo' juin yu: Ñi ta'a na Saulo, Jesús ñi nu lca X'nan na, ñi nu ngulo'o tloo 'in um tucueen yaan um, ngua'an tñan ñi 'ñan si'yana quila xaa quiloo um, a cunta cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in um.

¹⁸ Ticui' xaa can', mdo'o tyu sca na quiloo yu ña'an nchca ti' x'ñan cula, cui' ña'an lcaa nguila xaa quiloo yu, mdyiton yu lo' mducua tya yu.

¹⁹ Mdyisnan ycu yu, lo' cuaña'an nguila juesa 'in yu. Ti' nguinu yu chcua xnan tsaan lo'o jun nu ndi'in quichen Damasco.

Ycu' Saulo cha' 'in Ndiose quichen Damasco

²⁰ Xacan' mdyisnan ycu' yu cha' tsu'hue 'in Cristo cunda scaa se'en ndiyo' ti'in ne' judio, lo' nchcui' yu si'yana cui' ñi lca ñi Sñe' Ndiose.

²¹ Yuhue 'a ti' ne' 'in yu, lo' nchcui' ne': ¿Ta si'i yu re lca yu nu mxitijin 'in jun nu ti'i, nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús quichen Jerusalén? ¿Ta si'i can' cha' ca mdiyaan yu re si'yana scan' yu 'in ne', lo' quia lo'o

yu 'in ne' tloo yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa quichen Jerusalén?

²² Una yu Saulo can' nde lyee la ycuí' yu lo'o ne' judio nu ndi'in quichen Damasco. Ngulyo scua la yu cha' 'in Jesús si'yana cui' ñi lca ñi Cristo, lo' a ngujlyo 'a ti' ne' ñi lyijyi cha' ti' quiñan ti' ne'.

Xa mdo'o laa yu Saulo tuyaa' ne' judio

²³ Cua' yaa ña'an ndijin tsaan can', mdya ycuí' ne' judio nu ndi'in quichen can' si'yana kujui ne' 'in yu Saulo,

²⁴ una jui nu mtsa' 'in yu cha' can'. Tla lo' cucha ntsu'hui ta ne' 'in yu tuna'an se'en ntsu'hui cha' tyi'o yu tu'hua quichen can' si'yana kujui ne' 'in yu.

²⁵ Xacan' jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, msu'hua jun 'in yu sca ni' xcuhui, lo' tla can' mdyi'ya jun 'in yu lo'o sca tiso tu'hua quee chon' lo'o can'.

Xa nguila yu Saulo quichen Jerusalén

²⁶ Una xa nguila yu quichen Jerusalén, ncuá ti' yu quio' ti'in yu lo'o jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, una nchgaa jun ytsen jun 'in yu, a ya qui'an ti' jun si'yana lo'o yu cua' ntsu'hui yu cha' 'in Jesús.

²⁷ Xacan' yu Bernabé ya lo'o 'in yu se'en ndi'in yu ta'a mda'an Jesús, lo' mdaa yu suun si'yana yu Saulo cua' na'an yu 'in Ñi X'nan na tucueen yaa yu quichen Damasco lo' ycuí' ñi lo'o yu, a cunta m'ni tnu tiquee yu ycuí' yu cha' tsu'hue 'in Jesús lo'o nten ndi'in can'.

²⁸ Cuaña'an mdyisnan mda'an yu Saulo lo'o jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús quichen Jerusalén.

²⁹ A ntsen yu nchcui' yu cha' 'in Ñi X'nan na, nu hasta nxicune ta'a yu lo'o ne' judio nu nchcui' cha' griego, lo' ngunan ne' ña'an nu kujui ne' 'in yu.

³⁰ Xa ynan jun ta'a na cha' can', ya lo'o jun 'in yu se'en lca Cesarea, xacan' ngua'an tñan jun 'in yu quiaa yu quichen Tarso.

³¹ La xacan' nchgaa laa mdi'in tiin na, jun nu ndiyoy' ti'in se'en lca Judea, Galilea, lo'o Samaria. Cuaña'an tsa nducua lyee la nguia nguilo jun, ntsu'hui sca ytsen 'in Ñi X'nan na ni' cusya 'in jun, lo' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose ndaa cha' tnu tiquee 'in jun, lo' cuaña'an nguia nguilton la jun nchgaa se'en.

Xa mchca yu Enea

³² Yato'o mdijin yu Tyo scasca se'en ndi'in jun nu cua' mdo'o hui 'in Jesús, lo' mdiyaa yu se'en ndi'in jun quichen Lida.

³³ Can' na'an yu 'in sca yu naan Enea, nu cua' ntsu'hui snu' yjan nscua ti'i loo qui'ñan, lo' a nchca tyi'an yu.

³⁴ Xacan' juin yu Tyo 'in yu: Enea, Jesucristo cu'ni chca ñi 'in um cua' ñii, tyitucui um lo' cu'ni chu'hue um loo s'ñan um. Ticui' xaa mdyitucui yu.

³⁵ Nchgaa ne' ndi'in quichen Lida lo'o Sidón na'an ne' si'yana mchca yu, lo' ya qui'an ti' ne' 'in Ñi X'nan na.

Xa mdyiqui'o Dorca

³⁶ Quichen Jope ndi'in sca ne' cuna'an nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, lo' naan ne' Tabita, lo' cha' re nchca ti' hcui': Dorca. Qui'an 'a cha' tsu'hue m'ni ne', mda yaa' ne' 'in nu ti'i ña'an 'in, cui' cuaña'an lo'o lcuán.

³⁷ Lja xacan' ncuca ti'i ne' lo' ngujui ne'. Xa nu cua' mxicuta ne' 'in, ycuen lo'o ne' 'in se'en cua' nchca tucua na'an nde cuaan, se'en ntsu'hui cha' xcua yuu.

³⁸ A tijyo' nguinu quichen Lida se'en lca Jope can', lo' ynan jun ta'a na cha' si'yana quichen Lida ndi'in yu Tyo, cui' xaa ngua'an tñan jun tucua nu tsa te'en 'in yu si'yana jñan cha' tsu'hue 'in yu tsa yu cui' xaa.

³⁹ Mdo'o yu Tyo can', nguiaa lo'o chcuca yu can' nde quichen Jope, mdiyaa jun se'en nducua na'an can' lo' ycuen lo'o jun 'in yu se'en nscua nu ngujui can'. Nchgaa ne' cuna'an nu nguinu lo'o cha' ycui' ti ndi'in ynan ne', msu'hua lo'o ne' 'in yu Tyo lo' mdyisnan ngulo'o ne' scasca loo te' nu mxcyan Dorca xa nu ti' lo'o.

⁴⁰ Ngulo yu Tyo can' 'in nchgaa ne' nde lyiya'. Mdyi'ya xtyin' yu lo' mjñan yu 'in Ndiöse. Xacan' mxina'an yu se'en nscua nu ngujui can', lo' juin yu: Tabita, tyiton. Ticui' xaa msla ne' quiloö ne'. Xa na'an ne' 'in yu Tyo can', cui' xaa mdyi tucua ne',

⁴¹ msñi yu yaa' ne', lo' mxiton yu 'in ne'. Xacan' mxi'ya yu 'in nchgaa jun ta'a na lo'o ne' nu nguinu lo'o cha' ycui' ti can', lo' na'an jun si'yana cua' mdyiqui'o nu Dorca can'.

⁴² Mscua cüen cha' can' sca chcüi quichen Jope, lo' qui'an 'a nten ya qui'an ti' 'in Ñi X'nan na.

⁴³ Tyun 'a tsaan ti' nguinu yu Tyo can' quichen Jope, na'an 'in yu Simón cüityi quiyyin can'.

10

Cha' 'in yu Tyo lo'o Cornelio

¹ Quichen Cesarea ndi'in sca yu naan Cornelio, lca yu que 'in sca ciento sindatu, cui' ta nu naan Italiana.

² Suun 'a nten lca yu lo'o sñe' yu, n'ni tnu yu 'in Ndiose. Lyee 'a ndaa yu lcuan 'in ne' judio, lo' nchgaa xaa nhcui' lyi'o yu 'in Ndiose.

³ Yato'o sca tsaan, tsa ntsu'hui braa cua' snan siin, na'an xñii yu yten sca angujle 'in Ndiose se'en ndi'in yu, lo' juin 'in yu: Cornelio.

⁴ Xacan' mxina'an tsu'hue ca yu 'in angujle can', lo' nguitsen yu mxcuen yu: ¿Ñi na nchca ti' um cu'nin, Ñi X'nan hua? Mxcuen angujle can' 'in yu: Nchgaa cha' nu cua' ycui' lo'o Ndiose lo'o cha' tsu'hue nu cua' m'ni, cua' mhcuan ñi cunta 'in na.

⁵ Can' cha' cua' ñii, ca'an tñan tucua snan nguso 'in tsa quichen Jope, tsa te'en yu 'in yu Simón, yu nu nhcui' ne' lo'o lca Tyo.

⁶ Cua' ñii ndi'in yu na'an 'in Simón, yu cuitiyi quijyin nu nducua na'an 'in cui' ti tu'hua tyi'a tujo'o. Cui' yu quitsa' yu 'in, ñi tñan ntsu'hui cha' cu'ni.

⁷ Xa ngulyijyi yu'hui angujle can', cui' ña'an lcaa msi'ya Cornelio 'in tucua nguso 'in yu, lo'o sca sindatu nu ja'an la 'in yu nu n'ni tnu 'in Ndiose,

⁸ mtsa' yu 'in ta'a snan yu can' nchgaa cha' nu yato'o 'in yu, lo' ngua'an tñan yu 'in nguiaa quichen Jope.

⁹ Xca tsaan can', xa nu cua' tiyaa ti yu tu'hua quichen Jope can', tsa ntsu'hui ndyi'ya cuan xa ycuen yu Tyo can' nde que na'an se'en ndi'in yu, si'yana chcui' lyi'o yu 'in Ndiose.

¹⁰ Mdyisnan nguite' ti' yu lyee ya', lo' lja nta yu nu nchca tsu'hue na nu cu yu, Ndiose m'ni ñi cha'

na'an xñii yu sca cha'.

¹¹ Na'an yu nguila nde ni' cuaan, can' nguiaan ña'an nchca ti' sca te' xeen nu nchcan' ta'a jacua nscan, ndyi'ya na nde lyuu.

¹² Ni' te' can' ntsu'hui cuati loo 'ni, lo'o 'ni nu nsuhue' ni', a cunta lo'o 'ni nducua jlyu'hue.

¹³ Ngune 'in yu jui sca nu ycuí': Tyo, tyiton lo' kujui 'ni re, lo' cu 'in 'in.

¹⁴ Lo' juin yu Tyo can': Ñi X'nan hua, a cun 'in 'in si'yana a nchca siya' cun cunan' 'ni nu a ntsu'hui cha' nchcu hua.

¹⁵ Xiya' jui nu ycuí' lo'o yu: Nchgaa na nu cua' msuhui Ndiose, a chcuí' si'yana coo' na.

¹⁶ Xa cua' nchca snan ya' jui nu ycuí' can', xacan' mchcuen te' can' nde ni' cuaan.

¹⁷ Lja ndon yuhue ti' yu Tyo cha' can', ñi cha' nchca ti' na chcuí' na, xa mdiyaa nguso nu ngua'an tñan Cornelio tuna'an, ñicha' yu la ca nducua na'an 'in yu naan Simón.

¹⁸ Mñicha' yu cha' can' ndi'in yu Simón, nu nchcuí' ne' lo'o lca Tyo.

¹⁹ Ti' ndon yuhue la ti' yu Tyo cha' can' xa ycuí' Espíritu 'in Ndiose lo'o yu: Nde cua' mdiyaan snan yu nda'an nan 'in.

²⁰ Qui'ya lya, a cu'ni tucua ti' tsaa lo'o yu, si'yana nan' ngua'an tñan 'in yu.

²¹ Xacan' ngu'ya yu Tyo can' se'en ndon nguso nu ngua'an tñan Cornelio, lo' juin yu 'in: Nan' lcan yu nu nda'an nan um, cha' ñi tñan ljaan um?

²² Mxcuen yu 'in yu Tyo can': Yu Cornelio, nu lca que 'in sca ciento sindatu, sca yu nu suun ndi'in cha' 'in, lo' n'ni tnu yu 'in Ndiose, a cunta nchgaa ne' judio ndyu'hui cuiya' ti' ne' 'in yu, lo'

sca angujle 'in Ndiose cua' mdaa suun lo'o yu si'yana ntsu'hui cha' tsaam se'en ndi'in yu, lo' quine 'in yu cha' nu chcu' um.

²³ Xacan' mxi'ya yu Tyo 'in yu nde ña'an lo' can' nguinu yu. Xca tsaan can' mdo'o yu nguiaa yu lo'o yu can', lo'o chcu xnan jun ta'a na nu ndi'in Jope.

²⁴ La xca tsaan can' mdiyaa jun quichen Cesarea, lo' yu Cornelio cua' mxo' ti'in ta'a yu lo'o nchgaa nten 'in yu, lo'o nchgaa ta'a tsu'hue yu.

²⁵ Xa mdiyaa yu Tyo can' tuna'an 'in yu Cornelio, cui' xaa mdo'o yu, mdon xtyin' yu tloo, lo' m'ni tnu yu 'in.

²⁶ Una yu Tyo can' cui' xaa mxiton yu 'in, lo' juin yu: Tyiton um si'yana nten chendyu lcan na lo'o um.

²⁷ Xa cua' ycui' cha' ta'a jun, xacan' yten jun ña'an, lo' na'an yu si'yana qui'an 'a nten cua' nguio' ti'in can'.

²⁸ Lo' juin yu Tyo: Nchgaa um cua' jlyo ti' um si'yana a ntsu'hui cha' quio' ti'in ne' judio sca se'en ti lo'o xca ta nten. Una Ndiose cua' ngulo'o ñi 'ñan si'yana a ntsu'hui cha' culo'o naan hua 'in ñi sca tucui si'yana lca ne' nten nu a luhui.

²⁹ Can' cha' a m'ni lye' tin' xa mdiyaa yu nu ya te'en 'ñan, lo' cua' ñii nchca tin' ca jlyo tin' ñi cha' msi'ya um 'ñan.

³⁰ Xacan' mxcuen yu Cornelio: Cua' ntsu'hui jacua tsaan, cui' ña'an braa cua' ñii, ngui'nin ayuna lo' nchcuin' lyi'on 'in Ndiose, cui' braa cua' snan siin mdiya ton sca yu qui'yu nu tsu'hue ña'an nduhui ste',

³¹ lo' juin 'ñan: Cornelio, nchgaa cha' nu cua' mjñan 'in Ndiose cua' mdiyaa na tloo ñi, cui'

cuaña'an lo'o nchgaa lcuan nu cua' mdaa.

³² Ca'an tñan 'in nu tsa te'en 'in yu Simón quichen Jope, yu nu nchcui' ne' lo'o lca Tyo, yu nu ndi'in na'an 'in Simón, yu cuityi quiyyin nu ndi'in cui' ti tu'hua tyi'a tujo'o, lo' xa caan yu chcui' yu lo'o.

³³ Can' cha' cui' xaa msu'huan 'in yu nu ya te'en 'in um, lo' tsu'hue si'yana yaan um. Cua' ñii nguio' ti'in hua tloo Ndiose, si'yana quine 'in hua cha' nu taa ñi chcui' um.

³⁴ Xacan' mdyisnan ycui' yu Tyo can': Nu cha' ñi s'ni ngu'yan cha' tiyaa si'yana Ndiose scaña'an ti n'ni ñi 'tnan 'in nten,

³⁵ tsu'hue ntsu'hui tiquee ñi lo'o nchgaa nu n'ni tnu 'in ñi lo' n'ni tñan tsu'hue sca chcui' chendyu.

³⁶ Ndiose ycui' ñi cha' tsu'hue 'in ñi lo'o huare' ne' Israel, se'en nu tyi'in tsu'hue na lo'o ñi si'ya Jesucristo, ñi nu lca X'nan nchgaa tucui.

³⁷ 'Un cua' ynan um cha' ña'an yato'o ña'aan se'en lca Judea, lo' mdyisnan cha' re ti' la se'en lca Galilea, xa nu cua' mducua tya yu Xuhua can' 'in nten,

³⁸ lo' jlyo ti' um si'yana Ndiose mdaa ñi cha' cuiya' nu tlyu 'in Jesús Nazaret, lo' mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ñi, lo' m'ni ñi scasca cha' tsu'hue, m'ni chca ñi 'in nchgaa nu ti'i nu ntsu'hui tuyaa' laxa'an, cui' si'yana Ndiose ndon lo'o ñi nchgaa xaa.

³⁹ Huare' na'an hua lo' ndaa hua suun nchgaa cha' nu m'ni Jesús xa mda'an ñi se'en lca Judea lo'o Jerusalén, chon' nde'en yjui ne' 'in ñi xa mjyi'in ca'an ne' 'in ñi loo cusi.

⁴⁰ Una Ndiose m'ni ñi cha' mdyiqui'o can' nu cua' ca snan tsaan, lo' ngulo'o tloo ñi 'in nten.

⁴¹ A ngulo'o tloo ñi 'in nchgaa tucui, cui' ca nu 'in tsa huare' ti nu cua' ngulohui Ndiose 'in na'an tloo hua cha' re, huare' nu ycu sca se'en ti lo'o ñi xa cua' mdyiqui'o ñi.

⁴² Ngulo ñi tñan 'in hua si'yana tsa ycu' hua lo'o nchgaa nten, lo' quitsa' hua 'in ne' si'yana Ndiose cua' mdi'in tyaa 'in Jesús lca ñi Bse nu cu'ni xñan bsya 'in nten tsatlyu lo'o ne' cua' ngujui.

⁴³ Cui' cha' 'in ñi mda'an ycu' yu nu mxiyui' Ndiose 'in cua' s'ni, si'yana nchgaa nu tsa qui'an ti' 'in ñi, cu'ni Ndiose cha' tlyu ti' 'in can' si'ya ñi.

⁴⁴ Lja ti' nchcui' yu Tyo cha' can', ngu'ya Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in nchgaa nu ne 'in cha' nu nchcui' yu.

⁴⁵ Yu judio ta'a nda'an yu Tyo can', ndyijyin ya' yuhue ti' yu si'yana lo'o ne' gentil cua' mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ne',

⁴⁶ si'yana ngune 'in yu ña'an nchcui' ne' can' lenguas, lo' ngui'ni tnu ne' 'in Ndiose.

⁴⁷ Lo' juin yu Tyo can': ¿Ta ntsu'hui nu nchcui ndijin cha' chcu tya ne' re, lo' scaña'an ti mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ne', tsaña'an yato'o 'in nare'?

⁴⁸ Xacan' ngulo yu Tyo tñan si'yana chcu tya ne' lo'o cha' cuiya' 'in Ñi X'nan na Jesús. Mjñan ne' cha' tsu'hue 'in yu si'yana ti' quinu la yu chcu xnan tsaan lo'o ne'.

11

Mtsa' yu Tyo ña'an ya qui'an ti' ne' gentil

¹ Nchgaa la ña'an yu ta'a mda'an Jesús, lo'o jun ta'a na nu ndi'in se'en lca Judea, ynan jun cha'

si'yana lo'o ne' gentil cua' ncuán xu'hue ne' cha' tsu'hue 'in Ndiose.

² Xa nguila yu Tyo quichen Jerusalén, ngusun lo'o ne' judío 'in yu,

³ lo' nchcui' ne': ¿Ñi cha' yaa se'en ndi'in ne' gentil lo' ycu sca se'en ti lo'o ne'?

⁴ Xacan' mdyisnan mdaa lyicua yu Tyo can' suun nchgaa cha' nu yato'o 'in yu, lo' juin yu:

⁵ Nan' mdi'in quichen Joepé, lja nchcuin' lyi'on 'in Ndiose, na'an xñii sca cha' ña'an nchca ti' sca te' xeen nu nchcan' ta'a jacua nscan, lo' mdo'o na nde ni' cuaan yaan na se'en ndon.

⁶ Xa mxina'an tsu'huen can 'in na, na'an cuati loo 'ni nu ntsu'hui ni' na, a cunta 'ni la, lo'o nu nsuhue' ni', lo'o nu nducua jlyu'hue.

⁷ Ngune 'ñan jui sca nu ycui': Tyo, tyiton lo' kujui 'ni re lo' cu 'in 'in.

⁸ Nen xacan': Ñi X'nan hua, a cun 'in 'in si'yana a nchca siya' cun 'ni nu a ntsu'hui cha' nchcu hua.

⁹ Xiya' jui nu ycui' lo'on nde ni' cuaan: Nchgaa na nu cua' msuhui Ndiose, a chcui' si'yana coo' na.

¹⁰ Cha' re yato'o na snan juesa, xacan' mchcuen te' can' nde ni' cuaan.

¹¹ Cui' ña'an lcaa mdiyaan snan yu nu mdiyan te'en 'ñan nu mdo'o quichen Cesarea.

¹² Espíritu 'in Ndiose ycui' lo'on si'yana a cu'ni tucua tin' tsa'an lo'o yu. Yi'an lo'o tsa scua jun ta'a na re, mdiyaa hua la na'an 'in yu nu msi'ya 'ñan,

¹³ mtsa' yu 'in hua ña'an ngu'ya ton sca angujle tloo yu se'en ndi'in yu, lo' juin 'in yu: Ca'an tñan 'in nu tsa quichen Joepé nu tsa te'en 'in Simón, yu nu nchcui' ne' lo'o lca Tyo,

¹⁴ can' nu chcui' cha' tsu'hue 'in Ndiose ña'an

ntsu'hui cha' tyi'o laa, lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in.

¹⁵ Lja nchcuin' lo'o ne' tsati ntyin ngu'ya Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in ne', tsaña'an yato'o 'in nare' ti' culoo.

¹⁶ Xacan' nguia yu'hui tin' cha' nu ycuui' Ñi X'nan na lo'o na xa nu juin ñi: Cha' ñi si'yana yu Xuhua mducua tya yu 'in nten lo'o tyi'a, una 'un ntsu'hui cha' cha'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in um.

¹⁷ Cha' Ndiose lca nu mdaa cha' tsu'hue re 'in ne', ña'an nu yato'o 'in nare', naa nu cua' ya qui'an ti' 'in Ñi X'nan na Jesucristo, ¿tucui ta lcan nan' si'yana chcuui ndijin tloo Ndiose?

¹⁸ Xa ngune 'in ne' cha' nu ycuui' yu Tyo can', cui' xaa mdi'in tiin ne' lo' mdyisnan m'ni tnu ne' 'in Ndiose, lo' nchcuui' ne': Ca nu lo'o ne' gentil cua' mdaa Ndiose cha' cuiya' si'yana xilo'o chon' ne' qui'ya 'in ne', lo' caja sca chendyu nu a tsa ti 'a 'in ne'.

Jun nu ndi'in quichen Antioquía

¹⁹ Ti' xa nu yjui ne' 'in yu Steba can' m'ni lyi'o 'tnan ne' 'in jun, cua' la tucueen ngunaan jun, ntsu'hui nu mdiyaa se'en lca Fenicia, lo'o se'en lca Chipre, a cunta lo'o quichen Antioquía mdiyaa jun. Una a ycuui' jun cha' tsu'hue 'in Ndiose lo'o ña'an tucui ti, cui' ca nu tsalca ti lo'o ne' judio.

²⁰ Una lja can' ntsu'hui tucua snan yu Chipre lo'o yu Cirene nu mdiya ti'in quichen Antioquía, mdyisnan ycuui' yu cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na Jesús lo'o ne' griego ndi'in can'.

²¹ Si'ya cha' cuiya' 'in Ñi X'nan na, qui'an 'a nten ya qui'an ti' ne' lo' mducui ncha'an ne' 'in ñi.

22 Xa ynan jun nu ndi'in quichen Jerusalén cha' can', ngua'an tñan jun 'in yu Bernabé si'yana tsaá yu quichen Antioquía.

23 Una xa mdiyaa yu quichen can', tsu'hue 'a yu'hui tiquee yu si'yana na'an yu ña'an cha' tsu'hue nu ngui'ni Ndiose lo'o jun can'. Mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun si'yana tyi'in tyaa jun cusya 'in jun, a tyi'o tso' jun loo cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na.

24 Ñi ndi'in cha' 'in yu, mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu, a cunta lo'o cha' nu ndiya qui'an ti' yu. Lo' qui'an 'a nten ya qui'an ti' 'in Ñi X'nan na.

25 Chon' nde'en can' yaa yu Bernabé quichen Tarso, ya nan yu 'in yu Saulo, lo' nguian lo'o yu 'in nde quichen Antioquía.

26 Can' nguio' ti'in yu lo'o jun ta'a na ni' sca yjan, qui'an 'a nten ngulo'o yu 'in quichen Antioquía can'. Culoo ya' mdyisnan ngulo'o naan ne' 'in jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Cristo: Cristiano.

27 Yato'o sca tsaan, tucua snan yu nu nxiycui' Ndiose 'in mdo'o yu Jerusalén, mdiyaa yu quichen Antioquía.

28 Sca yu can' naan yu Agabo, mdyiton yu lo' mtsa' yu ña'an mxiycui' Espíritu 'in yu, si'yana ntsu'hui cha' qui'ya bju'ñan sca chcuí se'en can'. Cha' re yato'o na xa ncua yu Claudio ree.

29 Xacan' nchgaa jun Antioquía nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, m'ni cuiya' jun cha' si'yana cunda scaa jun taa jun tñi cua' ña'aan tca 'in jun, lo' ca'an tñan jun 'in na 'in jun nu ndi'in se'en lyi'ya loo Judea.

30 Cuaña'an yato'o, ngua'an tñan jun tñi can' lo'o

yu Bernabé lo'o yu Saulo, can' nu mdyaa cunta 'in na 'in yu nu ntsu'hui cunta 'in jun.

12

Yjui ne' 'in yu Jacobo, lo' msu'hua ne' 'in yu Tyo na'an chcuan

¹ Cui' xacan', yu nu lca ree Herode msu'hua yu 'in tucua snan jun nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús na'an chcuan, si'yana xitijin ne' 'in jun nu ti'i,

² ngulo yu tñan si'yana xi'yu yni yu Jacobo, ta'a ngula yu Xuhua.

³ Na'an yu ree can' si'yana mdiyaa 'a ti' ne' judio ña'an nu m'ni yu, xacan' ngunan yu ña'an nu quinu yu Tyo lja ta'a Pascua xa nchcu ne' jaslya nu a yu'hui suun.

⁴ Xa nguinu yu Tyo can', msu'hua ne' 'in yu na'an chcuan. Mdyaa ne' cunta 'in yu yaa' tsa jacua ta yu sindatu nu chu'hui cuan 'in yu, jacua yu scaa ta yu. Lca cha' 'in yu ree can' si'yana culyoo ne' 'in yu Tyo can', lo' tloo nten quichen can' ca cuiya' cha' 'in yu xa tsatii ta'a can',

⁵ can' cha' tsu'hue 'a ntsu'hui ne' cuan 'in yu. Una chcui lja xacan' a ndla' ti' jun chcui' lyi'o jun 'in Ndiose si'ya cha' 'in yu.

Xa ngulyoo angujle 'in yu Tyo na'an chcuan

⁶ Cua' xca ti tla can' nu cu'ni cuiya' Herode cha' 'in yu Tyo, lo' yu re lja' yu tlu'hue la lja tucua yu sindatu can', nchcan' tsu'hue yaa' yu lo'o carena, nchgaa la ña'an yu sindatu can' ndon yu cuan nde tuna'an lyiya'.

⁷ Tsati ntyin msti sca xaa ña'an chcuan can' xa ngu'ya ton sca angujle 'in Ñi X'nan na, yla' sii' yu

Tyo can' si'yana tyi'o sla yu, lo' juin 'in yu: Ndla ti cu'ni lo' tyitucui. Cui' ña'an lcaa nguitin' carena can' yaa' yu.

⁸ Ti' juin la 'in yu: Xcan' sii' lo' su'hua snan. Lo' cuaña'an m'ni yu. Ti' juin angujle can': Quixen ste' lo' chcui ncha'an 'ñan.

⁹ Xacan' mducui ncha'an yu 'in angujle can', una a ñan ti' yu si'yana cha' ñi ca ña'an nu ngui'ni can' lo'o yu, msque' ti' yu si'yana nchcui' sla ti yu.

¹⁰ Xa mdijin yu se'en ndon yu sindatu nu cua' nchca tucua ta can', nguila yu se'en ndon tuna'an tlyu nu nguia' lo'o chcuan, ycuii' na nguila na, xacan' mdyi'o ton yu nde lyiya'. Lo' xa mdiyaa yu se'en ndyaa cusi tucueen can', mdo'o tso' angujle can' sii' yu.

¹¹ La xacan' nguila cha' tiyaa 'in yu, lo' juin yu: La ñii ncuca cuiya' tin' si'yana Ñi X'nan na ngua'an tñan ñi angujle nu ngulo laa 'ñan tuyaa' Herode lo'o ne' judio, ña'an nu ncuca ti' ne' cu'ni lyi'o ne' 'ñan.

¹² Xa nu ngu'ya tsu'hue ca yu cunta cha' can', mdo'o yu nguiaa yu la na'an 'in María, jyi'an yu Xuhua, yu nu nchcui' ne' lo'o lca Marco. Can' qui'an 'a jun ndiyo' ti'in jun, nchcui' lyi'o jun 'in Ndiöse.

¹³ Xa ngune ycui' yu Tyo tuna'an lyiya', mdo'o sca nu cuna'an tsa suhue ti naan Rode, ya na'an cha' ti ca lca can',

¹⁴ una cui' xaa yu'hui lyoo tyi'i nchcui' yu Tyo can'. Loo nu tsu'hue ntsu'hui tiquee, ñi a msla tuna'an can', cui' xaa nguia ytsa' 'in jun si'yana yu Tyo ndon yu tuna'an lyiya' can'.

¹⁵ Lo' juin jun 'in: Na ndiyo' nu'huin. Mxcuen nu cuna'an can': Nu cha' ñi ca, cua ndon. Xiya' juin

jun 'in: Cui' angujle nu nsñi cunta 'in yu ca lca cua.

¹⁶ Yu Tyo can' a ndla ti' yu ndon ycui' yu tuna'an can', lo' xa msla jun 'in na ndyijyin ya' yuhue ti' jun xa na'an jun 'in yu.

¹⁷ M'ni yaa' yu si'yana seen tyi'in jun, mdyisnan mtsa' yu ña'an ngulyoo Ñi X'nan na 'in yu na'an chcuan can', lo' juin yu: Cu'ni um cha' tsu'hue quitsa' um 'in yu Jacobo lo'o nchgaa la ña'an jun ta'a na cha' re. Xacan' mdo'o yu nguiaa yu xca se'en.

¹⁸ Una xa ngu'ya xaa can', lyee 'a nguilo ti'in yu sindatu si'ya cha' 'in yu Tyo can', cha' ña'an ncu mdyi'o yu.

¹⁹ Yu Herode can' ngulo yu tñan si'yana quia nan ne' 'in yu, una a la nguija lyoo yu, lo' xa cua' mxicunee yu 'in nchgaa yu nu yu'hui cuan can', mdo'o tñan si'yana caja yu. Chon' nde'en la can', yu Herode mdo'o yu se'en lca Judea lo' mdiyaa yu se'en lca Cesarea.

Xa ngujui yu ree Herode

²⁰ Yu Herode can' ycuen tique' yu lo'o nten ndi'in quichen Tiro lo'o Sidón. Una mdyaa ycui' ne' cha' ña'an cu'ni chu'hue ne' cha' 'in ne' tloo ree can', lo' mjñan ne' cha' tsu'hue 'in yu Blasto, sca yu nu lyi'ya tñan tloo ree, si'yana chcu' yu cha' 'in ne' se'en nu ca'an tñan la yu ree can' na nu cunajo'o 'in ne'.

²¹ Xa mdiyaa tsaan can', yten tucua yu Herode se'en ndlo yu tñan, lco' yu sca te' tsu'hue ña'an, xacan' mdyisnan mda cueen yu 'in nten can'.

²² Ycui' cueen nten can' lo'o yu: Ycui' ca Ndiose lca nu nchcu' re, lo' si'i 'a nten chendyu.

²³ Ticui' xaa ngu'ya ton sca angujle 'in Ñi X'nan na, m'ni cha' msñi sca quicha 'in yu, mdyisnan ytsu yu'hui cunu' 'in yu lo' ngujui yu, cui' si'yana a mdaa yu loo Ndiose tloo nten can'.

²⁴ Cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na nde lyee la nguia nguine yu'hui na, ncuá qui'an la nten nu ya qui'an ti' 'in ñi.

²⁵ Yu Bernabé lo'o yu Saulo, xa cua' msu'hua ta yu tñan nu yaa yu quichen Jerusalén, mxitucui yu nde Antioquía, lo' nguia lo'o yu 'in yu Xuhua nu nchcui' ne' lo'o lca Marco.

13

Xa culoo ngua'an tñan jun 'in yu Bernabé lo'o yu Saulo

¹ Se'en ndiyo' ti'in jun quichen Antioquía, can' ndi'in yu nu nxiycui' Ndiose 'in lo'o yu nu ndlo'o 'in jun: Yu Bernabé, yu Simón nu nchcui' ne' lo'o lca Niger, Lucio nu mdo'o se'en lca Cirene, lo'o Manaén, yu nu m'ni co'o ne' 'in sca se'en ti lo'o Herode tetrarca, a cunta lo'o yu Saulo.

² Lja ngui'ni tnu yu can' 'in Ñi X'nan na, ngui'ni yu ayuna, xacan' ycui' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose lo'o yu: Lyo ton um 'in yu Bernabé lo'o yu Saulo, si'yana cu'ni yu tñan 'ñan.

³ Xa mdyi ycui' lyi'o yu 'in Ndiose nu m'ni yu ayuna, xacan' mdi'in tyaa yu yaa' yu 'in chcuaa yu can', lo' ngua'an tñan jun 'in yu nguiaa yu.

Ycui' yu cha' 'in Ndiose se'en lca Chipre

⁴ Si'yana cua' ngua'an tñan Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in chcuaa yu can', mdiyaa yu quichen

Seleucia, can' yten yu sca ni' yca na'an lo' mdijin xi'yu yu xca tso' se'en lca Chipre.

⁵ Xa mdo'o ca'an yu can' mdiyaa yu quichen Salamina, can' mdyisnan ycu' yu cha' 'in Ndiose scasca se'en n'ni tnu ne' judio 'in ñi. Lo'o yu Xuhua Marco nda'an nda yaa' 'in yu.

⁶ Xa cua' tyi'o yso yu ña'aaan se'en lyi'ya loo Chipre, mdiyaa yu quichen Pafos. Can' mchcua ta'a yu lo'o sca yu judio, nu jlyo ti' nu naan Barjesús, lo' nchcui' yu si'yana Ndiose lca nu nxiycui' 'in yu.

⁷ Ngui'ni yu tñan lo'o yu Sergio Paulo nu lca gobierno can', lo' yu gobierno lca yu sca nu tiyaa, lo' msi'ya yu 'in yu Bernabé lo'o yu Saulo si'yana quine 'in yu cha' tsu'hue 'in Ndiose.

⁸ Una yu Elima, yu jlyo ti' can' (si'yana can' cha' nchca ti' chcu' nii yu), ncu' ti' yu chcu' ndijin yu si'yana a tsa qui'an ti' gobierno can' 'in Jesús.

⁹ Xacan' yu Saulo can', nu nchcui' ne' lo'o Pablo, mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu, mxina'an tsu'hue ca yu 'in yu jlyo ti' can',

¹⁰ lo' juin yu 'in: Nu'huin lca sñe' laxa'an nu mtsa'an yu'hui cha' cuiñi lo'o nchgaa loo cha' ngunan' 'in, lca sca nu nxcuan tloo cha' tsu'hue 'in Ndiose. ¿La ñi xaa cula' ti' chcu' ndijin loo cha' nu ñi 'in Ñi X'nan na Jesús?

¹¹ Can' cha' cua' ñii, xitijin Ñi X'nan na 'in nu ti'i lo' a ca chcan' 'a 'in sca co' xaa. Cui' ña'an lcaa nguinu tla yta tloo yu, lo' mdyisnan mjnan yaa' yu cha' caja nu ta yaa' 'in yu.

¹² Xa na'an yu gobierno cha' nu yato'o 'in yu can', cui' xaa ya qui'an ti' yu 'in Ñi X'nan na, ndyijyin ya'

nduhue ti' yu ña'an nguiaa cha' tsu'hue 'in ñi.

Xa mdiyaa jun se'en lyi'ya loo Pisidia

¹³ Xacan' mdo'o yu Pablo lo'o ta'a nda'an yu se'en lca quichen Pafos, lo' yten yu ni' sca yca na'an tsaya' mdiyaa yu quichen Perge se'en lyi'ya loo Panfilia. Una yu Xuhua Marco can' mxitucui yu nde Jerusalén.

¹⁴ Mdo'o chcuaa yu can' quichen Perge lo' mdiyaa yu quichen Antioquía se'en lyi'ya loo Pisidia. Tsaan nu nxitñan' ne' judio yten yu se'en n'ni tnu ne' 'in Ndiose, can' yten tucua yu.

¹⁵ Yu nu ndlo tñan se'en can', xa mdyi ycui' yu quityi se'en ngua'an scua lee, lo'o cha' nu ngua'an scua yu nu mxicyui' Ndiose 'in cua' s'ni, xacan' mñicha' yu 'in chcuaa yu can': 'Un ta'a Judio na, cha' ta nde'en la cha' lyi'ya um tca culo'o um 'in hua.

¹⁶ Xacan' mdyiton yu Pablo, lo' m'ni yaa' yu si'yana tyisnan hcui' yu, lo' juin yu: 'Un ne' Israel, quine 'in um nchgaa 'un ne' nu n'ni tnu 'in Ndiose.

¹⁷ Ndiose 'in ne' Israel, ñi nu ngulohui 'in nten cula 'in na, m'ni ñi cha' ncuca ne' sca quichen tlyu, siya' lca ne' sca ne' mda'an yu'hui ti se'en lca Egipto, lo' ngulyoo ñi 'in ne' se'en can' lo'o sca cha' cuiya' nu tlyu.

¹⁸ Tsani' tucua yla yjan yu'hui cha' tlyu ti' 'in Ndiose lo'o ne', lja mda'an yu'hui ne' se'en lca yuu ngutyi can'.

¹⁹ Xacan' ngujlyo ñi tsa cati quichen tnu se'en lyi'ya loo Canaán, se'en nu quinu yuu can' 'in nten cula 'in na.

20 Xa cua' mdijin jacua ciento tlu'hue yjan, Ndiose mdaa ñi cha' cuiya' si'yana culo ton ne' bse nu culo tñan 'in ne', tsaya' mdiyaa tsaan nu mdo'o ton yu Samuel, yu nu mxiycui' Ndiose 'in.

21 Chon' nde'en can' mjñan ne' sca ree nu culo ca tñan 'in ne', xacan' ngulohui Ndiose 'in yu Saul, sñe' yu Cis nu lca ta nten 'in yu Benjamin. Tsani' tucua yla yjan ngulo yu tñan.

22 Xa cua' ngujui yu Saul, ngulohui Ndiose 'in yu Davi nu ca yu ree, lo' ndeña'an ycui' ñi cha' 'in yu: Davi, sñe' Isaí, nde nu su'hua ña'an lca cusya 'in lo'on, lo' cu'ni yu tsaña'an nu nchca tin'.

23 Cui' loo ta nten 'in yu Ndiose ngua'an tñan ñi 'in Jesús si'yana culo laa ñi 'in ne' Israel, tsaña'an cha' nu cua' mdi'in tyaa Ndiose lo'o nten cula 'in na ti' s'ni.

24 Ti' lyijyi tyisnan cu'ni ñi tñan 'in Ndiose, xa cua' mda'an ycui' yu Xuhua lo'o ne' Israel si'yana tyaa ti' ne' 'in Ndiose lo' chcua tyane'.

25 Xa nu cua' tyii tñan ngui'ni yu Xuhua can', juin yu lo'o nten: ¿Tucui ta lcan nan' ñan ti' um? Si'i ñi nu ñan ti' um can' lcan. Nde chon' re ljyaan sca ñi nu tlyu lati que 'ñan nan', lo' ndyijyin ya' nducui tin' cha' cua na siya' tisnan ti ñi xtin'.

26 Nchgaa naan nu lca ta nten 'in Abraham, lo'o nchgaa 'un ne' nu n'ni tnu 'in Ndiose nducua um re, Ndiose ngua'an tñan ñi cha' tsu'hue re 'in um si'yana tca tyi'o laa um.

27 Ne' ndi'in quichen Jerusalén lo'o yu nu ngu'ya tñan can', a ngu'ya ne' cha' tiyaa tucui ca lca Jesús, siya' nchgaa tsaan nu nxitñan' ne' nchcui' ne' quityi nu ngua'an scua yu nu mxiycui' Ndiose 'in cua' s'ni, yato'o mducua ne' tñan cha' can' xa ngulo

qui'ya ne' 'in Jesús.

²⁸ Siya' a sca qui'ya nguija lyoo 'in ñi, una mjñan ne' 'in Pilato si'yana cujui ne' 'in ñi.

²⁹ Xa cua' yato'o nchgaa cha' nu ngua'an scua nu nchcui' cha' 'in ñi, xacan' mdyi'ya ne' 'in ñi loo cusi lo' ya tsi' ne' 'in ñi,

³⁰ una Ndiose m'ni cha' mdyiqui'o ñi.

³¹ Tyun 'a tsaan ti' ngulo'o tloo ñi 'in jun nu mdiya lo'o ñi quichen Jerusalén xa mdo'o ñi se'en lca Galilea, can' nu ndaa suun cha' 'in ñi.

³² Lo'o huare' nda'an ycui' hua cha' tsu'hue 'in ñi lo'o um, cui' cha' nu mdi'in tyaa Ndiose lo'o nten cula 'in na.

³³ Nchgaa cha' tsu'hue re cua' mdaa Ndiose 'in nare' nu lca sñe' ñi xa m'ni ñi cha' mdyiqui'o Jesús, cui' tsaña'an nchcui' Salmo nu cua' nchca tucua: — Nu'huin lca Sñen', lo' nan' lcan Sti cua' ñii—.

³⁴ Nchcui' Salmo si'yana tyiqui'o ñi, a xca 'a tsaan ti' cutso' ti'in cunan' ñi: —In nu'huin qui'ni ca'an nchgaa cha' tsu'hue nu cua' mdi'in tyaan lo'o yu Davi—.

³⁵ Can' cha' ndeña'an nchcui' quityi Salmo xca se'en: —A taa um cha' cuiya' si'yana cutso' ti'in cunan' Sñe' um nu cua' ngulohui um—.

³⁶ Cha' ñi si'yana yu Davi ngulo yu tñan tsaña'an nu mdaa Ndiose cha' cuiya' 'in yu, xacan' ngujui yu, sca se'en ti mtsi' yu lo'o nten cula 'in yu, lo' ytso' ti'in cunan' yu.

³⁷ Una ñi nu m'ni Ndiose cha' mdyiqui'o can', a ytso' ti'in cunan' ñi.

³⁸ Un nu lca ta nten 'in na, ca jlyo ti' um cha' re: Si'ya Jesús caja ña'an cu'ni Ndiose cha' tlyu ti' 'in na,

³⁹ si'yana cunta cha' 'in lee nu ngua'an scua

Moisé, a ncuá xnu luhui na 'in na si'ya qui'ya nducui na, una nchgaa nu tsa qui'an ti' 'in Jesús quinu luhui can' tloo Ndiose.

⁴⁰ Can' cha' cua' ñii, xñi um cunta si'yana a caan cha' nu ngua'an scua yu nu mxicycui' Ndiose 'in, lo' nchcui' na:

⁴¹ —Xñi um cunta 'un nu nxcuan tloo 'ñan, lo' chu'hui yuhue ti' um ña'an ntsu'hui cha' caja um, si'yana nan' cu'nin sca cha' nu tnu tloo um, lo' ñi a tsa qui'an ti' um siya' caja nu quitsa' 'in um—.

⁴² Xa mdyi'o yu Pablo lo'o yu Bernabé se'en ndiyo' ti'in ne' can', ne' gentil nu ntsu'hui lja can' mjiñan ne' cha' tsu'hue 'in yu si'yana ti' chcui' la yu cha' can' ta'a snu' tsaan, cui' tsaan nu nxitñan' ne'.

⁴³ Xa nu cua' msla' ta'a jun, qui'an 'a ne' judio, lo'o nu cua' ntsu'hui ña'an cha' 'in ne', mducui ncha'an ne' 'in yu Pablo lo'o yu Bernabé, xacan' mdyisnan mda cueen yu 'in nten can' ña'an nu ti' tsa quiñan la ne' loo cha' tsu'hue 'in Ndiose.

⁴⁴ Mda'a snu' tsaan can', la' nchgaa ti nten can' nguio' ti'in ne' se'en nu quine 'in ne' cha' tsu'hue 'in Ndiose.

⁴⁵ Una xa na'an ne' judio si'yana qui'an 'a nten nguio' ti'in ne', xacan' yten cha' nsin' ti' tiquee ne', lo' mdyisnan ycui' tyijyin ne' lo' mdaja ne' 'in yu Pablo.

⁴⁶ Yu Pablo lo'o yu Bernabé, a ytsen yu mxcuen yu 'in ne': Lo'o um ntsu'hui cha' chcui' hua cha' tsu'hue re 'in Ndiose culo nducua la, una mscuan tloo um 'in na, a ñan ti' um si'ya cha' re caja chendyu nu a tsa ti 'a 'in um, can' cha' cua' ñii, tsu'hue lati chcui' hua lo'o ne' gentil.

⁴⁷ Si'yana nde tñan ngulo Ñi X'nan na 'in hua,

lo' nchcui' ñi: —Nan' mdi'in tyaan 'in si'yana ca sca xaa 'in ne' gentil nu ndi'in sca chcui chendyu, si'yana tyi'o laa ne'—.

⁴⁸ Xa ngune 'in ne' gentil cha' can', tsu'hue 'a yu'hui tiquee ne', lo' m'ni tnu ne' 'in Ñi X'nan na si'ya ycha' ñi, lo' ya qui'an ti' nchgaa nu cua' mdo'o hui 'in Ndiose, jun nu ntsu'hui cha' caja chendyu nu a tsa ti 'a 'in.

⁴⁹ Cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na nguine yu'hui na ña'aan sca chcui se'en can'.

⁵⁰ Una ne' judio mdyisnan mxo' ti'in ta'a ne' lo'o yu nu lyi'ya tñan quichen can', lo'o ne' cuna'an nu suun lca cha' 'in, msu'hua ne' tiquee nten quichen can', lo' mducui lyi'o ne' 'in yu Pablo lo'o yu Bernabé.

⁵¹ Tu'hua quichen can' mscuin yu yuu quiya' yu, mdo'o yu nguiaa yu nde quichen Iconio.

⁵² Tsalca jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús nu ndi'in quichen Antioquía, tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee jun si'yana mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in jun.

14

Xa mdiyaa yu quichen Iconio

¹ Mdiyaa chcuua yu can' quichen Iconio, yten yu se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, lo' si'ya cha' nu ycui' yu can', qui'an 'a nten ya qui'an ti' 'in Jesús, ne' judio, lo'o ne' gentil.

² Una nchgaa la ña'an ne' judio nu a ya qui'an ti', msu'hua tiquee ta'a ne' lo'o ne' gentil se'en nu lyi'un ti' ne' lo' a cu'ni cunta 'a ne' 'in jun ta'a na.

³ Siya' cuaña'an, tyun 'a tsaan ti' nguinu yu quichen can', a ytsen yu ycui' yu cha' tsu'hue 'in Ñi

X'nan na, mdaa ñi cha' cuiya' 'in yu cu'ni yu scasca cha' nu tnu, lo' ca cuiya' ti' ne' si'yana lca na cha' nu ñi.

⁴ A ncu'a 'a ca sca cha' ti 'in nten can', ntsu'hui nu yaa tso' 'in ne' judio, lo' ntsu'hui nu yaa tso' 'in chcu'aa yu can'.

⁵ Una ne' judio lo'o ne' gentil m'ni cuiya' ne' cha' lo'o yu bsya, si'yana tucui lyi'o ne' 'in chcu'aa yu can', lo' kujui ne' 'in yu lo'o quee ti.

⁶ Una xa ynan yu cha' can', cui' xaa mdo'o yu quichen can', lo' mdiyaa yu quichen Litra lo'o Derbe, se'en lyi'ya loo Licaonia.

⁷ Ña'aan se'en can' mda'an ycu'i' yu cha' tsu'hue 'in Jesús.

Xa mji'i' in ne' quee 'in yu Pablo quichen Litra

⁸ Quichen Litra, can' ndi'in sca yu mhcun' chcu'a tso' quiya' ti' xa ngula.

⁹ Yu re ngune 'in yu cha' nu nchcui' yu Pablo, xacan' mxina'an yu se'en nducua yu ti'i can', lo' ngüi ti' yu si'yana ndiya qui'an ti' can' 'in Ndiöse nu tca cu'ni chca 'in,

¹⁰ lo' ycu'i' cueen yu lo'o: Xñii um quiya' um, lo' tyiton um. Sca juesa ti mdyiton yu lo' mda'an yu.

¹¹ Xa na'an nten ña'an cha' nu m'ni yu Pablo, xacan' mdyisnan ycu'i' cueen ne' lo'o ycha' ne' Licaonia: Ñii nu na'an tloo ca na 'in tucua jo'o tsaña'an nchca ti' sca yu qui'yu.

¹² Mdi'in tyaa ne' nii yu Bernabé, Stina Jo'o Jupiter, lo' yu Pablo ndlo'o naan ne' 'in yu, Stina Jo'o Mercurio, si'yana can' nu lyee la nchcui'.

¹³ Yu nu lca stijo'o 'in laa se'en nducua Stina Jupiter, cui' laa nu nducua tu'hua quichen can',

ya lo'o yu tucua snan toro tulaa can', a cunta m'ni chu'hue yu quee se'en nu cu'ni tnu yu 'in chcuaa yu lo'o nchgaa nten can'.

¹⁴ Una xa ynan yu Pablo lo'o yu Bernabé cha' can', hasta msta yu ste' yu yten yu lja nten can', lo' ycui' cueen yu:

¹⁵ Nchgaa 'un nu ndi'in re, ¿ñi cha' ngui'ni um cuaña'an? Lo'o huare' lca hua nten chendyu ña'an nu lca um, ta si'i cui' cha' re nchcui' hua si'yana tyaa ti' um 'in Ndiose, ñi nu lo'o ca, —ñi nu mtñan ni' cuaan lo'o chendyu re, lo'o tyi'a tujo'o, lo'o nchgaa loo na nu ndi'in 'in na—.

¹⁶ Chendyu nu mdijin Ndiose mda loo ñi 'in nten, siya' mda'an ne' ña'an nu ncua ti' ne'.

¹⁷ Una ti' ngui'ni ñi cha' tsu'hue lo'o na se'en nu a jlya ti' na 'in ñi: Ndyi'ya ñi quioo, ngui'ni ñi cha' nchca tñan na nu ntya na, a ndiya lyijyi na nu najo'o 'in na, tsu'hue ntsu'hui tiquee na nchgaa xaa.

¹⁸ Lo'o cha' nu ycui' yu can', que' 'a ncua canan nu a cu'ni tnu ne' 'in yu lo'o 'ni can'.

¹⁹ Xacan' mdiyaan tucua snan ne' judio nu mdo'o quichen Antioquía lo'o quichen Iconio, nu msu'hua tiquee nten qui'an can', lo' yato'o mjiyi'in ne' quee 'in yu Pablo, msque' ti' ne' si'yana cua' ngujui yu, lo' ncuan quii suhue' ne' 'in yu la tu'hua quichen.

²⁰ Nchgaa jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús msu'hua lo'o jun 'in yu, mdyiton yu lo' yten yu loo quichen can' xiya'. Xca tsaan can' mdo'o yu nguiaa yu lo'o yu Bernabé nde se'en lca quichen Derbe.

²¹ Mdyisnan ycui' yu cha' tsu'hue 'in Jesús quichen can', qui'an 'a nten m'ni yu canan nu ya

qui'an ti' 'in Jesús, xacan' mxitucui yu, lo' mdijin yu quichen Listra, lo'o Iconio, lo'o Antioquía.

²² Mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, si'yana a tyi'o tso' jun loo cha' nu cua' ya qui'an ti' jun, lo' juin yu 'in jun: Loo nu sten na se'en ndlo Ndiose tñan, 'ni cha' tyijyin na scasca nu ti'i.

²³ Cunda scaa quichen can', ngulo ton yu 'in yu nu chu'hui cunta 'in jun ta'a na, lo' xa cua' m'ni yu ayuna nu ycui' lyi'o yu 'in Ndiose, mxnu yu cunta 'in yu can' yaa' Ñi X'nan na, ñi nu 'in ya qui'an ti' yu.

Xa mxitucui yu quichen Antioquía se'en lyi'ya loo Siria

²⁴ Xacan' mdo'o hcuaa yu can' nguiaa yu, mdijin yu se'en lyi'ya loo Pisidia, lo' mdiyaa yu loo yuu 'in ne' Panfilia.

²⁵ Quichen Perge, can' ycui' yu cha' tsu'hue 'in Ndiose, xacan' mdo'o yu nguiaa yu tsaya' mdiyaa yu quichen Atalia.

²⁶ Can' yten yu ni' yca na'an, si'yana xitucui yu quichen Antioquía, se'en nu mxnu jun cunta 'in yu yaa' Ndiose lo'o tñan nu yaa yu.

²⁷ Xa nguila yu quichen can', mxo' ti'in yu 'in jun ta'a na, lo' mdaa yu suun tsala ña'an tnu cha' nu m'ni Ndiose lo'o yu se'en yaa yu, lo' ña'an msla Ndiose sca tucueen 'in ne' gentil si'yana tsa qui'an ti' ne' 'in ñi.

²⁸ Quichen can' x'ni 'a nguinu hcuaa yu can' lo'o jun nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús.

15

Xa m'ni cuiya' jun cha' quichen Jerusalén

1 Can' mdiyaa tucua snan yu nu mdo'o se'en lyi'ya loo Judea, mdyisnan ngulo'o yu 'in jun ta'a na, lo' nchcui' yu: Cha' na a ca circuncida 'in um ña'an cha' nu ngua'an scua Moisé, a tca tyi'o laa um.

2 Una yu Pablo lo'o yu Bernabé a ncua ca sca cha' ti 'in yu lo'o yu can', lyee 'a ycui' tyijyin yu scasca yu, can' cha' mdi'in tyaa jun cha' si'yana tsa'a yu Pablo lo'o yu Bernabé quichen Jerusalén, lo'o chcua xnan jun nu ca ta'a tsa'a yu, lo' cu'ni cuiya' yu cha' can' lo'o yu ta'a mda'an Jesús, tsatlyu lo'o yu nu ntsu'hui cunta 'in jun ta'a na can'.

3 Xacan' ngua'an tñan jun 'in yu nguiaa yu, lo' mdijin yu se'en lyi'ya loo Fenicia lo'o Samaria, mdaa yu suun lo'o jun ta'a na si'yana lo'o ne' gentil cua' ya qui'an ti' 'in Jesús, lo' nchgaa jun tsu'hue ntsu'hui tiquee jun si'ya cha' can'.

4 Xa mdiyaa yu Jerusalén, yu ta'a mda'an Jesús lo'o yu nu ntsu'hui cunta 'in jun mchcuan cunta 'in yu, lo' mdyisnan mdaa yu suun ña'an cha' tsu'hue m'ni Ndiose lo'o yu se'en yaa yu.

5 Yu nu yu'hui tso' 'in ne' fariseo nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús, cui' xaa mdyiton yu, lo' juin yu: 'Ni cha' ca circuncida 'in ne' gentil lo' xu'hua se'en ne' cha' 'in lee nu ngua'an scua Moisé.

6 Xacan' nguio' ti'in yu ta'a mda'an Jesús lo'o yu nu ntsu'hui cunta 'in jun ta'a na, si'yana cu'ni cuiya' jun cha' can'.

7 Xa nu cua' lyee 'a ycui' tyijyin jun cha' can', mdyiton yu Tyo lo' juin yu: Nchgaa 'un jun ta'a na, jlyo ti' na si'yana cua' s'ni ngulohui Ndiose 'ñan nu tsa ycuin' cha' tsu'hue 'in ñi lo'o ne' gentil se'en nu tsa qui'an ti' ne' 'in ñi.

⁸ Ndiose, ñi nu ndyu'hui lyoo ña'an lca cusya 'in na, ncuan xu'hue ñi 'in ne' lo' mdaa ñi Espíritu nu Luhui 'in ñi tsaña'an yato'o 'in nare'.

⁹ Scaña'an ti na tloo Ndiose lo'o ne' gentil, si'yana msuhui ñi ni' cusya 'in ne' xa nu ya qui'an ti' ne'.

¹⁰ Cua' ñii, ¿ñi cha' ta ngui'ni lye' ti' um 'in Ndiose si'ya cha' re? ¿Ta na nchca ti' um so' tucua um sca yu'hua chon' jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, sca yu'hua nu ñi nten cula 'in na, ñi nare', lo' a nchca cui'ya na?

¹¹ Cui' ca nu ndiya qui'an ti' na si'yana tyi'o laa na si'ya cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na Jesús, cui' cuaña'an tyi'o laa ne' gentil.

¹² La xacan' mdi'in tiin nchgaa jun can', lo' ngune 'in jun ña'an cha' nu ycuí' yu Bernabé lo'o yu Pablo, ña'an m'ni Ndiose scasca cha' nu tnu lo'o ne' gentil nchgaa se'en yaa yu.

¹³ Xa mdyi ycuí' yu cha' can', juin yu Jacobo: Nchgaa 'un jun ta'a na, quine 'in um sca cha' nu chcuin':

¹⁴ Yu Tyo cua' mtsa' yu 'in na ña'an cha' tsu'hue m'ni Ndiose lo'o ne' gentil culoo ya', si'yana lja can' caja nu cu'ni tnu 'in ñi.

¹⁵ Cha' re nchcua ta'a na lo'o cha' nu ngua'an scua yu nu mxiycuí' Ndiose 'in cua' s'ni, lo' nchcui' na:

¹⁶ —Nde loo la re, nan' xitucuin, lo' xiya' xiton na'an 'in Davi nu cua' ngujlyo can', cu'ni chu'huen suun na, lo' xiton 'in na xiya',

¹⁷ ña'an ca si'yana nchgaa la ña'an nten quia nan ne' 'in ñi X'nan na, nchgaa ne' gentil, tsalca nu cua' ngulohuin nu ca ja'an 'ñan.

¹⁸ Cuaña'an juin Ñi X'nan na, ñi nu cua' s'ni

ngui'ni cha' re—.

¹⁹ Can' cha' ñan tin', a nchca cha' chcuí ndijin na loo chendyu 'in ne' gentil nu cua' ya qui'an ti' 'in Ndiose.

²⁰ Cui' ca nu ca'an tñan na sca quityi 'in jun, si'yana a cu 'a jun na nu cua' yu'hui loo jo'o, ñi a sten yu'hui jun lo'o cuilyi'o nten uta lo'o ne' ycui' ti, ñi a cu ne' cunan' 'ni nu a nslo tne, ñi a ntsu'hui cha' cu ne' tne 'ni.

²¹ Si'yana ti' cua' s'ni cunda scaa quichen se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, ndyijyi nu nchcui' quityi nu ngua'an scua Moisé nchgaa tsaan nu nxitñan' na.

²² Xacan' yu ta'a mda'an Jesús lo'o yu nu ntsu'hui cunta 'in jun, tsatlyu lo'o nchgaa la jun ta'a na, m'ni cuiya' jun cha' si'yana culohui jun nu ta'a quiaa yu Pablo lo'o Bernabé nde quichen Antioquía. Ngua'an tñan jun 'in yu Sila, lo'o Juda, nu nchcui' ne' lo'o Barsabás, cui' jun nu ndon loo lati 'in jun ta'a na.

²³ Ngua'an jun sca quityi nu cui'ya yu, lo' nchcui' na: Nchgaa hua nu ta'a mda'an hua lo'o Jesús, lo'o nchgaa hua nu ntsu'hui cunta 'in jun ta'a na, tsatlyu lo'o jun ta'a na nchcui' cha' hua 'in um, 'un ne' gentil nu lca ta'a na nu ndi'in quichen Antioquía, lo'o se'en lyi'ya loo Siria lo'o Cilicia.

²⁴ Cua' ynan hua cha' si'yana tucua snan yu nu mdo'o lja hua yaa yu se'en ndi'in um, si'i lo'o cha' cuiya' 'in hua, lo' msu'hua yu cha' nduhue ti' tiquee um lo'o cha' nu ycui' yu si'yana ca circuncida 'in um, lo' tucua um tñan cha' 'in lee nu ngua'an scua Moisé.

²⁵ Huare' m'ni cuiya' hua cha' si'yana ca'an tñan

hua 'in yu nu ta'a quiaa yu Bernabé lo'o yu Pablo, yu nu ndyu'hui cuiya' ti' hua 'in,

²⁶ yu nu cua' tyun ya' nchca cha' caja si'ya cha' 'in Ñi X'nan na Jesucristo.

²⁷ Can' cha' ngua'an tñan hua 'in yu Juda lo'o yu Sila se'en ndi'in um si'yana tca taa yu suun cha' re.

²⁸ Si'ya Espíritu nu Luhui 'in Ndiose nu mxicu'ni cusya 'in hua, a ncua lca tiquee hua ti'in tyaa hua sca cha' nu tucui 'in um, tsaloo ti xu'hua se'en um cha' nu ndon loo lati re:

²⁹ A cu um ñi sca loo na nu cua' yu'hui loo jo'o, ñi a cu um tne, ñi cunan' 'ni nu a nslo tne, ñi a sten yu'hui um lo'o cuilyi'o nten uta lo'o ne' ycu' ti. Tsu'hue cha' cu'ni cunta um cha' re. Tsacua ti cha' chcu' na.

³⁰ Xacan' mxitucui yu quichen Antioquía, lo' mxo' ti'in yu nchgaa jun ta'a na, lo' mdyaa yu cunta quityi can'.

³¹ Xa mdyi ycu' jun 'in na, tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee jun si'ya cha' can'.

³² Si'yana yu Juda lo'o yu Sila lca yu nu nxiycui' Ndiose 'in, a yaa lyijyi cha' nu ngulo'o yu nu taa cha' tnu tiquee 'in jun, lo' mdi'in tya tla la yu 'in jun tucueen 'in Ndiose.

³³ Can' nguinu yu lo'o jun sca co' xaa, lo' xa nde xitucui yu se'en ndi'in jun nu ngua'an tñan 'in yu, lo'o suun ña'an msla' ta'a jun lo'o yu.

³⁴ Una yu Sila can' ncua lca tiquee yu quinu la yu quichen can'.

³⁵ Yu Pablo lo'o Bernabé ti' nguinu la yu quichen Antioquía, sca cha' ti 'in yu lo'o jun mda'an ycu' jun cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na, lo' ngulo'o jun 'in ne'.

Xa mda'an yu Pablo tijyo' loo nu cua' nchca tucua juesa

³⁶ Chon' nde'en la can' juin yu Pablo 'in yu Bernabé: Tsa na'an na 'in nchгаа jun ta'a na nu ndi'in scasca quichen se'en ycui' na cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na, cha' ña'an ca ndi'in jun.

³⁷ Yu Bernabé ncua ti' yu tsa lo'o yu 'in yu Xuhua, yu nu nchcui' ne' lo'o lca Marco.

³⁸ Una yu Pablo a mslyaa tsa lo'o 'in yu, si'yana ti' la se'en lca Panfilia mxitucui yu lo' a mslyaa 'a yu ti' cu'ni yu tñan 'in Ndiose.

³⁹ Lo' si'yana a ncua ca sca cha' ti 'in yu, can' cha' mdo'o tso' yu scasca yu. Yu Bernabé ya lo'o 'in yu Marco, lo' yten yu ni' sca yca na'an nu tiyaa se'en lca Chipre.

⁴⁰ Yu Pablo ngulohui 'in yu Sila si'yana ca ta'a tyi'an yu, lo' xa cua' mxnu jun cunta 'in yu yaa' Ñi X'nan na mdo'o yu nguiaa yu.

⁴¹ Mdijin yu se'en lyi'ya loo Siria lo'o Cilicia, mdaa yu cha' tnu tiquee 'in nchгаа jun nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús.

16

Xa mda'an yu Timoteo lo'o yu Pablo lo'o Sila

¹ Chon' nde'en can' mdiyaa yu quichen Derbe lo'o Listra, can' ndi'in sca yu nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, lo' naan yu Timoteo. Ne' judio lca jyi'an yu, lo' ndiya qui'an ti' 'in Jesús, una sti yu lca ne' griego.

² Jun ta'a na ndi'in quichen Listra lo'o Iconio, tsu'hue 'a suun ndaa jun cha' 'in yu Timoteo.

³ Yu Pablo ncuá ti' yu tsa lo'o yu 'in Timoteo, can' cha' m'ni yu cha' ncuá circuncida 'in yu, si'ya cha' 'in ne' judio nu ndi'in quichen se'en ntsu'hui cha' tyijiyin yu, lo' jlyo ti' ne' si'yana ne' griego lca sti yu Timoteo.

⁴ Cunda scaa quichen ndyijiyin yu, mtsa' yu 'in jun ña'an cha' nu mxnu scua yu ta'a mda'an Jesús lo'o yu nu ntsu'hui cunta 'in jun nu ndi'in quichen Jerusalén, si'yana xu'hua se'en jun nchgaa cha' nu nchcui' quityi can'.

⁵ Cuaña'an nde lyeé la jui cha' tnu tiquee 'in jun lo'o cha' nu cua' ya qui'an ti' jun, cunda scaa tsaan can' nchca qui'an la jun.

Xa na'an xñii yu Pablo cha' 'in yu Macedonia

⁶ Mdijin ti yu se'en lca Frigia lo'o se'en lyi'ya loo Galacia, si'yana a mdaa Espíritu nu Luhui 'in Ndiose cha' cuiya' chcui' yu cha' tsu'hue 'in ñi sca chcui se'en lyi'ya loo Asia.

⁷ Xa mdiyaa yu se'en lyi'ya loo Misia nu cua' tyijiyin yu se'en lyi'ya loo Bitinia, ticui' ti ña'an a mdaa Espíritu cha' cuiya' sten yu se'en can'.

⁸ Xacan' mdijin ñi ti yu se'en lyi'ya loo Misia, lo' mdiyaa yu quichen Troas.

⁹ Sca tla can' na'an xñii yu Pablo sca cha', na'an yu ndon sca yu mdo'o se'en lyi'ya loo Macedonia, njñan cha' tsu'hue 'in yu lo' nchcui': Tyijiyin xi'yu um lo' caan um se'en lyi'ya loo Macedonia, lo' ta yaa' um 'in hua.

¹⁰ Xa na'an yu cha' can', cui' xaa m'ni hua cha' nu tsaá hua se'en lyi'ya loo Macedonia, si'yana ngujlyo tsu'hue ti' hua Ndiose lca nu ngulo tñan 'in hua tsa ycuí' hua cha' tsu'hue 'in ñi se'en can'.

Xa yu'hui yu na'an chcuán quichen Filipo

¹¹ Xacan' yten hua ni' sca yca na'an, mdijin ñi ti hua tsaya' mdiyaa hua se'en lca Samotracia, xca tsaan can' mdo'o ca'an hua quichen Neápolis.

¹² Can' mdo'o hua mda'an quiya' ti' hua, mdiyaa hua quichen Filipos, sca quichen nu ndon loo lati 'in Macedonia, lo' lca na quichen romano, can' nguinu hua tucua snan tsaan.

¹³ Tsaan nu nxitñan' ne' judio mdo'o hua nde tu'hua quichen se'en su chco tlyu, ñan ti' hua quija lyoo hua sca se'en nchcui' lyi'o ne' 'in Ndiose. Can' yten tucua hua, lo' mdyisnan ycuí' hua cha' tsu'hue 'in Jesús lo'o ne' cuna'an nu cua' nguio' ti'in can'.

¹⁴ Lja can' ndon nscan sca ne' cuna'an naan Lidia nu mdo'o quichen Tiatira, ndujui' ne' te' nu tsu'hue ña'an cuaa, lo' lca ne' nu ndiya qui'an ti' 'in Ndiose. Si'ya cha' nu ycuí' yu Pablo msla Ñi X'nan na cha' tiyaa 'in ne' si'yana tca cu'ni cunta ne' cha' can'.

¹⁵ Xa cua' mducua tya ne' lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in ne', juin ne' lo'o hua: Cha' 'un ndyu'hui lyoo um si'yana ndiya qui'an ti' hua 'in Ñi X'nan na, tsaa um lo' quinu um la na'an 'in hua. Cuaña'an mxicu'ni ne' 'in hua nguinu hua can'.

¹⁶ Yato'o sca tsaan xa nguiaa hua se'en nchcui' lyi'o ne' 'in Ndiose, can' mhcua ta'a hua lo'o sca ne' cuna'an tsa suhue ti nu ntsu'hui cui'in xa'an 'in nu ntsa' ña'an cha' nu ljaan 'in nten. Qui'an 'a canan n'ni x'nan ne' cuna'an can' si'ya cha' jlyo ti' can' 'in ne'.

¹⁷ Mducui ncha'an ne' 'in yu Pablo se'en nguiaa hua, lo' nchcui' cueen ne': Nchgaa yu re lca yu

nguso 'in Ndiose, ñi nu tlyu lati, lo' nchcui' yu ña'an ntsu'hui cha' tyi'o laa um.

¹⁸ Ticui' ti loo cha' nda'an ycui' ne' cuna'an can' nchgaa tsaan, yu Pablo mxiya' ti' yu ña'an nchcui' ne', can' cha' mxiton yu, lo' juin yu 'in cui'in can': Nan' culon tñan 'in lo'o cha' cuiya' 'in Jesucristo, tyi'o lo' cula' ton 'in ne'. Cui' xaa mdyi'o cui'in can' 'in ne'.

¹⁹ Xa ngujlyo ti' x'nan ne' cuna'an can' si'yana a ndyu'hui 'a canan 'in ne' lo'o cha' jlyo ti' can', xacan' msñi ne' 'in yu Pablo lo'o yu Sila nu tyaa ne' cunta 'in yu 'in bsya.

²⁰ Ña'aan mdiya lo'o ne' 'in yu tloo bsya, juin ne': Chcuaa yu judio re nxilo ti'in yu 'in nten quichen,

²¹ lo' ndlo'o yu ña'an cha' nu cua' ntsu'hui 'in yu, cha' nu a nga'an cha' cu'ni na, ñi a tca xu'hua se'en na, si'yana ndi'in na se'en lyi'ya loo Roma.

²² Xacan' tsatlyu ngu'ya nten can' chon' yu, lo' yu bsya can' ngulo yu tñan si'yana tyi'o ste' yu lo' qui'ni yu.

²³ Xa lye'e 'a cua' mjiyi'in ne' 'in yu, xacan' msu'hua ne' 'in yu na'an chcuan, lo' ngulo ne' tñan 'in yu nu ntsu'hui cuan can', si'yana xñi tsu'hue yu cunta 'in chcuaa yu can'.

²⁴ Mchcuan yu cunta 'in jun lo' msu'hua yu 'in jun cuarto nu qui'ñi la, can' mscan' yu quiya' jun tulja yca.

²⁵ Yu Pablo lo'o yu Sila nchcui' lyi'o yu 'in Ndiose, nguila lo'o yu 'in ñi tlu'hue tla, lo' ne' 'in nchgaa la ña'an yu preso can'.

²⁶ Tsati ntyin mdyisnan nguñan lye'e ya', tsaya' mhcuin ti'in suun na'an chcuan can', juesa nu nguñan nguila nchgaa tuna'an can', cui' ña'an lcaa

nguitin' carena nchcan' nchgaa yu preso can'.

²⁷ Mdyi'o sla yu nu ntsu'hui cuan can', na'an yu si'yana cua' nducua la nchgaa tuna'an can', ngulyoo yu spada lo' ncua ti' yu kujui yu 'in yu si'yana ñan ti' yu cua' ngulaa nchgaa preso can'.

²⁸ Una yu Pablo ycui' cueen yu: A cu'ni um ti'i lo'o um, si'yana nchgaa hua ndi'in hua re.

²⁹ Xacan' yu nu ntsu'hui cuan can' mjñan yu quii', lo' ndla ndsa ti yten yu ña'an chcuan can', lyeec mhcuan yu, mdyi'ya sti yu 'in yu tloo yu Pablo lo'o yu Sila can'.

³⁰ Xacan' ngulyoo yu 'in hcuaa yu can', lo' mñicha' yu 'in: ¿Ñi na tca cu'nin si'yana tca tyi'o laan?

³¹ Mxcuen hcuaa yu can': Tsa qui'an ti' um 'in Ñi X'nan na Jesucristo, lo' tyi'o laa um lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in um.

³² Ycui' yu cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na lo'o yu can', tsatlyu lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in yu.

³³ Ticui' tla can' mjyi'an yu se'en ti'i 'in hcuaa yu can', cui' ña'an lcaa mducua tya yu lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in yu.

³⁴ Xacan' ya lo'o yu 'in hcuaa yu can' la na'an 'in yu, can' mxicu ne' 'in yu. Tsu'hue ntsu'hui tiquee yu tsatlyu lo'o nchgaa nu ndi'in na'an 'in yu, si'yana ya qui'an ti' yu 'in Ndiöse.

³⁵ Xa ngu'ya xaa, yu bsya can' ngulo yu tñan 'in tucua snan silyiya si'yana tsa lo'o yu suun 'in yu nu ntsu'hui cuan can', si'yana tca culaa yu 'in yu Pablo lo'o yu Sila.

³⁶ Yu nu ntsu'hui cuan can' juin 'in yu Pablo: Yu bsya msu'hua yu suun si'yana culaa hua 'in um.

Cua' tca quiaa um, a sca la cha' chu'hui tiquee um.

³⁷ Xacan' mxcuén yu Pablo can': Huare' lca hua ne' lyi'ya loo Roma, mjiyi'in ne' 'in hua tloo nten quichen lo' ti' lyijyi ca cuiya' cha' 'in hua, msu'hua ne' 'in hua na'an chcuán, lo' cua' ñii nchca ti' ne' culaa ne' 'in hua cuati ña'an. Una a tyi'o hua cha' na si'i ycui' ca yu quian lyoo yu 'in hua.

³⁸ Xacan' nguia ytsa' yu silyiya can' 'in yu bsya ña'an cha' nu ycui' yu Pablo can'. Ytsen yu xa ynan yu cha' si'yana yu Pablo lo'o yu Sila lca yu ne' lyi'ya loo Roma.

³⁹ Cui' xaa yaa yu bsya can', lo' mjñan yu cha' tlyu ti' 'in chcuaa yu can', xacan' ngulaa ne' 'in yu, lo' mjñan ne' cha' tsu'hue 'in yu si'yana tyi'o yu quichen can'.

⁴⁰ Xa mdyi'o yu na'an chcuán, mdijin yu se'en nducua na'an 'in Lidia, can' na'an ta'a yu lo'o jun ta'a na, mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun, xacan' mdo'o yu nguiaa yu.

17

Xa nguilo ti'in ne' Tesalónica

¹ Tucueen nguiaa yu mdijin yu quichen Anfípolis lo'o Apolonia, xacan' mdiyaa yu quichen Tesalónica, can' nducua sca se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose.

² Na'an cha' nu cua' ntsu'hui 'in yu Pablo yaa yu se'en ndiyo' ti'in ne' judio, lo' tsani' snan snan ya ycui' yu lo'o ne', cui' tsaan nu nxitñan' ne',

³ ndlyo scua la yu cha' 'in Cristo tsaña'an nchcui' quityi 'in Ndiose, si'yana m'ni 'a cha' ngujui ñi lo' mdyiqui'o ñi. Nchcui' yu: Jesús, ñi nu 'in cha' nchcuin' re lca ñi Cristo.

⁴ Tucua snan ne' judio nu ya qui'an ti' 'in Jesús, ncua sca cha' ti' in ne' lo'o yu Pablo lo'o yu Sila can'. A cunta qui'an ne' griego nu ndiyo' ti'in can' ya qui'an ti' 'in ñi, cui' cuaña'an tyun ne' cuna'an nu ndon loo lati.

⁵ Una yten cha' nsin' ti' 'in ne' judio nu a ya qui'an ti', mxo' ta'a ne' lo'o yu nducun' nu cua' la nxiton ti, lo' mxilo ti'in ne' nten quichen, nducua ñi mdiyaa ne' ña'an 'in yu Jasón si'yana culyoo ne' 'in chcuaa yu can', lo' tyaa ne' cunta 'in yu tloo nten quichen.

⁶ Una a nguija lyoo yu, can' cha' ticuii' yu Jasón ya lo'o ne' 'in yu tloo bsya, lo'o chcua xnan jun ta'a na, lo' nchcui' cueen ne': Yu re nda'an nxilo ti'in nten sca chcu chendyu, lo' cua' ñii mdiyaan yu quichen tyi na re.

⁷ Yu Jasón, nde nu mdaa se'en mdiyaan yu, lo' ngui'ni lye' ti' yu 'in lee nu mxnu scua yu César, nchcui' yu si'yana ntsu'hui xca ree 'in yu nu lca Jesús.

⁸ Xa ngune 'in ne' cha' can', nde lyee la nguilo ti'in ne' lo'o bsya 'in ne'.

⁹ Una la msu'hua lyi'ya' yu Jasón lo'o ta'a nda'an yu, xacan' ngulaa bsya 'in yu.

Xa mdiyaa yu Pablo lo'o Sila quichen Berea

¹⁰ Ticui' tla can' mducui xu'hua jun ta'a na 'in yu Pablo lo'o yu Sila nde quichen Berea. Xa mdiyaa yu quichen can' yten yu se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose.

¹¹ Lyee la suun ña'an ndi'in cha' 'in ne' can' que 'in ne' Tesalónica, si'yana cui' xaa ncuan xu'hue ne' cha' tsu'hue 'in Ndiose. Cunda scaa tsaan can' ngui'ni quii tsu'hue ne' loo quityi 'in Ndiose, cha' na cui' ca ña'an ndlo'o yu Pablo can'.

¹² Qui'an 'a ne' judio ya qui'an ti' 'in Jesús, cui' cuaña'an qui'an ne' cuna'an nu ndon loo lati lja ne' griego, a cunta qui'an yu qui'yu ya qui'an ti' yu.

¹³ Una xa ynan ne' judio nu ndi'in quichen Tesalónica si'yana lo'o quichen Berea cua' nda'an ycui' yu Pablo cha' tsu'hue 'in Ndiose, cui' xaa yaa ne' quichen can', ticui' ti ña'an mxilo ti'in ne' 'in nten can'.

¹⁴ Ticui' xaa mducui xu'hua jun 'in yu Pablo tsaá yu tucueen nu ndiyaa tu'hua tyi'a tujo'o. Yu Sila lo'o yu Timoteo ti' nguinu yu quichen can'.

¹⁵ Ntsu'hui jun nu mdiya lo'o yu Pablo la quichen Atenas. Xacan' mxitucui jun lo' ngu'ya jun suun 'in yu Sila lo'o yu Timoteo, si'yana tsaá yu ticui' xaa se'en nta yu Pablo can' 'in yu.

Xa mdiyaa yu Pablo quichen Atenas

¹⁶ Lja nta yu Pablo 'in ta'a nda'an yu quichen Atenas can', ti'i 'a nga'an 'in yu xa na'an yu si'yana siya' ti mdyaa ne' 'in ne' lo'o tso' cha' 'in jo'o.

¹⁷ Se'en ndiyo' ti'in ne' judio mdyisnan ycui' tyijyin ne' lo'o yu si'ya cha' 'in Ndiose, ne' judio lo'o ne' gentil, a cunta nchgaa tsaan nhcui' yu lo'o ña'an tucui ti se'en nchca quiya' can'.

¹⁸ Quichen can' ndi'in tucua ta yu bstro nu m'ni cha'an cha' tiyaa 'in nten chendyu, sca ta ne' naan ne' epicurios, lo' xca ta ne' naan ne' estoicos. Mdyisnan ycui' tyijyin ne' lo'o yu Pablo, lo' ntsu'hui nu nhcui': ¿Ñi na nhcui' yu nchca nhcui' re? Ntsu'hui xca nu nhcui': Cua' lca na nhcui' yu cha' 'in xca jo'o nu cui ti. Si'yana yu Pablo nhcui' yu cha' tsu'hue 'in Jesús, a cunta si'yana ndyiqui'o nten.

19 Xacan' ya lo'o ne' 'in yu sca se'en naan Areópago, can' mñicha' ne' 'in yu: ¿Ta tca quitsa' um 'in hua ña'an cha' nu cui ti ndlo'o um?

20 Si'yana nchcui' um cha' nu a nchca siya' quine 'in hua, lo' nchca ti' hua ca jlyo ti' hua ñi cha' nchca ti' chcui' cha' re.

21 (Si'yana nchgaa ne' Atenas lo'o ne' nu mdiya ti'in ti can', a sca la xa' cha' ntsu'hui yuhue ti' ne', cui' ca nu nchcui' ne' uta ne' 'in ne' cha' nu cui ti.)

22 Xacan' mdyiton yu Pablo tlu'hue la se'en lca Areópago, lo' juin yu: Nchgaa 'un ne' Atenas, ncu cuiya' tin' si'yana lca um nten nu lyee 'a ndiya qui'an ti'.

23 Si'yana se'en mdijin loo quichen re m'nin quiin scasca se'en nducua jo'o 'in um, can' na'an sca cha' lo' nchcui' na: 'IN NDIOSE NU A NDYU'HUI LYOO NA. N'ni tnu um 'in ñi siya' a ndyu'hui lyoo um 'in ñi, can' ñi nu 'in cha' nchcuin' cua' ñii,

24 cui' Ndiose nu mtñan chendyu lo'o nchgaa loo na nu chcan', lo' si'yana lca ñi X'nan ni' cuaan lo'o loo chendyu re, a nducua ñi ni' lyaa nu mtñan yaa' nten chendyu.

25 Ñi a 'ni cha' caja nu ta yaa' 'in ñi, ta si'yana nde'en la cha' ndiya lyijyi 'in ñi, cui' ca nu nde ycu' ñi ndaa ñi chendyu 'in na, n'ni ñi cha' ndiyaan cui'in na, lo' ndaa ñi nchgaa loo na nu najo'o 'in na.

26 Si'ya scati yu qui'yu, m'ni ñi cha' yton nchgaa ta nten si'yana tyi'in ne' sca chcui chendyu, cui' ñi m'ni cuiya' ñi cuaan xaa, cui' cuaña'an se'en ntsu'hui cha' tyi'in na,

27 ña'an ca si'yana quia nan na 'in Ndiose, lo' a s'ni quija lyoo ñi 'in na, siya' jnan yaa' ti na, si'yana

cha' ñi a tijyo' nchca ñi 'in na cunda scaa na.

²⁸ Si'ya ñi can' cha' ndu'hui na, ndyi'an na, can' cha' lo'o na. Lca na ña'an juin sca yu ta'a quichen tyi um xa ngua'an yu cha' re: Ta nten 'in Ndiose lca na.

²⁹ Lo' si'yana lca na ta nten 'in Ndiose, a ntsu'hui cha' quiñan ti' na, ta lca ñi ña'an nchca ti' sca lcuin oro uta plata, lo' ta sca lcuin quee, ña'an nchca ti' sca na nu ntñan yaa' nten chendyu lo'o cha' tiyaa 'in ne'.

³⁰ Una Ndiose yu'hui cha' tlyu ti' 'in ñi lo'o nten nu mdi'in cua' s'ni si'ya cha' tinto 'in ne', una cua' ñii ndlo ñi tñan 'in nchgaa nten sca chcuí chendyu si'yana tyaa ti' ne' 'in ñi.

³¹ Si'yana Ndiose cua' mdi'in tyaa ñi sca tsaan nu cu'ni ñi xñan bsya 'in nten chendyu lo'o sca cha' nu ñi, si'ya scati yu qui'yu nu cua' mdo'o hui 'in ñi, lo' tca tsa qui'an ti' na 'in ñi, si'yana Ndiose m'ni ñi cha' mdyiqui'o can'.

³² Una xa ngune 'in ne' si'yana ntsu'hui cha' tyiqui'o ne' cua' ngujui, ntsu'hui nu mstyí lyi'o 'in yu, lo' ntsu'hui nu juin: La xiya' la quine 'in hua cha' nu nchcuí um re.

³³ Xacan' mdo'o yu Pablo se'en nguio' ti'in ne' can'.

³⁴ Una ntsu'hui tucua snan nu ya qui'an ti' 'in Jesús nu ncua sca cha' ti' 'in lo'o yu. Lja can' ntsu'hui sca yu naan Dionisio, cui' ta 'in ne' Areópago, a cunta ya qui'an ti' sca ne' cuna'an naan Dámaris, lo'o chcuá xnan ta'a nda'an ne'.

18

Xa mdiyaa yu Pablo quichen Corinto

¹ Chon' nde'en can' mdo'o yu Pablo quichen Atenas, lo' mdiyaa yu quichen Corinto.

² Can' mhcua ta'a yu lo'o sca yu judio naan Aquila nu ncuca cune' se'en lca Ponto. Ti' mdo'o ti yu se'en lca Italia lo'o Priscila cuilyi'o yu, si'ya cha' 'in Claudio nu ngulo tñan si'yana ntsu'hui cha' tyi'o nchgaa ne' judio quichen Roma.

³ Si'yana sca loo ti tñan n'ni yu Pablo lo'o jun, can' cha' nguinu yu se'en ndi'in jun, lo' tsatlyu mtñan jun te' na'an.

⁴ Cunda scaa tsaan nu nxitñan' ne' judio, ndyi'an yu Pablo se'en ndiyo' ti'in ne' lo' nan yu ña'an nu qui'ya ne' cha' tiyaa, una ne' judio lo'o ne' griego lye nchcui' tyijyin ne' lo'o yu.

⁵ Xa mdiyaa yu Sila lo'o yu Timoteo nu mdo'o se'en lyi'ya loo Macedonia, la xacan' jui ña'an mdyaa yu Pablo 'in yu siya' ti nu chcui' yu cha' tsu'hue 'in Ndiose, lo' mtsa' la yu 'in ne' judio si'yana Jesús lca ñi Cristo, ñi nu ngua'an tñan Ndiose.

⁶ Una ne' judio can' m'ni lye' ti' ne', mdyisnan mdaja ne' 'in yu, xacan' mscuin yu Pablo ste' yu lo' juin yu 'in ne': Quinu cunta 'in um cha' quinan' cusya 'in um, lo' si'i 'a cunta 'ñan. Ti' cua' ñii tsa ycuin' cha' tsu'hue re lo'o ne' gentil.

⁷ Ña'aan mdyi'o yu se'en can' mdiyaa yu na'an 'in sca yu naan Justo, lca yu sca nu n'ni tnu 'in Ndiose, lo' nducua na'an 'in yu sii' se'en ndiyo' ti'in ne' judio.

⁸ Yato'o yu Crispo, yu nu ndlo tñan se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, ya qui'an ti' yu 'in Ñi X'nan na lo'o nchgaa nu ndi'in ña'an 'in yu. Cui' cuaña'an qui'an ne' Corinto, xa ngune 'in cha' tsu'hue 'in

Jesús ya qui'an ti' ne' 'in ñi, lo' mducua tya ne'.

⁹ Sca tla can' na'an xñii yu Pablo 'in Ñi X'nan na, lo' nchcui' ñi: A cutsen, tsa quiñan chcui' la cha' re, lo' a cula' ti',

¹⁰ si'yana nan' ndi'in lo'o nchgaa xaa, a tucui nu tca cu'ni ti'i lo'o, si'yana qui'an 'a nten ndi'in quichen re nu cua' ngulohuin.

¹¹ Can' mdi'in yu Pablo sca yjan tlu'hue, ndlo'o yu 'in nten cha' tsu'hue 'in Ndiose.

¹² Yu Galión ncuca yu gobierno se'en lyi'ya loo Acaya, lo' ne' judio tsatlyu m'ni sca ne' cha' msñi ne' 'in yu Pablo, lo' ya lo'o ne' 'in yu se'en nchca cuiya' qui'ya,

¹³ lo' juin ne': Yu re nda'an xicu'ni yu 'in nten si'yana xcaña'an cu'ni tnu na 'in Ndiose, lo' si'i 'a ña'an nu nchcui' lee 'in na.

¹⁴ Cua' tyi'o ycui' ti yu Pablo xa mdo'o ycui' yu Galión, lo' juin yu 'in ne' judio: Nchgaa 'un ne' judio, cha' nde'en la qui'ya m'ni yu re, uta yjui yu nten, la xacan' tca cu'nin cunta cha' nu nchcui' um.

¹⁵ Una cha' lca na chacui' cha' ti, ña'an nu ngui'ni tyi'ya um nii nten lo'o lee 'in um, tca cu'ni cuiya' um cha' can' ticui' ti um, si'yana nan' a nguiten yu'huin cha' nu cuaña'an.

¹⁶ Xacan' ngulyoo yu 'in ne' nde lyi'ya'.

¹⁷ Cui' ña'aan lca msñi ne' 'in yu Sóstenes, yu nu ndlo tñan se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, lo' yjui ti'in ne' 'in yu cui' se'en ti se'en nchca cuiya' qui'ya can', una yu Galión can' a mda quiya' yu 'in ne'.

¹⁸ Yu Pablo tyun 'a tsaan ti' nguinu yu quichen can'. Xa cua' msla' ta'a yu lo'o jun, mdo'o yu nguiaa yu lo'o Priscila lo'o yu Aquila, lo' mdiyaa jun quichen Cencrea, can' msi'yu quichan' que yu

Pablo si'ya sca ca nu cua' mdi'in tyaa yu, xacan' yten jun ni' sca yca na'an si'yana nde cua' quiaa yu Pablo se'en lca Siria.

¹⁹ Xacan' mdyi'o ti'in yca na'an can' quichen Efeso, can' nguinu yu Aquila lo'o Priscila. Ti' yaa yu Pablo se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, lo' mdyisnan ycu' tyijyin ne' lo'o yu.

²⁰ Mjñan ne' cha' tsu'hue 'in yu si'yana ti' quinu la yu lo'o ne' chcua xnan tsaan, una a jui 'a ña'an 'in yu.

²¹ Xacan' msla' ta'a yu lo'o ne' lo' juin yu: 'Ni cha' tsa'an quichen Jerusalén si'yana cua' nchcui cha' ca ta'a la cua, una xiya' la ljyaan cha' Ndiose ljuin ñi. Xacan' yten yu ni' yca na'an, mdo'o yu nguiaa yu.

Mdo'o yu Pablo tijyo' loo nu cua' nchca snan ya'

²² Xa mdiyaa yca na'an can' quichen Cesarea, mdo'o yu nguiaa yu nde Jerusalén, ya ycu' cha' yu 'in jun ta'a na, xacan' mdo'o yu nguiaa yu nde quichen Antioquía.

²³ Xa cua' mdi'in yu can' sca co' xaa, xca juesa yaa yu cunda scaa quichen, ya na'an yu 'in jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús nu ndi'in se'en lyi'ya loo Galacia, lo'o Frigia, lo' mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun.

Xa ycu' yu Apolo cha' 'in Ndiose quichen Efeso

²⁴ Yato'o quichen Efeso mdiyaa sca yu judio naan Apolo, nu ncu' tyi quichen Alejandría, tsu'hue 'a nchcui' yu, lo' ndyu'hui lyoo tsu'hue yu quityi 'in Ndiose.

²⁵ Jui nu ngulo'o 'in yu cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na, nchcui' yu cha' can' lo'o nu chcui lca tiquee yu,

lo' ndlo'o yu chcui ña'an nguiaa cha' 'in Ñi X'nan na, siya' tsa mducua tya ti yu ña'an nu ngulo'o yu Xuhua 'in nten.

²⁶ Mdyisnan ngulo'o yu 'in ne' judio se'en n'ni tnu ne' 'in Ndiose lo'o cha' tnu tiquee 'in yu, una xa ngune 'in Priscila lo'o yu Aquila ña'an cha' nchcui' yu, ya lo'o jun 'in yu se'en scati yu, mtsa' lyicua la jun 'in yu sca chcui ña'an nguiaa cha' 'in Ndiose.

²⁷ Yten tiquee yu tyijyin xi'yu yu tsa yu se'en lyi'ya loo Acaya, cui' cuaña'an mdaa jun cha' tnu tiquee 'in yu, xacan' ngua'an jun sca quityi cui'ya yu si'yana cuan xu'hue jun 'in yu, lo' xa mdiyaa yu lyee 'a mda yaa' yu 'in jun lo'o tso' cha' 'in Ndiose, cui' jun nu cua' ya qui'an ti' si'ya cha' tsu'hue 'in ñi.

²⁸ Ngula 'a ycui' yu lo'o ne' judio tloo nten quichen can', si'yana si'i ña'an cha' tiyaa 'in ne', lo' ngulyo scua la yu ña'an nchcui' quityi 'in Ndiose si'yana Jesús lca ñi Cristo, ñi nu ngua'an tñan Ndiose.

19

Yu Pablo mdiyaa yu quichen Efeso

¹ Lja ti' ndi'in yu Apolo quichen Corinto can', yu Pablo cua' mdijin yu scasca quichen nu ndi'in nde loo la se'en lca Frigia tsaya' mdiyaa yu quichen Efeso, can' na'an ta'a yu lo'o tucua snan yu nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús.

² Mñicha' yu Pablo 'in yu: ¿Ta ncuan xu'hue um 'in Espíritu nu Luhui 'in Ndiose xa ya qui'an ti' um? Mxcuen yu xacan': Ñi siya' a nchca quine 'in hua cha' ntsu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose.

³ Xacan' juin yu Pablo 'in yu: ¿Ña'an ta mducua tya um cha' na can'? Xacan' mxcuen yu: Tsaloo mducua tya ti hua ña'an ngulo'o yu Xuhua 'in nten.

⁴ Juin yu Pablo: Yu Xuhua mducua tya yu 'in nten tsalca nu cua' mxilo'o chon' qui'ya ngui'ni, una ycuí' yu lo'o ne' si'yana tsa qui'an tí' ne' 'in nu ntsu'hui cha' caan nde chon' la, cui' Jesús, ñi nu lca Cristo.

⁵ Xa ngune 'in yu cha' can', mducua tya yu lo'o cha' cuiya' 'in Ñi X'nan na Jesús.

⁶ Xa mdi'in tyaa yu Pablo yaa' yu 'in yu can', cui' ña'an lcaa mtsa'an yu'hui Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu, lo' mdyisnan ycuí' yu lenguas lo' ycuí' yu cha' 'in Ndiose.

⁷ Loo nchgaa yu ndiyaa yu tsa tichcua yu.

⁸ Yu Pablo can', tsani' snan coo' lo'o cha' tnu tiquee 'in yu nda'an ycuí' yu lo'o ne' judio se'en n'ni tnu ne' 'in Ndiose, lyee 'a ycuí' tyijyin ne' lo'o yu, una ngunan yu ña'an nu qui'ya ne' cha' tiyaa ña'an ntsu'hui cha' culo Ndiose tñan 'in ne'.

⁹ Ntsu'hui nu tla cusya 'in, a mslyaa tsa qui'an tí', mxiycha' ne' Tucueen 'in Ñi X'nan na tloo ndi'in nten can'. Can' cha' ngulo tso' yu Pablo 'in tsalca jun nu cua' ntsu'hui cha' 'in Jesús, lo' ya lo'o yu 'in jun se'en nducua sca na'an xcula 'in sca yu naan Tiranno, lo' cunda scaa tsaan ndlyo scua la yu cha' 'in Ndiose lo'o jun.

¹⁰ Cuaña'an ya quiñan ycuí' yu lo'o nten tsani' tucua yjan, yato'o nchgaa ne' judio lo'o ne' gentil nu ndi'in se'en lyi'ya loo Asia ngune 'in ne' cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na Jesús.

¹¹ Mdaa Ndiose cha' cuiya' 'in yu Pablo si'yana cu'ni yu scasca cha' nu tnu,

¹² nu hasta lo'o te' pañitu uta te' nu nchco' yu, cha' tsa lo'o jun 'in na se'en nscua nu ti'i, lo' nchca, lo' nu ntsu'hui cui'in xa'an 'in cui' xaa ndla' ton na 'in.

¹³ Quichen can' mdiyaa tucua snan ne' judio nu nda'an loo cui'in xa'an 'in nten, ncua ti' ne' si'yana lo'o cha' cuiya' 'in Ñi X'nan na Jesús culo ne' cui'in xa'an can', lo' nchcui' ne': Lo'o cha' cuiya' 'in Jesús nu n'ni tyi'ya yu Pablo, tyi'o lyiya'.

¹⁴ Cuaña'an m'ni tsa cati sñe' sca yu judio naan Esceva, yu nu ndlo tñan se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose quichen can'.

¹⁵ Una mxcuen cui'in xa'an can' 'in ta'a yu can': Ndyu'hui lyoon 'in Jesús, lo' jlyo tin' ti ca lca Pablo, una 'un, ¿ti ca lca um?

¹⁶ Yu nu ntsu'hui cui'in xa'an can' 'in, siya' mdo'o cuaan ti yu chon' nchgaa yu can', lo' m'ni canan 'in yu tsaya' mdo'o yu ña'an can' msnan yu cunan' ti yu, a cunta ngujui yuhua' yu.

¹⁷ Mscua cueen cha' re ña'aan quichen Efeso can', lo' ne' judio lo'o ne' gentil yten sca ytsen ni' cusya 'in ne', nde lyee la m'ni tnu ne' 'in Ñi X'nan na Jesús si'ya cha' can'.

¹⁸ Qui'an 'a jun nu ndiya qui'an ti' 'in Jesús mdyisnan nguñee jun qui'ya 'in jun tloo nchgaa la ña'an jun can'.

¹⁹ Cui' cuaña'an lo'o ne' jlyo ti', nguian lo'o ne' nchgaa quityi nu m'ni cha'an ne', lo' mdiquin ne' 'in na tloo ndi'in jun can'. Ngulo ne' cunta tsaña'an ntsu'hui lyoo quityi can', lo' ndiyaa na tu'hua tyi mii tñi plata.

²⁰ Cuaña'an lyee la nguia guine yu'hui cha' tsu'hue 'in Ñi X'nan na lo'o cha' cuiya' 'in ñi.

21 Xa cua' mdijin nchgaa cha' can', yten tiquee yu Pablo xitucui yu Jerusalén. Una culo nducua la tsa tijin yu ña'aaan se'en lyi'ya loo Macedonia lo'o se'en lca Acaya. Ñan ti' cusya 'in yu: Xa cua' mdi'in chin' can', 'ni cha' tsa'an quichen Roma.

22 Yu Pablo ngua'an tñan yu 'in tucua yu ta'anda'an yu, Timoteo lo'o Erasto, tsa'a yu se'en lyi'ya loo Macedonia, lo' ti' nguinu la yu xca co' xaa se'en lyi'ya loo Asia.

Xa nguilo ti'in ne' Efeso

23 Lja xacan' lyee 'a nguilo ti'in ne' Efeso si'ya jun nu cua' ntsu'hui Tucueen 'in Jesús.

24 Sca yu naan Demetrio ntñan yu lcuin laa suhue ti lo'o plata 'in sca jo'o naan Diana, lo' qui'an 'a canan n'ni yu lo'o tñan can',

25 mxo' ti'in yu 'in ta'a cuityi chcuán yu, lo' juin yu: 'Un yu nu ta'a ngui'ni na tñan re, jlyo tsu'hue ti' um si'yana ndyu'hui 'a canan 'in na lo'o tñan re.

26 Nchgaa na na'an na lo' ne 'in na ña'an nda tsa'a yu Pablo 'in nten, lo' tsala ña'an qui'an ne' cua' ngulo tso' yu 'in quichen re lo'o ña'aaan se'en lyi'ya loo Asia, lo' nhcui' yu si'yana si'i Ndiöse lca na nu ntñan yaa' nten.

27 Chen nhcui 'in na, si'i tsa tñan ti re tnan' na, cui' ca nu lo'o laa 'in na se'en nducua jo'o Diana, a tucui 'a nu su'hua loo 'in na, lo' tsato'o tsu'hue tsu'hue ti jly'a ti' ne' 'in jo'o x'nan na nu lyi'ya loo ña'aaan se'en lca Asia, lo'o sca chcuí chendyu.

28 Xa ngune 'in yu cha' can', lyee 'a ycuen tique' yu, lo' ycui' cueen yu: ¡Tla cha' 'in jo'o Diana, x'nan ne' Efeso!

²⁹ Xacan' nguilo ti'in ña'aan quichen ne', tsatlyu ngu'ya ne' chon' tucua yu Macedonia ta'a nda'an yu Pablo, yu Gayo lo'o yu Aristarco, ya lo'o ne' 'in yu se'en nchca cuiya' qui'ya.

³⁰ Yu Pablo ncuca ti' yu tsa ycu'i' yu lo'o nten quichen can', una a mdaa jun cha' cuiya'.

³¹ Cui' cuaña'an tucua snan ta'a tsu'hue yu Pablo nu lca bsya se'en lyi'ya loo Asia, msu'hua ne' suun 'in yu lo' mjñan ne' cha' tsu'hue si'yana a tsa su'hua tloo yu se'en nguio' ti'in nten quichen can'.

³² Nten can' scasca ña'an nchcui' cueen ne' se'en nchca cuiya' cha' can', una qui'an la nu a ndyi'ya cha' tiyaa ñi na nchca.

³³ Lja nten can' mxicu'ni ne' judio 'in sca yu naan Jantro si'yana chcui' yu tloo nten can', lo' m'ni yaa' yu si'yana tyi'in seen ne' se'en nu chcui' yu tñan loo ne' judio.

³⁴ Una xa yu'hui lyoo ne' si'yana lca yu ne' judio, xacan' tsatlyu ycu'i' cueen ne' tsani' tucua braa, lo' nchcui' ne': ¡Tla cha' 'in jo'o Diana, x'nan ne' Efeso!

³⁵ Yu lca scarano quichen can', xa m'ni yu canan mdi'in seen nten can', juin yu xacan': Nchgaa 'un ne' Efeso, ¿ta ntsu'hui nu a jlyo ti' si'yana quichen re nducua laa 'in jo'o Diana, a cunta nde nducua jo'o x'nan na nu mdo'o tyu nde ni' cuaan se'en lca Jupiter?

³⁶ A tucui nchcui' si'yana si'i cuaña'an ca lca na, tsu'hue lati tyi'in seen um, a cu'ni um sca cha' ndla ndsa,

³⁷ tsaña'an mdiyan lo'o um 'in chcuaa yu re, ñi sca cunan lo' a nchca cu'ni yu ni' lyaa re, ñi a nchcui' ca'an yu 'in jo'o x'nan na.

³⁸ Cha' yu Demetrio lo'o ta'a ngui'ni yu tñan

ntsu'hui ña'an nsuun yu lo'o nde'en la tucui, mdiyaa se'en ca cuiya' cha' 'in yu tloo bse, can' tca su'hua qui'ya ta'a yu.

³⁹ Cha' ta nde'en la xca cha' ndi'in 'in um, tca chcui' um cha' can', una tsaan nu n'ni cuiya' ca na tñan.

⁴⁰ Si'yana tsaña'an nu nguilo ti'in na cua' ñii, chen 'a nchcui 'in na cha' ca jlyo ti' gobierno cha' re, ñi a jlyo ti' na ñi suun taa na cha' cuñicha' ne' 'in na.

⁴¹ Ña'aan mdyi ycui' yu cha' can' msla' ta'a yu lo'o nten can'.

20

Xa mdo'o yu Pablo se'en lyi'ya loo Macedonia lo'o Grecia

¹ Xa cua' mdi'in tiin nten can', mxo' ti'in yu Pablo 'in jun ta'a na, mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun, lo' msla' ta'a yu lo'o jun, xacan' mdo'o yu nguiaa yu se'en lyi'ya loo Macedonia.

² Mdijin yu scasca quichen se'en ndi'in jun, qui'an 'a cha' ycui' yu lo' mdaa yu cha' tnu tiquee 'in jun, xacan' mdo'o yu nguiaa yu se'en lyi'ya loo Grecia.

³ Can' nguinu yu snan coo'. Cua' sten yu ni' yca na'an nu tsa'a se'en lyi'ya loo Siria, xa ynan yu cha' si'yana ntsu'hui ta ne' judio 'in yu, can' cha' mdi'in tyaa yu cha' si'yana xitucui yu se'en lyi'ya loo Macedonia.

⁴ Nde ta'a mda'an yu Pablo tsaya' yten jun se'en lyi'ya loo Asia: Yu Sópater nu mdo'o quichen Berea, lo'o tucua yu Tesalónica, yu Aristarco lo'o yu Segundo, yu Gayo nu mdo'o quichen Derbe,

yu Timoteo, lo'o tucua yu Asia, yu Tíquico lo'o yu Trófimo.

⁵ Yu re mducua loo yu, lo' mta yu 'in hua quichen Troas.

⁶ Xa cua' mdyi ta'a nu nchcu ne' jaslya nu a yu'hui suun, xacan' mdo'o hua quichen Filipino yten hua ni' yca na'an, lo' ni' ca'yu tsaan yu'hui lyijyi hua nu mdiyaa hua quichen Troas, can' na'an ta'a hua lo'o yu Pablo xiya' se'en nguinu hua sca snan.

Yu Pablo msla' ta'a yu lo'o jun Troas

⁷ Culoo tsaan nu mducua snan can', nguio' ti'in jun ta'a na nu cu'ni jun siin, lo' yu Pablo mdyisnan ngulo'o yu 'in jun tsaya' mdiyaa tlu'hue tla, si'yana xca ti tsaan can' cua' ntsu'hui cha' tyi'o yu.

⁸ Nguio' ti'in jun sca na'an nu cua' nchca snan nde cuaan se'en tyun 'a quii' nducua quuin.

⁹ Sca yu lyo' ti naan Eutico nducua yu se'en lca ventana, lo' ngu'ya tnu sla yu si'yana chaan 'a ycui' yu Pablo. Ti' la can' mdo'o tyu yu, cua' lca ngujui yu xa mxitucui ne' 'in yu.

¹⁰ Mdiyaa yu Pablo se'en su yu lyo' ti can', lo' msu'hua tuscun yu 'in se'en su, lo' juin yu 'in jun: A su'hua um cha' tiquee um si'yana cua' nguila cha' tiyaa 'in yu re.

¹¹ Xiya' ycuen yu Pablo la cuaan can', lo' xa cua' mdyi ycu siin yu lo'o jun, xca juesa mdyisnan ngulo'o yu 'in jun tsaya' nde cua' l'jyaan xaa, la xacan' mdo'o yu nguiaa yu.

¹² Tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee jun nguia lo'o jun 'in yu lyo' ti can' si'yana ti' nguila cha' tiyaa 'in yu.

Xa mdiyaa yu Pablo se'en lca Mileto

13 Xacan' nchgaa la ña'an hua mducua loo hua yten hua ni' yca na'an can', mdiyaa hua quichen Asón se'en mta hua 'in yu Pablo, si'yana mdi'in tyaa yu cha' tsaa yu tucueen lyuu.

14 Xa mhcua yu 'in hua quichen Asón, yten hua ni' yca na'an lo'o yu, lo' mdiyaa hua quichen Mitilene.

15 Xca tsaan can' mdiyaa hua nde loo la quichen Quío, ticui' cuaña'an xca tsaan can' mdo'o hua nguiaa hua, lo' mdyi'o ti'in hua se'en lca Samos. Xca tsaan can' mdijin hua quichen Trogilio, lo' mdyi'o ti'in hua quichen Mileto.

16 Si'yana a ncua ti' yu Pablo tiya' ton yu se'en lyi'ya loo Asia, mdijin ti hua quichen Efeso, cha' ti' bla qui'ni ca'an 'in yu ta'a Pentecostés quichen Jerusalén.

Msla' ta'a yu Pablo lo'o jun Efeso

17 Quichen Mileto ndi'in hua xa msu'hua yu Pablo suun 'in jun ta'a na Efeso, si'yana caan nchgaa yu nu ntsu'hui cunta 'in jun se'en ndi'in hua.

18 Xa mdiyaan jun xacan' juin yu Pablo: 'Un cua' ndyu'hui lyoo um ña'an cha' 'ñan ti' tsaan nu mdiyaan se'en lyi'ya loo Asia,

19 si'yana lo'o suun ña'an m'nin tñan 'in Ñi X'nan na, ngu'ya tu'hua tiqueen lo'o um, a cunta ne' judio ncua ti' ne' cuju' ne' 'ñan,

20 a ngula' tin' ycuin' cha' nu cu'ni tsu'hue lo'o um, ngulo'on 'in um se'en ndiyo' ti'in um, a cunta mda'an la na'an 'in um cunda scaa um.

21 Scaña'an ti ycuin' lo'o ne' judio lo'o ne' gentil, si'yana tyaa ti' ne' 'in Ndiose lo' tsa qui'an ti' ne' 'in Ñi X'nan na Jesucristo.

22 Cua' ñii ñan ti' cusya 'ñan tsa'an quichen Jerusalén, ñi a jlyo tin' ñi na tsato'o 'ñan la cua.

23 Una ntsa' la Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'ñan nchgaa se'en ndijin, si'yana ntsu'hui cha' tsa'an na'an chcuán, lo' tijin scasca nu ti'i.

24 Una a sca cha' can' cu'nin cunta, ñi a ngui'nin 'tnan chendyu 'ñan, scati cha' nu nchca tin' si'yana lo'o nu chcuí lca tiqueen cu'nin tyiin tñan nu mdaa Ñi X'nan na Jesús 'ñan, lo' chcuin' cha' tsu'hue 'in Ndiose tsaña'an ngui'ni ñi 'tnan 'in ne'.

25 Una cua' ñii quitsan' 'in um sca cha', si'yana ñi xca um lo' a ña'an ta'a 'a na lo'o um, 'un ne' nu cua' ycuin' cha' tsu'hue 'in Ndiose lo'o.

26 Can' cha' chcuin' lo'o um, si'i 'a cunta 'ñan cha' nde'en um quinan' cusya 'in um,

27 si'yana a msu'huan cutsin' ñi sca cha' lo'o um nchgaa ña'an nguiaa cha' 'in Ndiose.

28 Xñi um cunta 'in um tsatlyu lo'o jun ta'a na nu cua' mxnu Espíritu nu Luhui 'in Ndiose cunta 'in um, lo' cuaña'an chu'hui um cunta 'in jun nu cua' msi'i Ñi X'nan na lo'o tne ñi.

29 Jlyo tin' si'yana xa to'on re ntsu'hui cha' sten nu cuñilyi'o 'in um lo' cu'ni ti'i lo'o um, tsaña'an nchca ti' nguiten yu'hui sca 'ni la lja slya'.

30 Ticui' lja um re tyi'o nu chcuí' cha' cuiñi se'en nu culo tso' 'in jun ta'a na.

31 Can' cha' tyi'in tiyaa um, lo' quia yu'hui ti' um ña'an ngu'ya tu'hua tiqueen si'ya um, a ngula' tin' ngulo'on 'in um cunda scaa um tsani' snan yjan,

tla lo' cucha.

³² Can' cha' cua' ñii, 'un jun ta'a na, xnun cunta 'in um yaa' Ndiose lo' tyon um loo cha' tsu'hue 'in ñi, si'yana cui' na tca ta yaa' na 'in um, lo' taa na cha' tsu'hue nu qui'ni ca'an 'in um, tsatlyu lo'o nchгаа la ña'an nu cua' ngulohui Ndiose 'in.

³³ Ñi siya', a mducua tloon tñi 'in um uta ste' um.

³⁴ Cui' ca nu jlyo ti' um, si'yana m'nin tñan, jui na nu ngunajo'o 'ñan lo'o nchгаа la ña'an yu ta'a mda'an.

³⁵ Cua' jlyo ti' um ña'an ngulo'on 'in um, la nu cu'ni na tñan tca ta yaa' na 'in nu 'ni cha' 'in, lo' quia yu'hui ti' na cha' nu ycui' Ñi X'nan na Jesús: Tsu'hue lati nu taa um, lo' si'i nu nde caja nu taa 'in um.

³⁶ Ña'aan mdyi ycui' yu Pablo cha' can', mdon xtyin' yu lo' ycui' lyi'o yu 'in Ndiose lo'o nchгаа la ña'an jun can'.

³⁷ Nchгаа jun ngu'ya tu'hua tiquee jun, lo' msu'hua tuscun jun 'in yu Pablo si'yana cua' quiaa yu.

³⁸ Cha' nu ti'i lati nga'an 'in jun, si'ya cha' nu ycui' yu si'yana a ña'an ta'a 'a yu lo'o jun. Xacan' ya lo'o ta jun 'in yu la se'en nducui yca na'an can'.

21

Xa nguila yu Pablo Jerusalén

¹ Xa msla' ta'a hua lo'o jun, xacan' yten hua ni' yca na'an can', lo' nguiaa hua nducua ñi se'en lca quichen Cos, xca tsaan can' mdiyaa hua se'en lca Rodas, la xacan' mdiyaa hua quichen Pátara.

² Can' yten hua ni' xca yca na'an nu ntsu'hui cha' tiyaa se'en lyi'ya loo Finicia, mdo'o hua nguiaa hua.

³ Mdiijn hua se'en su yuu ngutyi se'en lca Chipre, lo' mxnu hua 'in na tso' ca 'in hua, tsaya' mdiyaa hua se'en lyi'ya loo Siria, xacan' mdyi'o ti'in hua quichen Tiro si'yana tyi'o yu'hua ntsu'hui ni' yca na'an can'.

⁴ Na'an ta'a hua lo'o jun ndi'in can', lo' nguinu hua lo'o jun sca snan, lyee 'a mjñan jun cha' tsu'hue 'in yu Pablo si'yana a tsa'a yu Jerusalén, tsaña'an mxiycui' Espíritu 'in jun.

⁵ Xa yatii snan can', mdo'o hua nde tu'hua quichen lo'o nchgaa jun tsatlyu lo'o nten 'in jun lo'o sñe' jun, ya lo'o ta jun 'in hua la loo ysin tu'hua tyi'a tujo'o, can' mdon xtyin' hua lo' ycu' lyi'o hua 'in Ndiose.

⁶ Msu'hua tuscun ta'a hua lo' msla' ta'a hua lo'o jun, xacan' yten hua ni' yca na'an can', lo' mxitucui jun nde ña'an 'in jun.

⁷ Mdo'o hua quichen Tiro lo' mdiyaa hua se'en lca quichen Tolemaida, can' yatii cha' nu mda'an hua ni' yca na'an. Ya ycu' cha' hua 'in jun ta'a na, lo' can' nguinu hua sca tla.

⁸ Xca tsaan can' mdo'o hua lo'o yu Pablo, nguiaa hua nchgaa hua, lo' mdiyaa hua quichen Cesarea. Yaa hua se'en nducua na'an 'in yu Lpe, yu nu ndyi'an ycu' cha' tsu'hue 'in Ndiose, cui' yu nu yu'hui lja tsa cati yu nu mda yaa' 'in jun ti' culoo, can' nguinu hua lo'o yu.

⁹ Yu Lpe can' ndi'in jacua ngüi' cuna'an sñe' yu nu nxiycui' Ndiose 'in.

¹⁰ Can' mdi'in hua tucua snan tsaan xa mdiyaa

sca yu naan Agabo nu mdo'o se'en lca Judea, lo'o yu can' nxiycui' Ndiose 'in yu.

¹¹ Mdiyaa yu se'en ndi'in hua, lo' msñi yu quiyyin ndi'in sii' yu Pablo, ticuii' yu mscan' yu quiya' yu lo'o yaa' yu, lo' juin yu: Cua' mtsa' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'ñan, si'yana cuaña'an ntsu'hui cha' scan' ne' judio ndi'in quichen Jerusalén 'in x'nan quiyyin re, lo' tyaa ne' cunta 'in yu tuyaa' ne' gentil.

¹² Xa ngune 'in hua cha' re, lo'o jun nu ndi'in na'an can' mjñan hua cha' tsu'hue 'in yu Pablo si'yana a tsa' yu quichen Jerusalén.

¹³ Xacan' mxcu' yu Pablo: ¿Ñi cha' nguinan lo'o um 'ñan, lo' ngui'ni xi'in um cusya 'ñan? Nan' cua' mxñin tin' si'yana si'i tsaloo scan' ti ne' 'ñan, cui' ca nu lo'o kujui ne' 'ñan quichen Jerusalén, si'ya cha' 'in Ñi X'nan na Jesús.

¹⁴ Si'yana a jui ña'an ti' xitiyaa' la hua 'in yu, can' cha' juin hua: Quinu cha' re cunta 'in Ñi X'nan na.

¹⁵ Xa yatii snan can', m'ni chu'hue hua su'hua hua, mdo'o hua nguiaa hua nde Jerusalén,

¹⁶ lo' ta'a nguiaa hua 'in tucua snan yu ta'a na mdo'o Cesarea, lo'o sca yu Chipre naan Mnasón, sca yu nu cua' s'ni ya qui'an ti' 'in Jesús, si'yana cui' yu taa yu se'en quinu hua la Jerusalén.

Xa msñi ne' 'in yu Pablo ni' lyaa

¹⁷ Tsu'hue 'a ntsu'hui tiquee nchgaa jun nu ndi'in quichen Jerusalén xa mdiyaa hua se'en ndi'in jun.

¹⁸ Xca tsaan can' yaa hua lo'o yu Pablo se'en ndi'in yu Jacobo, can' cua' nguio' ti'in nchgaa yu nu cua' ntsu'hui cunta 'in jun.

19 Xa cua' ycui' cha' ta'a hua lo'o jun, xacan' yu Pablo mdyisnan mdaa yu suun cunda scaa cha' nu m'ni Ndiose lo'o ne' gentil se'en yaa yu si'ya tñan 'in ñi.

20 Xa ngune 'in jun cha' can' cui' xaa m'ni tnu jun 'in Ndiose, lo' juin jun 'in yu Pablo: Tsu'hue 'a ñi ta'a na, una mii ne' judio nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús ti' nxu'hua se'en ne' cha' 'in lee.

21 Cua' ynan ne' cha' 'in um ña'an ndlo'o um 'in ta'a judio na nu ntsu'hui lja ne' gentil, si'yana a ca ja'an ne' cha' nu mxnu scua Moisé, ñi a cu'ni ne' circuncida 'in sñe' ne', ñi a tsa ncha'an 'a ne' cha' nu cua' ntsu'hui 'in na.

22 ¿Ña'an ta cu'ni na ñii? A s'ni cunan ne' suun si'yana cua' nguila um, lo' tyisnan xo' ti'in ta'a ne'.

23 Can' cha' tsu'hue lati cu'ni um nchgaa ña'an nu chcu' hua lo'o um. Lja na re ntsu'hui jacua yu nu cua' mdi'in tyaa sca ca 'in lo'o Ndiose.

24 Tsaa um lo' tsatlyu tyuhui cusya 'in um lo'o yu, cui' um su'hua lyiya' um cha' can' lo' xi'yu quichan' quee yu, xacan' ca cuiya' ti' ne' si'yana a nda'an um ña'an nu nchca ti' um, cui' ca nu ti' nxu'hua se'en um cha' 'in lee, lo' si'i ña'an nu nchcu' ne' cha' 'in um.

25 Una ne' gentil nu cua' ya qui'an ti' 'in Jesús, cua' ngua'an tñan hua sca quityi 'in jun si'yana a 'ni cha' xu'hua se'en jun ñi sca cha' re, tsaloo ti a cu jun na nu cua' yu'hui loo jo'o, ñi tne 'ni uta cunan' 'ni nu a nslo tne, ñi a sten yu'hui 'a jun lo'o cuilyi'o nten uta lo'o ne' ycui' ti.

26 Xca tsaan can' xa cua' ngüi cusya 'in yu Pablo lo'o yu can', yten jun ni' lyaa lo' mñicha' yu 'in yu nu ndlo tñan can', cha' ñi xaa ta'a tsaan nu quian

lo'o yu lcuana 'in cunda scaa yu can'.

²⁷ Xa nde cua' ta'a cati tsaan can', na'an tucua snan ne' judio nu mdo'o se'en lca Asia 'in yu Pablo ni' lyaa can', cui' xaa mxilo ti'in ne' 'in nten ndi'in can', lo' msñi ne' 'in yu Pablo.

²⁸ Ycui' cueen ne': Nchgaa 'un ne' Israel, ta yaa' um 'in hua. Nde yu nu ndlo'o 'in nten nchgaa se'en si'yana ña'an ti'i ne' 'in na, nchcui' ca'an ne' 'in lee lo'o laa nu nducua re, a cunta nguiten lo'o yu 'in ne' gentil se'en re, lo' ngui'ni coo' yu 'in na.

²⁹ Juin ne' cuaña'an si'yana ti' culoo cua' na'an ne' nda'an yu Pablo lo'o yu Trófimo nu mdo'o Efeso, lo' msque' ti' ne' si'yana cua' yten lo'o yu 'in ni' lyaa.

³⁰ Can' cha' nguilo ti'in ña'aan quichen ne', msñi ne' 'in yu Pablo, ncuana quii suhue' ne' 'in yu nde lyya', lo' cui' xaa mducun ton ne' laa.

³¹ Cua' kujui ti ne' 'in yu xa jui nu mtsa' 'in x'nan sindatu, si'yana ña'aan quichen Jerusalén cua' nguilo ti'in ne'.

³² Yu re cui' xaa mxo' ti'in yu 'in sindatu 'in yu lo'o nchgaa yu nu cua' ndlo tñan, ticui' xaa mdiyaa yu se'en ndi'in nten can'. Xa na'an ne' si'yana cua' lyyaan yu sindatu lo'o x'nan yu, cui' xaa ngula' ti' ne' nji'in ne' 'in yu Pablo.

³³ Ña'aan mdiyaa yu x'nan sindatu can', msñi yu 'in yu Pablo, lo' ngulo yu tñan 'in sindatu 'in yu si'yana scan' ne' 'in yu lo'o tucua carena, xacan' mñicha' yu 'in nten can' cha' tucui ca lca yu, lo' ñi na m'ni yu.

³⁴ Una nten can' scasca cha' mxcuen ne' 'in yu, lo' si'yana a jui nu taa tsu'hue suun lo'o yu tsaña'an nguilo ti'in nten can', ngulo yu tñan si'yana tsa lo'o

ne' sindatu 'in yu Pablo se'en n'ni ne' tñan.

³⁵ Xa mdiyaa ne' se'en nchcuen ca'an ndiya' can', cua' cuaan ti lyi'ya ne' sindatu 'in yu si'yana cua' ña'an ti nguia y'ni lyi'o nten can' 'in yu,

³⁶ si'yana ña'aan nten can' nducui ncha'an ne' 'in yu, lo' nhcui' cueen ne': Yjui tijin um 'in yu.

Xa ycuí' yu Pablo lo'o nten quichen

³⁷ Cua' sten lo'o ne' sindatu 'in yu Pablo ña'an can', xa ycuí' yu lo'o x'nan sindatu can': ¿Ta taa um cha' cuiya' chcuin' sca cha'? Xacan' mxcuen ne' 'in yu: ¿Ta nhcui' cha' griego?

³⁸ ¿Ta si'i nu'huin lca yu Egipto nu mxo' ti'in tsa jacua mii yu nducun' nu ncua xcan', lo' ya lo'o 'in yu se'en ngutyi can'?

³⁹ Xacan' mxcuen yu Pablo 'in x'nan sindatu can': Nan' lcan sca ne' judio nu mdo'o quichen Tarso, sca quichen nu ndon loo se'en lyi'ya loo Cilicia, lo' jñan cha' tsu'hue 'in um taa um cha' cuiya' chcuin' lo'o nten re.

⁴⁰ Xacan' mdaa x'nan sindatu can' cha' cuiya' 'in yu Pablo, mdyiton yu loo ndiya' can', m'ni yaa' yu 'in nten, lo' cui' xaa mdi'in seen ne', mdyisanan ycuí' yu cha' hebreo, lo' juin yu:

22

¹ Tsacua loo ndi'in um cua' ñii, nchca tin' chcuin' sca cha' lo'o um.

² Xa ngune 'in ne' ycuí' yu cha' hebreo, lyee la m'ni cunta ne' cha' nu nhcui' yu. Lo' juin yu:

³ Nan' lcan ne' judio ta'a um, lo' quichen Tarso ngulan se'en lyi'ya loo Cilicia. Una loo quichen re yato'o ylon, lo' nde yu'huin xcula. Cui' yu Gamaliel ngulo'o yu 'ñan nchgaa loo cha' 'in lee nu ntsu'hui

'in nten cula 'in na. Lo'o nu chcui lca tiqueen m'nin tñan 'in Ndiose ña'an ngui'ni um cua' ñii.

⁴ Hasta m'nin lyi'on 'in nchgaa nu cua' ntsu'hui Tucueen can', si'yana caja tijin ne'. Can' cha' a ya' se'en ti mda'an, mscan' 'in ne' lo' msu'huan 'in ne' na'an chcuan, yu qui'yu lo'o ne' cuna'an.

⁵ A cunta yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa lo'o qui'yu cula jlyo ti' yu cha' re, si'yana cui' yu mdaa yu quityi cha' cuiya' 'ñan nu cui'yan tsa'an quichen Damasco, nu taan 'in jun ta'a judio na. Mdo'on, lo' lca cha' 'ñan scan' 'in jun, lo' quian lo'on 'in jun quichen Jerusalén re, se'en nu ntsu'hui cha' tyijyin jun nu ti'i.

Mdaa yu Pablo cha' ña'an ya qui'an ti' yu

⁶ Una yato'o cua' tyi'an tin quichen Damasco, chcua ndyi'ya cuaan, tsati ntyin msti sca xaa tlyu nu mdo'o la ni' cuaan, lo' msu'hua lo'o na 'ñan.

⁷ Cui' xaa mdlyun, lo' ngune 'ñan jui sca nu ycuí, lo' juin 'ñan: Saulo, Saulo, ¿ñi cha' nda'an y'ni lyi'o 'ñan?

⁸ Mxcuen xacan': ¿Tucui ca lca um, Ñi X'nan hua? Lo' juin ñi 'ñan: Nan' lcan Jesús Nazaret nu nda'an y'ni lyi'o.

⁹ Lo'o yu ta'a nda'an na'an yu xaa can', lyee 'a ytsen yu, una a ngu'ya yu cha' tiyaa tucui ca ycuí can'.

¹⁰ Xacan' nen 'in ñi: Ñi X'nan hua, ¿ñi na ta nchca ti' um cu'nin? Lo' juin ñi 'ñan: Tyiton lo' sten quichen cua, cua caja nu quitsa' 'in ñi tñan ntsu'hui cha' cu'ni.

¹¹ A ncua chcan' 'a 'ñan si'ya xaa nu m'ni 'ñan, can' cha' yu ta'a nda'an msñi yu yaan', lo' yten lo'o yu 'ñan quichen Damasco.

¹² Can' ndi'in sca yu naan Ananía, sca yu nu nxñi 'a cunta 'in lo'o cha' 'in Ndiose, lo' ndyu'hui cuiya' ti' ne' judio chendyu 'in yu.

¹³ Yaan yu se'en ndi'in lo' juin yu 'ñan: Yu ta'a na Saulo, ntsu'hui cha' quila xaa quiloo xiya'. Ticui' xaa na'an 'in yu.

¹⁴ Lo' juin yu 'ñan: Ndiose 'in nten cula 'in na ngulohui ñi 'in, si'yana ca jlyo ti' ña'an cha' 'in ñi, lo' tca ña'an 'in ñi nu Luhui lati, lo' quine 'in nchgaa cha' nu chcuí' ñi lo'o.

¹⁵ Cui' cunajo'o 'in ñi lo' chcuí' lo'o nchgaa nten tsaña'an cha' nu cua' na'an lo' ngune 'in.

¹⁶ Can' cha' cua' ñii, a quita lyee la. Tyiton lo' chcuia tya, lo' cuten qui'ya 'in lo'o cha' cuiya' 'in ñi.

Tsa ycuí' yu Pablo cha' 'in Ndiose lo'o ne' gentil

¹⁷ Yato'o xa mxitucuin quichen Jerusalén, yten ni' lyaa lo' na'an xñii sca cha' lja nchcuin' lyi'on 'in Ndiose.

¹⁸ Can' na'an 'in nu juin 'ñan: Ndla ti cu'ni tyi'o quichen re, si'yana nten re a cuan xu'hue ne' 'ñan lo'o cha' nu chcuí'.

¹⁹ Xacan' nen 'in ñi: Ñi X'nan hua, jlyo tsu'hue ti' nten re ña'an mda'an nan 'in jun nu cua' ya qui'an ti' 'in um cunda scaa se'en ndiyó' ti'in ne' judio, mjiyi'in 'in jun lo' msu'huan 'in jun na'an chcuán.

²⁰ Xa yjuí' ne' 'in yu Steba, yu nu ycuí' cha' tsu'hue 'in um, lo'on nan' ndon xacan', sca cha' ti' 'ñan lo'o ne', lo' yu'huin cunta ste' ne' lja ndyujui ne' 'in yu.

²¹ Una ti' juin la ñi 'ñan: Yaa, si'yana nan' ca'an tñan 'in tsaá tjiyo' se'en ndi'in ne' gentil.

Xa msñi ne' sindatu cunta 'in yu Pablo

22 Tsacan' cha' nu cua' ycui' yu Pablo xa mdyisnan ycui' cueen ne': Yjui tijin um 'in yu si'yana a nga'an 'a cha' ti' tyu'hui yu chendyu.

23 Mdyisnan msi'ya lo'o ne' 'in yu Pablo lyee ya', lo' hasta msta ne' ste' ne' lo' mxiloo ne' sñi yuu.

24 Can' cha' cui' xaa ngulo x'nan sindatu can' tñan, si'yana sten lo'o ne' 'in yu Pablo na'an se'en ndi'in ne' lo' qui'ni yu tsaya' quitsa' yu ñi cha' nsi'ya lo'o nten can' 'in yu.

25 Xa mscan' ne' 'in yu Pablo lo'o tiso, mñicha' yu 'in sca nu ndlo tñan can': ¿Ta ntsu'hui cha' cuiya' jyi'in um 'in sca yu romano, lo' ti' lyijyi tyi'o qui'ya 'in yu?

26 Xa ngujlyo ti' yu cha' can', cui' xaa ya ytsa' yu 'in x'nan yu, lo' juin yu: ¿Ña'an ta ljuin um cua' ñii si'yana ne' romano lca yu re?

27 Xacan' ya ñicha' x'nan sindatu can' 'in yu Pablo: Quitsa' 'ñan, ¿ta cha' ñi si'yana lca ne' romano? Mxcuen yu Pablo: Cui' yu.

28 Lo' juin yu x'nan sindatu can': Lo'on na lcan yu romano, una lo'o tñi jui cha' cuiya' re 'ñan. Xacan' mxcuen yu Pablo: Una nan' lcan sca yu nu ngula ca quichen romano.

29 Ne' sindatu nu lca cha' jyi'in 'in yu Pablo can', cui' xaa mdo'o tso' ne' lo' hasta lo'o x'nan sindatu can' ytsen, si'yana mscan' ne' 'in yu Pablo, lo' lca yu ne' romano.

Xa ncuacuiya' cha' 'in yu Pablo tloo ne' judio

30 Yu x'nan sindatu can' si'yana nchca ti' yu ca jlyo ti' yu ñi qui'ya ca msu'hua ne' judio 'in yu Pablo, can' cha' xca tsaan can' mxo' ti'in yu 'in nchgaa yu nu ndlo tñan ni' lyaa 'in ne' lo'o qui'yu

cula, xacan' mxtin' ne' carena nchcan' yu Pablo lo' ngulyoo ne' 'in yu tloo ndi'in nten can'.

23

¹ Yu Pablo mxina'an tsu'hue ca yu tloo nten can', lo' juin yu: 'Un ta'a judio na, nan' jlyo tin' si'yana ndu'huin sca chendyu nu luhui tloo Ndiose, cui' cuaña'an cua' ñii.

² Yu Ananía, cui' yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa, ngulo yu tñan 'in yu nu ndon cui' ti sii' yu Pablo si'yana ycuan' ne' tu'hua yu.

³ Xacan' mxcuen yu Pablo 'in yu: Ndiose ycuan' ñi tu'hua um, si'yana lca um ña'an nchca ti' sca sii' na'an nu tsu'hue ña'an mten, una nde ni' na coo'. ¿Ta si'i na nducua um se'en nu cu'ni cuiya' um cha' 'ñan lo'o cha' 'in lee, una nde nsti quiya' um 'in na, lo' ndlo um tñan si'yana jyi'in ne' 'ñan?

⁴ Nten nu ta'a ndon yu Pablo can' juin 'in yu: ¿Ta cuaña'an ndaja um 'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa 'in na, yu nu ngui'ni tñan 'in Ndiose?

⁵ Juin yu Pablo xacan': A ncuca jlyo tin' si'yana lca yu nu ndlo tñan ni' lyaa, lo' cha' ñi si'yana ndeña'an nchcui' quityi 'in Ndiose: —A chcui' cha' ti'i lo'o yu nu ndlo tñan 'in—.

⁶ Xa na'an yu Pablo si'yana lja can' ntsu'hui ne' saduceo, a cunta lo'o ne' fariseo, ycui' cueen yu: 'Un ta'a judio na, nan' lcan ne' fariseo, sñe' ta nten 'in ne' fariseo, lo' cua' ñii si'yana ndiya qui'an tin' ntsu'hui cha' tyiqui'o ne' ngujui, can' cha nchca cuiya' cha' 'ñan.

⁷ Xa ycui' yu Pablo cha' re, cui' xaa mdyisnan ycui' tyijyin scasca ta ne', ne' fariseo lo'o ne' saduceo, lo' a ncuca 'a ca sca cha' ti 'in ne'.

⁸ Ne' saduceo nchcui' ne' si'yana a ntsu'hui cha' tyiqui'o ne' ngujui, ñi a ntsu'hui angujle 'in Ndiose uta scasca cui'in. Una ne' fariseo ndiya qui'an ti' ne' nchgaa cha' can'.

⁹ Si'yana lyee ycui' tyijyin ne', can' cha' mdyiton tucua snan ne' escriba, nu sca cha' ti 'in lo'o ne' fariseo, lo' juin ne': A sca qui'ya nguija lyoo hua 'in yu re, tina'an sca angujle uta sca cui'in ycui' lo'o yu, lo' cha' cuaña'an ndi'in cha', a tsu'hue xuun na lo'o Ndiose.

¹⁰ Tsa nducua lyee la nguilo ti'in nten can', lo' si'yana nguitsen x'nan sindatu can' ta kujui yuhua' ne' 'in yu Pablo, ngulo yu tñan si'yana quia lyaa yu sindatu 'in yu Pablo tuyaa' nten can', lo' tsa lo'o yu 'in na'an se'en ndi'in yu sindatu.

¹¹ Xa ngu'ya tla can' ngulo'o tloo Ñi X'nan na 'in yu Pablo, lo' juin ñi 'in yu: Pablo, cu'ni tnu tiquee, si'yana tsaña'an ycui' cha' tsu'hue 'ñan quichen Jerusalén, cui' cuaña'an chcui' quichen Roma.

Xa m'ni cuiya' ne' cha' kujui ne' 'in yu Pablo

¹² Xca tsaan can' m'ni cuiya' ne' judio cha' si'yana kujui ne' 'in yu Pablo, ngulo ca ne' 'in ne' si'yana a cu 'a ne', ñi a co'o 'a ne' tyi'a tsaya' nu kujui ne' 'in yu.

¹³ Ndyijyin tsa tucua yla ne' nu mdi'in tyaa 'in lo'o cha' can'.

¹⁴ Xacan' ya ycui' ne' lo'o yu nu ndlo tñan ni' lyaa 'in ne', lo'o nchgaa qui'yu cula, lo' juin ne': Huare' cua' ngulo ca hua 'in hua si'yana a cu 'a hua tsaya' nu kujui hua 'in yu Pablo.

¹⁵ Can' cha' nchgaa 'un nu ndlo tñan, cu'ni ti um cha' si'yana ti' cunan la um suun cha' 'in yu Pablo lo' jñan um 'in x'nan sindatu si'yana tsa lo'o ne'

'in yu quiaa tlya, lo' huare' cua' ndi'in tiyaa hua tucueen si'yana kujui hua 'in yu.

¹⁶ Una sñe' nu cuna'an ta'a ngula yu Pablo, ngune 'in yu cha' can', cui' xaa yaa yu se'en ndi'in ne' sindatu can', lo' mtsa' yu 'in yu Pablo nchгаа cha' can'.

¹⁷ Yu Pablo mdaa yu suun cha' re 'in sca nu lca que 'in sindatu, lo' juin yu: Tsa lo'o um 'in yu lyo' ti re tloo yu nu lca x'nan um, si'yana ntsu'hui sca cha' chcu' yu la cua.

¹⁸ Xacan' ya lo'o ne' 'in yu se'en ndi'in x'nan ne', lo' juin ne': Yu Pablo nu ntsu'hui na'an chcu' cua mñan yu cha' tsu'hue 'ñan, si'yana can lo'on 'in yu lyo' ti re, si'yana ntsu'hui sca cha' quitsa' yu 'in um.

¹⁹ X'nan sindatu msñi yaa' yu lyo' ti can', ngulo tso' 'in yu lo' mñicha' 'in yu: ¿Ñi cha' nchca ti' chcu'?

²⁰ Xacan' juin yu lyo' ti can': Sca ta ne' judio cua' m'ni sca ne' cha', lo' can jñan ne' cha' tsu'hue 'in um si'yana quiaa tlya tsa lo'o um 'in yu Pablo tloo ne' se'en nu tyi'o scua la cha' 'in yu.

²¹ Una a tsa qui'an ti' um 'in ne' si'yana ndyijyin tucua yla nu chu'hui ta 'in yu Pablo, cua' ngulo ca ne' 'in ne' si'yana a cu 'a ne' ñi a co'o ne' tyi'a tsaya' nu kujui ne' 'in yu. Lo' cua' ñii tsaloo nta ti ne' 'in um, cha' ña'an ljuin um.

²² Xacan' x'nan sindatu can' mducui xu'hua 'in yu lyo' ti can' quiaa yu, lo' juin yu 'in: A chcu' lo'o ñi sca tucui si'yana cua' mtsa' 'ñan.

Xa mdyaa ne' cunta 'in yu Pablo yaa' yu Felix

²³ Yu can' msi'ya yu 'in tucua nu lca que 'in sindatu, lo' ngulo yu tñan 'in si'yana tyi'in tyaa yu si'yana ntsu'hui cha' tyi'o yu braa cua' caa

tla. Tsa lo'o yu tucua ciento sindatu 'in yu la quichen Cesarea, lo'o snan yla ntsu'hui tii yu nu nchcua cuiyu, lo'o chcua ciento yu nu cui'ya quilyaa chcuan.

²⁴ A cunta tyon tiyaa cuiyu nu chcua yu Pablo nu tsa lo'o ne' 'in yu se'en ndi'in yu Felix nu lca gobierno, lo' cu'ni ne' cunta 'in yu tucueen tsa yu.

²⁵ Xacan' ngua'an yu sca quityi nu cui'ya ne', lo' ndeña'an nchcui' na:

²⁶ Nan' lcan Claudio Lisias nu nchcui' cha' 'in um loo quityi re, 'un nu lca gobierno Felix.

²⁷ Yu re msñi ne' judio 'in yu, ncua ti' ne' kujui ne' 'in yu, lo' ngulaan 'in yu lo'o sindatu 'ñan si'yana ncua jlyo tin' lca yu sca ne' romano.

²⁸ Si'yana ca jlyo tin' ñi qui'ya msu'hua ne' 'in yu, can' cha' ya lo'on 'in yu se'en nchca cuiya' qui'ya 'in ne'.

²⁹ Ncua cuiya' tin' si'yana ngulo qui'ya ne' 'in yu si'ya cha' 'in lee 'in ne', una a sca qui'ya nguija lyoon 'in yu nu tsa yu na'an chcuan uta caja yu.

³⁰ Una xa jui nu mtsa' 'ñan si'yana cua' m'ni cuiya' ne' judio cha' kujui ne' 'in yu, cui' xaa ngua'an tñan 'in yu se'en ndlo um tñan, cua' ycuin' lo'o tsalca nu msu'hua qui'ya 'in yu, cha' nchca ti' ne' can su'hua ne' qui'ya tloo um. Tsacua ti cha' chcui' na.

³¹ Ticui' tla can' mdo'o lo'o sindatu 'in yu Pablo tsaya' mdiyaa ne' quichen Antípatris, tsaña'an nu mdo'o tñan 'in ne'.

³² Xca tsaan can' nguinu cunta 'in yu nu nchcua cuiyu si'yana tsa lo'o lyijyi 'in yu Pablo can', lo' nchgaa la ña'an yu sindatu can' mxitucui yu se'en mdo'o yu.

³³ Xa mdiyaa ne' quichen Cesarea, mdyaa ne' cunta quityi can' 'in yu nu lca gobierno, lo' mchcuan ne' cunta 'in yu Pablo.

³⁴ Xa mdyi ycui' yu nu lca gobierno quityi can', mñicha' yu 'in Pablo cha' la quichen mdo'o yu. Xa ngujlyo ti' yu si'yana mdo'o yu se'en lyi'ya loo Cilicia,

³⁵ juin yu 'in Pablo: Xa caan yu msu'hua qui'ya 'in, xacan' cu'nin cuiyan' cha' 'in. Ngulo yu tñan si'yana tsa lo'o ne' 'in yu Pablo se'en nducua na'an tñan 'in yu Herode, can' chu'hui ne' cuan 'in yu.

24

Cha' nu ycui' yu Pablo tloo yu Felix

¹ Xa mda'a ca'yu tsaan mdiyaa yu Ananía nu ndlo ca tñan ni' lyaa 'in ne' judío, lo'o chcua xnan qui'yu cula, lo'o sca yu naan Tértulo, si'yana can' yu nu ntsu'hui cha' hcui' lo'o gobierno. Mdiyaa ne' tloo gobierno si'yana su'hua ne' qui'ya 'in yu Pablo.

² Xa nguila ton yu Pablo, mdyisnan msu'hua yu Tértulo qui'ya tloo gobierno, lo' juin yu: Nde mdiyaan hua lo' ncua cuiya' ti' hua si'yana tsu'hue 'a cha' tiyaa 'in um lo'o ña'an nu ndlo um tñan, can' cha' tsu'hue ndi'in hua,

³ lo' tsu'hue ntsu'hui tiquee hua nducuan xu'hue hua 'in um nchgaa se'en ndlo um tñan, 'un nu lca Felix.

⁴ Cua' ñii si'yana a cu'ni tiya' hua 'in um lyee la, cu'ni um cha' tlyu ti' 'in hua lo'o cha' nu hcui' hua.

⁵ Nchca ti' hua quitsa' hua 'in um si'yana yu re lca yu ña'an nchca ti' sca quicha, nda'an xisuun yu

'in ne' judio sca chcuí chendyu, lo' lca yu que 'in ta ne' nazareno.

⁶ Cua' ña'an ti ncua ti' yu cu'ni yu ni' lyaa 'in hua, can' cha' m'ni hua cha' nguinu yu si'yana cu'ni cuiya' hua cha' 'in yu tsaña'an nu nchcui' lee 'in hua.

⁷ Una yu Lisias x'nan sindatu can', yten yu lo'o juesa lo' ngulaa 'in yu re tuyaa' hua,

⁸ lo' ngulo yu tñan 'in hua si'yana can su'hua hua qui'ya 'in yu tloo um, lo' ca cuiya' ti' um cha' re xa cuñicha' um 'in yu.

⁹ Scaña'an ti nchcui' nchgaa ne' judio ndi'in can'.

¹⁰ Xacan' m'ni yaa' gobierno can' 'in yu Pablo si'yana tca chcuí' yu, lo' ndeña'an mdyisnan ycui' yu: Nan' jlyo tin' si'yana cua' tyun yjan ndlo um tñan, can' cha' lo'o nu chcuí lca tiqueen chcuin' lo'o um cua' ñii.

¹¹ A tucui ña'an ca cuiya' ti' um cha' re, si'yana tsa ntsu'hui tichcua ti tsaan yi'an quichen Jerusalén ya y'nin tnun 'in Ndiose.

¹² A nguija lyoo ne' 'ñan nchcuin' cua' ña'an ti lo'o nten ni' lyaa, uta nxilo ti'in 'in ne' scasca se'en ndiyo' ti'in ne' judio, uta loo quichen.

¹³ A ndyijyi ña'an culyo scua la ne' qui'ya nu msu'hua ne' 'ñan.

¹⁴ Una quitsan' 'in um cua' ñii si'yana Tucueen nu nxcuan tloo ne' re cua' ntsu'huin, ticui' Ndiose 'in nten cula 'in hua ngui'nin tnun, lo' ndiya qui'an tin' nchgaa cha' nguinu scua loo quityi cha' 'in lee lo'o cha' nu ngua'an yu nu mxiyucui' Ndiose 'in cua' s'ni.

¹⁵ Su'hua ña'an nducua tloo hua 'in Ndiose lo'o ne' re, si'yana ntsu'hui cha' tyiqui'o ne' cua' ngujui, nten tsu'hue uta ne' nducun'.

¹⁶ Can' cha' nchгаа xaa nsñin cunta 'ñan, si'yana a nchca tin' cu'nin qui'ya tloo Ndiose, uta cu'nin cua' ña'an ti lo'o nten.

¹⁷ Si'yana cua' tyun 'a yjan yi'an, can' cha' xiya' nguilan si'yana taan sca lcuan 'in ta'a hua ne' judio, a cunta taan lcuan ni' lyaa.

¹⁸ Cui' tñan can' ngui'nin ni' lyaa xa cua' ngüi cha' 'ñan, lo' tucua snan yu judio nu mdo'o se'en lca Asia na'an ne' 'ñan, una a nguilyu qui'an nten, ñi a nxilo ti'in 'in ne'.

¹⁹ Can' nu nga'an cha' can su'hua qui'ya 'ñan, cha' ta nde'en la cha' nducui ncha'an 'in yu lo'on.

²⁰ Uta ticui' ne' re quitsa' ne' 'in um, cha' nde'en la cha' ngunan' m'nin tloo ne' xa m'ni cuiya' ne' cha' 'ñan la cua.

²¹ Tina'an si'yana cueen ycuin' sca cha' xa nu nen: Cua' ñii ngui'ni cuiya' um cha' 'ñan si'yana ndiya qui'an tin' ntsu'hui cha' tyiqui'o ne' cua' ngujui.

²² Xa ngune 'in yu Felix cha' re, cui' xaa mxitiya' ti'in yu cha' can', si'yana cua' jlyo tsu'hue ti' yu ña'an nguiaa cha' 'in Tucueen can'. Lo' juin yu: Xa caan yu Liasias x'nan sindatu can', cu'nin cuiyan' lyijyin cha' re 'in um.

²³ Ngulo yu tñan 'in que 'in sindatu si'yana chu'hui ne' cuan 'in yu Pablo, una a cunta 'a ti ne' lo'o yu lyee, taa ne' ya' sten nchгаа ta'a tsu'hue yu lo' tijin ne' na nu cunajo'o 'in yu.

²⁴ Mdijin tucua snan tsaan xa mdiyan lo'o yu Felix 'in Drusila cuilyi'o yu, lo' lca ne' sca ne' judio. Msu'hua yu suun si'yana caan yu Pablo lo' yato'o ngune 'in yu ña'an nguiaa cha' tsu'hue 'in Jesucristo,

²⁵ una xa mdyisnan ycui' yu Pablo si'yana 'ni cha' tyi'in tsu'hue na, lo' xñi na cunta 'in na si'yana tiyaa xaa cu'ni Ndiose xñan bsya 'in na, cui' xaa ytsen yu Felix, lo' juin yu 'in Pablo can': Quiaa lya, cua xi'yan 'in xa nu tyi'o lja 'ñan.

²⁶ Yu Felix can' nducua tloo yu si'yana su'hua lyya' yu Pablo 'in yu, la xacan' culaa yu 'in, can' cha' lu'hua ti mxi'ya yu 'in.

²⁷ Mdijin tucua yjan xa mdiyaa yu Felix can' cunta cha' cuiya' ntsu'hui yaa' yu 'in xca gobierno nu naan Porcio Festo. Lo' se'en nu quinu tsu'hue tiquee ne' judio lo'o yu, mxnu qui'ya yu 'in yu Pablo can' yaa' yu Festo.

25

Cha' nu ycui' yu Pablo tloo yu Festo

¹ Tsa ntsu'hui snan ti tsaan mdiya ti'in yu Festo can' quichen Cesarea, xa yaa yu nde Jerusalén.

² Yu nu ndlo tñan ni' lyaa 'in ne' judio, lo'o nchgaa la ña'an yu nu ndon loo 'in ne', mdiyaa ne' tloo yu Festo se'en nu su'hua ne' qui'ya 'in yu Pablo, lo' mjñan ne' cha' tsu'hue 'in yu,

³ cha' tca ca cuiya' cha' 'in yu Pablo xiya' quichen Jerusalén. Cha' 'in ti ne' cua' m'ni cuiya' ne' cha' si'yana chu'hui cunan ne' tucueen, lo' kujui ne' 'in yu.

⁴ Una yu Festo mxcuen yu: Cua' ntsu'hui ne' cuan 'in yu Pablo la quichen Cesarea, lo' nde cua cua' ntsu'hui cha' xitucuin.

⁵ Can' cha' tsalca nu ndon loo la 'in um, tca tsaa can' lo'on, la cua su'hua can' qui'ya 'in yu cha' ta nde'en la na m'ni yu.

⁶ Ti' mdiya' la yu Festo can' cha xnu' uta cha tii tsaan, xacan' mxitucui yu nde quichen Cesarea. Xca tsaan can' yten tucua yu se'en n'ni cuiya' yu qui'ya, lo' ngulo yu tñan si'yana quia 'ya ne' 'in yu Pablo can'.

⁷ Ña'aan yten yu Pablo msu'hua lo'o ne' judio nu mdo'o quichen Jerusalén 'in yu, lo' mdyisnan msu'hua ne' scasca qui'ya 'in yu, chacui' qui'ya nu tnu, una ñi sca na lo' a nguñi na 'in yu.

⁸ Xacan' mxcuen yu Pablo: Ñi sca cha' ngunan' lo' a m'nin lo'o cha' 'in lee 'in ne' judio, ñi lo'o laa, ñi lo'o César, a sca qui'ya nducuin.

⁹ Yu Festo se'en nu quinu tsu'hue yu lo'o ne' judio, mñicha' yu 'in yu Pablo: ¿Ta nchca ti' xitucui quichen Jerusalén, lo' la cua cu'nin cuiyan' cha' 'in?

¹⁰ Xacan' mxcuen yu Pablo: ¡Ta si'i tloo um ndon cua' ñii se'en ndlo yu César tñan, cui' re ntsu'hui cha' ca cuiya' cha' 'ñan! 'Un jlyo ti' um si'yana a sca qui'ya nducuin tloo ne' judio.

¹¹ Una cha' nde'en la cha' m'nin nu hasta kujui ne' 'ñan, a cunen lo'o um ta a cajan. Una cha' a sca qui'ya nguija lyoo 'ñan ña'an nu ndlo qui'ya ne' 'ñan, a ntsu'hui cha' quinun tuyaa' ne' re. Jñan cha' tsu'hue 'in um si'yana yu César cu'ni cuiya' yu cha' 'ñan.

¹² Xa mdyi ycui' yu Festo lo'o ta'a lyi'ya yu tñan, xacan' juin yu 'in Pablo: Cua' mjñan si'yana yu César cu'ni cuiya' cha' 'in, can' cha' se'en nducua yu César tsa.

Xa ycui' yu Pablo tloo yu Agripa lo'o Berenice

13 Mdijin tucua snan tsaan can', mdiyaa yu ree Agripa lo'o Berenice si'yana chcui' cha' ne' 'in yu Festo.

14 Lo' si'yana tyun tsaan mdi'in ne' can', jui ña'an mdaa yu Festo suun cha' 'in yu Pablo lo'o ne', lo' juin yu: Nde mxnu su'hua yu Felix sca yu preso.

15 Xa yi'an Jerusalén, yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa 'in ne' judio, lo'o nchгаа qui'yu cula, mjñan ne' cha' cuiya' ñan si'yana tyi'o qui'ya 'in yu tsaya' nu caja yu.

16 Una mxcuen 'in ne' si'yana a ntsu'hui cha' 'in ne' romano ndyaa ne' sca tucui loo cha' ndyija, cha' na a nchca ca cuiya' cha' 'in yu tloo ndon nu nsu'hua qui'ya 'in yu, lo' ti' lyijyi chcui' yu cha' nu 'in yu.

17 Can' cha' xa mdiyaan ne' nde re, tlya xca tsaan can' mxí'yan 'in yu preso can' si'yana ca cuiya' cha' 'in yu.

18 Mdyisnan ycui' ne', una ñi sca qui'ya ña'an nu ñan tin', a mdaa ne' 'in yu.

19 Tsaloo si'ya cha' nu cua' ntsu'hui 'in ne', can' qui'ya mdaa ne' 'in yu. N'ni tyi'ya ne' 'in sca yu naan Jesús nu cua' ngujui, una yu Pablo nchcui' yu si'ya lo'o ca yu can'.

20 Si'yana a ngujlyo ña'an ndi'in cha' re, can' cha' mñichan' 'in yu Pablo cha' nchca ti' yu xitucui yu nde Jerusalén, lo' la cua ca cuiya' cha' 'in yu.

21 Una yu Pablo mjñan yu si'yana yu Augusto cu'ni cuiya' cha' 'in yu, can' cha' ngulon tñan si'yana ti' chu'hui ne' cuan 'in yu tsaya' ca'an tñan 'in yu tsaa yu se'en nducua yu can'.

22 Xacan' yu Agripa juin yu 'in yu Festo: Lo'on nan' nchca tin' quine ñan cha' nchcui' yu cua. Lo'

juin yu Festo: Quiaa quine 'in um cha' nu chcu' yu.

²³ Xca tsaan can' yu Agripa lo'o Berenice, lco' tsu'hue ne' yten ne' ña'an lo'o nchgaa x'nan sindatu, lo'o nchgaa la ña'an ne' nu ndon loo 'in ne' quichen can', xacan' m'ni yu Festo cha' nguian lo'o ne' 'in yu Pablo can',

²⁴ lo' juin yu Festo: 'Un yu nu lca ree Agripa lo'o tsalca nu ta'a nducua na re, tloo um cua' ndon yu re, lo' ña'aan ne' judio msu'hua qui'ya 'in yu xa yi'an Jerusalén, a cunta yan su'hua ne' qui'ya 'in yu la re, lo' nchcu' cueen ne' si'yana caja tijin yu.

²⁵ Una cui' xaa ngu'yan cha' tiyaa si'yana a sca qui'ya m'ni yu nu lo'o caja yu. Lo' si'yana cui' yu mñan yu si'yana yu Augusto cu'ni cuiya' cha' 'in yu, can' cha' ntsu'hui tiqueen ca'an tñan 'in yu la cua.

²⁶ Una a ngu'jlyo tin' ña'an tsaa' quityi qui'ya 'in yu nu ca'an tñan 'in yu x'nan na, can' cha' m'nin cha' yaan yu tloo um, 'un nu lca ree Agripa tsatlyu lo'o nchgaa ta'a nducua na re, lo' ca cuiya' cha' 'in yu, xacan' caja ña'an tsaa' quityi cha' 'in yu.

²⁷ Si'yana a ntsu'hui cha' tijin na sca preso, cha' si'i culo nducua taa na suun ñi qui'ya m'ni yu.

26

Cha' nu ycu' yu Pablo tloo yu Agripa

¹ Xacan' juin yu Agripa 'in yu Pablo: Ntsu'hui cha' cuiya' 'in chcu'. Xacan' mscuen yu Pablo yaa' yu, lo' mdyisnan mdaa yu suun ña'an ndi'in cha' 'in yu, lo' juin yu:

² Tsu'hue 'a ntsu'hui tiqueen si'yana tca taan suun lo'o um, 'un nu lca ree Agripa, lo' ca cuiya'

ti' um ña'an ndi'in cha' 'ñan, lo' si'i ña'an qui'ya nsu'hua ne' judio 'ñan.

³ Tsu'hue 'a si'yana 'un cua' jlyo ti' um ña'an cha' nu ntsu'hui 'in ne' judio lo'o scasca cha' nu nchcui' tyijyin ne'. Cu'ni um cha' tlyu ti' 'ñan lo'o cha' nu chcuin'.

Chendyu mdu'hui yu Pablo cua' s'ni

⁴ Nchgaa ne' judio ndyu'hui lyoo tsu'hue ne' 'ñan ña'an chendyu nu mdu'huin, si'yana lja ne' ncuca suhuen, a cunta mdi'in quichen Jerusalén.

⁵ Jlyo ti' ne' si'yana cua' s'ni nducui ncha'an cha' 'in ne' fariseo, ta nu ti lati ndi'in ne', lo' cui' ne' tca quitsa' ne' 'in um cha' re.

⁶ Cua' ñii nchca cuiya' cha' 'ñan si'ya cha' nu nducua tloon, tsaña'an cha' nu cua' mdi'in tyaa Ndiose lo'o nten cula 'in hua,

⁷ cui' cha' nu nducua tloo tsa tichcua ta nten 'in hua, nu tla lo' cucha ngui'ni tnu hua 'in Ndiose lja nta hua cha' nu cua' mdi'in tyaa ñi, lo' si'ya cha' re, 'un nu lca ree Agripa, ndlo qui'ya ne' judio 'ñan.

⁸ ¿Ta ñan ti' um si'yana Ndiose a tca cu'ni ñi cha' tyiqui'o ne' cua' ngujui? Ña'an mxitijin yu Pablo nu ti'i 'in jun ti' culoo

⁹ Nan' nguñan tin' ti' culoo si'yana cui' 'a ña'an m'nin, xa mna'an ti'in cha' 'in Jesús Nazaret,

¹⁰ can' cha' lo'o cha' cuiya' 'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa, ti' la quichen Jerusalén msu'huan 'in jun nu ndiya qui'an ti' 'in Jesús na'an chcuca, lo' xa yjui ne' 'in jun ncuca sca cha' ti' 'ñan lo'o ne'.

¹¹ Tyun 'a ya' mxitijin 'in jun nu ti'i nchgaa se'en n'ni tnu ne' judio 'in Ndiose, lo' mxicu'nin 'in jun si'yana chcuca' ca'an jun cha' nu ndiya qui'an ti' jun.

Lye ncu a ti'i tin' 'in jun, can' cha' scasca quichen mducui ncha'an 'in jun.

Yu Pablo mdaa yu suun ña'an ya qui'an ti' yu

¹² Cui' si'ya cha' can' ngui'an quichen Damasco lo'o cha' cuiya' 'in yu nu ndlo ca tñan ni' lyaa 'in ne' judio.

¹³ Cua' ca ndyi'ya cuaan ngui'an tucueen can', na'an msti sca xaa nu mdo'o la ni' cuaan nu tsu'hue lati ña'an que xaa 'in cucha, lo' msu'hua lo'o na 'ñan lo'o yu ta'a ngui'an can'.

¹⁴ Cui' ña'an lcaa mdlyu hua nchgaa hua, xacan' ngune 'ñan jui sca nu ycui' lo'o cha' hebreo, lo' juin 'ñan: Saulo, Saulo, ¿ñi cha' nda'an y'ni lyi'o 'ñan? ¿Ta a jlyo ti' si'yana ticuii' ngui'ni ti'i lo'o ña'an nu ngui'ni cua?

¹⁵ Xacan' mxcuen: ¿Tucui ca lca um Ñi X'nan hua? Lo' juin Ñi X'nan na 'ñan: Nan' lcan Jesús nu nda'an y'ni lyi'o.

¹⁶ Tyiton lya, nan' ngulo'on tloon 'in si'yana ca sca nguso 'ñan, lo' tsa ycui' lo'o nten cha' nu na'an cua' ñii, lo'o cha' nu ti' lyijyi culo'on 'in.

¹⁷ Culaan 'in tuyaa' ne' judio lo'o ne' gentil, si'yana cua' ñii ca'an tñan 'in tsaa se'en ndi'in ne',

¹⁸ lo' sla cha' tiyaa 'in ne', ña'an ca si'yana tyi'o tso' ne' loo cha' tla yta 'in ne' lo' tyon ne' loo xaa 'in Ndiose, tyi'o ne' se'en ntsu'hui ne' tuyaa' laxa'an lo' chcu ncha'an ne' 'in Ndiose, xacan' chca qui'ya nducui ne' loo nu tsa qui'an ti' ne' 'ñan, lo' chcu an ne' cunta cha' tsu'hue nu taa Ndiose 'in nchgaa nu mdo'o hui 'in ñi. Ña'an ncu a ja'an yu Pablo 'in Jesús

19 Can' cha' cua' ñii quitsan' 'in um, 'un nu lca ree Agripa, si'yana a m'nin lye' tin' lo'o cha' nu mdo'o la ni' cuaan.

20 Culo nducua la ycuin' cha' re lo'o ne' ndi'in quichen Damasco, a cunta lo'o ne' Jerusalén, lo'o ña'aan se'en lyi'ya loo Judea, cui' cuaña'an ycuin' lo'o ne' gentil si'yana tyaa ti' ne' 'in Ndiose, lo' culo'o xñan ne' 'in ne' lo'o scasca cha' tsu'hue nu cu'ni ne'.

21 Si'ya cha' re msñi ne' judio 'ñan la ni' lyaa 'in ne', lo' ncuca cha' kujui ne' 'ñan.

22 Una Ndiose mda yaa' ñi 'ñan, can' cha' loo cha' re ndon hasta cua' ñii, cula lo' suhue nchcuin' cha' tsu'hue 'in ñi lo'o, chcuí ña'an nguiaa cha' nu ycuí Moisés lo'o cha' nu ycuí nchgaa la ña'an yu nu mxiycuí Ndiose 'in cua' s'ni:

23 si'yana ñi nu lca Cristo ntsu'hui cha' tyijyin ñi nu ti'i tsaya' caja ñi, lo' culoo la ñi tyiqui'o ñi si'yana ca ñi sca xaa 'in ne' judio lo'o ne' gentil.

Ncuca ti' yu Pablo si'yana tsa qui'an ti' yu Agripa

24 Lja nchcuí yu cha' re, ycuí' cueen yu Festo: Cua' ndiyo' Pablo, loo nu lyee 'a m'ni cha'an can' cha' nchca ndiyo'.

25 Xacan' mxcuen yu Pablo: 'Un ñi Festo, si'i na ndiyon', cui' ca nu nchcuin' cha' nu ñi lo'o sca cha' tiyaa nu chcuí.

26 Nde nducua yu ree, jlyo tsu'hue ti' yu ña'an ndi'in cha' re, can' cha' a sca lca tiqueen chcuin' tloo yu, si'yana nchgaa cha' re ndyi'ya yu cunta si'yana si'i cha' nu yato'o cunan ti ca lca na.

27 'Un nu lca ree Agripa, ¿ta ndiya qui'an ti' um cha' nu mxnu scua yu nu mxiycuí Ndiose 'in? Nan' jlyo tin' si'yana ndiya qui'an ti' um.

28 Xacan' mxcuen yu ree can': ¿Ta ñan ti' si'yana lo'o cha' nu ycui' ti cua, tsa qui'an tin' 'in Cristo?

29 Mxcuen yu Pablo: Cha' Ndiose ljuin, a 'ni cha' ta cui' xaa uta ndiya' la, una 'ni cha' tsa qui'an ti' um lo'o nchгаа ta'a nducua um re, lo' ca um sca sñe' ñi ña'an nu lcan, una si'i ña'an nu nchcan' lo'o carena re.

30 Xa mdyi ycui' yu Pablo cha' re, tsatlyu mdyi-ton yu ree can', lo'o gubierno, lo'o Berenice, lo'o nchгаа la ña'an ta'a nducua yu.

31 Mdo'o ntan ne' se'en can', mdyisnan ycui' ne' scasca ne', lo' nchcui' ne': A sca qui'ya nducui yu re nu quinu yu'hui yu na'an chcuan uta caja yu.

32 Yu Agripa can' juin yu 'in Festo: Tca lyaa yu re cha' cua na a mjñan yu cha' si'yana yu César cu'ni cuiya' cha' 'in yu.

27

Xa nguiaa yu Pablo preso quichen Roma

1 Mdiyaa xaa nu juin ne' si'yana tsa hua se'en lca Italia, xacan' mdyaa ne' cunta 'in yu Pablo yaa' yu Julio, nu lca que 'in yu sindatu ta 'in yu Augusta, a cunta lo'o chcua xnan yu preso.

2 Xacan' yten hua ni' yca na'an nu mdo'o quichen Adramitio, nu ntsu'hui cha' tyi'o ti'in scasca se'en lyi'ya loo Asia. Mdo'o hua nguiaa hua, lo' ta'a nguiaa hua 'in yu Aristarco nu mdo'o quichen Tesalónica se'en lyi'ya loo Macedonia.

3 Xca tsaan can' mdyi'o ti'in hua quichen Sidón, lo' si'yana mña'an 'tnan ti' yu Julio 'in yu Pablo, mdaa yu cha' cuiya' tsa yu se'en ndi'in ta'a tsu'hue yu si'yana cu'ni cunta 'in yu.

⁴ Xacan' yten hua ni' yca na'an can', lo' si'yana lyee nchca cui'in se'en nguiaa hua, can' cha' msñi hua luhua' tso' cueen se'en su yuu ngutyi se'en lca Chipre.

⁵ Xa mdijin hua se'en lyi'ya loo Cilicia lo'o Panfilia, xacan' mdyi'o ti'in hua quichen Mira se'en lyi'ya loo Licia.

⁶ Can' na'an yu nu lca que 'in sindatu xca yca na'an nu mdo'o quichen Alejandría nu tiyaa se'en lca Italia, lo' ni' can' yten lo'o yu 'in hua.

⁷ Tyun 'a tsaan yu'hui lyijyi hua loo tyi'a can', que' 'a mdiyaa hua chcuca se'en ndi'in quichen Gnido, cuaña'an ti' nchca cui'in nde loo se'en nguiaa hua, can' cha' mxisti hua luhua' tso' nde 'ya se'en su yuu ngutyi se'en lca Creta, chcuca se'en ndi'in quichen Salmón.

⁸ Lyee 'a tñan mdijin hua cua' juin tu'hua tyi'a can', tsaya' mdyi'o ti'in hua sca se'en nu nchcui' ne' lo'o Buenos Puertos, lo' cui' ti can' ndi'in quichen Lasea.

⁹ Si'yana cua' tyun tsaan mtнан' hua, a cunta cua' mdijin tsaan nu n'ni ne' judio ayuna, chen nchcui 'in hua ti' tsaa la hua ni' yca na'an can', can' cha' yu Pablo mdaa yu cha' tiyaa 'in ta'a nda'an yu,

¹⁰ lo' juin yu: Nchgaa 'un yu ta'a nda'an na re, nan' xque' tin' si'yana chen nchcui 'in na nu ti' tsaa la na, quinan' yca na'an re lo'o yu'hua ntsu'hui ni' na, lo' tsato'o lo'o nare' quinan' na.

¹¹ Una yu nu lca que 'in sindatu can' a m'ni cunta yu cha' ycui' yu Pablo, lyee la m'ni cunta yu 'in yu nda'an lo'o 'in yca na'an can' lo'o x'nan na.

¹² Si'yana tucui ti ña'an quinu yu se'en can' tsaan nu tlya', can' cha' qui'an la yu m'ni sca yu cha'

nu tyijyin yu tsaá yu cha' ti' bla tiyaa yu quichen Fenice se'en lyi'ya loo Creta, sca se'en chcan' tucua nscan chendyu, lo' can' quinu yu tsaan nu tlya'.

Xa yaan quio cui'in loo tyi'a tujo'o

¹³ Mdyisnan mscua cui'in jo'o ti nu nguiaa tso' ca se'en ntsu'hui cha' tsaá yu, lo' ñan ti' yu tsa lo'o na 'in yu, can' cha' ngulyoo yu chcuán nu nsñi tucui 'in yca na'an can', lo' mdo'o yu nguiaa yu cua' juin tu'hua tyi'a se'en lyi'ya loo Creta.

¹⁴ Xi'i ti mducui yaan sca cui'in tnu nu nchcui' ne' lo'o Euroclidón, lo' msi'yu taa na loo yca na'an can'.

¹⁵ Si'yana juesa 'a yaan cui'in can', lo' a ncua 'a 'in hua tsa lo'o hua 'in yca na'an can', mdaa tu hua ya' ya lo'o cui'in can' 'in hua se'en nu ncua ti' na.

¹⁶ Ya lo'o cui'in can' 'in hua nde luhua' tso' ca se'en su yuu ngutyi nu naan Claudia, que' 'a ncua canan ngulyoo hua 'in yca na'an lyo' ti nu nducuan quii yca na'an can'.

¹⁷ Xa mdyi'o scua na chon' yca na'an tlyu can', xacan' mdyisnan nguxen yu tiso sii' yca na'an tlyu can' lo' mscan' tla yu 'in na. Nguitsen yu cha' tsa ycan' yu'hui yca na'an can' loo ysin se'en lca Sirte, can' cha' mdyi'ya yu te' nducua que yca na'an can', lo' ngula yaa' yu 'in na.

¹⁸ Una xca tsaan can' lyee la mscuin ti'in cui'in 'in yca na'an can', xacan' mdyisnan mscuan yu yu'hua ntsu'hui ni' na loo tyi'a.

¹⁹ Nu cua' nchca snan tsaan can', na nu 'ni lati cha' 'in yca na'an can' lo' mscuan hua 'in na.

²⁰ Tyun 'a tsaan, ñi cucha ñi cuii a ncua chcan' 'a, lo' tsacua ña'an nchca quio cui'in tnu nu mscuin

ti'in 'in yca na'an can', cua' mxñii ti' hua si'yana a tyi'o laa 'a hua.

²¹ Si'yana cua' tyun tsaan a nchca cu 'a hua, mdyiton yu Pablo tlu'hue la lja hua, lo' juin yu: Nchgaa 'un yu ta'a nda'an na re, cha' cua na ngune 'in um ña'an cha' nu ycuin' lo'o um si'yana a tyi'o na se'en lca Creta, lo' a ña'an na cha' tnu re.

²² Una cua' ñii chcuin' lo'o um si'yana cu'ni tnu tiquee um, siya' yca na'an re jlyo na una nare' a sca ca 'in na.

²³ Si'yana tla nu mdijin re, Ndiose X'nan, ñi nu ngui'ni tnu hua 'in, ngua'an tñan ñi sca angujle nu mdi'in lo'on.

²⁴ Lo' juin 'ñan: A cutsen Pablo, si'yana ntsu'hui cha' tiyaa ton tloo yu César, lo' si'yana mjñan cha' tsu'hue 'ñan, tyi'o laa nchgaa la ña'an yu ta'a nda'an re.

²⁵ Can' cha' cua' ñii, nchgaa um cu'ni tnu tiquee um, si'yana ndiya qui'an tin' 'in Ndiose, lo' chcu ña'an mtsa' angujle 'ñan, cui' cuaña'an tsato'o na.

²⁶ Una ntsu'hui cha' tsa ycan' yu'hui yca na'an re cui' ti se'en su sca yuu ngutyi.

²⁷ Xa cua' nchca tilcua tla nu cua' nguia lo'o cui'in can' 'in hua loo tyi'a tujo'o Adriático, tlu'hue tla can' yu nu nda'an lo'o 'in na ngüi ti' yu si'yana cua' tyi'o ca'an ti hua loo yuu ngutyi.

²⁸ Xacan' msu'hua cuiya' yu tsala ña'an qui'ñi se'en nguiaa hua can', lo' ntsu'hui na cla ta. Xa cua' nguiaa na nde loo la msu'hua cuiya' la yu 'in na, lo' cha' 'tñu ti ta ti' ndiyaa na xacan'.

²⁹ Lo' nguitsen yu cha' tsa tucua yca na'an can' loo quee, can' cha' nde chon' mxityu su'hua yu tsa jacua chcuin' nu nxñi tucui 'in na, lo' lca tiquee yu

cha' cua na cua' qui'ya xaa.

³⁰ Tsalca yu nu nda'an lo'o yca na'an can' ncuca ti' yu tyi'o cunan ti yu ni' yca na'an lyo' ti can', lo' mdyi'ya yu 'in na loo tyi'a, lo' m'ni ti yu cha' si'yana culo jni yu tiso nu nchcan' chcuan ti'in nu nducui nde chon' yca na'an can'.

³¹ Una yu Pablo juin yu 'in yu nu lca que can' lo'o nchgaa la ña'an yu sindatu: Cha' na yu re xnan yu, ñi sca um lo' a tyi'o laa um.

³² Yu sindatu can' msi'yu yu tiso nu nchcan' ca'an yca na'an lyo' ti can', lo' mdaa tu yu ya' quinan' yu'hui na loo tyi'a can'.

³³ Xa cua' llyaan xaa, yu Pablo mdaa yu cha' tnu tiquee 'in nchgaa yu can' si'yana cu chin' yu, lo' juin yu: Cua' nchca tilcua tsaan nguitsa sla na, lo' a nchca cu 'a na.

³⁴ Can' cha' cua' ñii, taa na juesa cu chin' na si'yana a ña'an ti' na lyee la, lo' cha' ñi si'yana ñi sca quichan' que na a quinan' na.

³⁵ Xa mdyi'ycui' yu cha' re msñi yu sca jaslya, floo na'an nchgaa yu can' mdyaa yu xu'hue 'in Ndiose, msu'hue yu 'in na lo' ycu yu 'in na.

³⁶ Xacan' nchgaa la ña'an yu jui cha' tnu tiquee 'in yu, lo' mdyisnan ycu yu.

³⁷ Loo nchgaa hua ndiyaa hua tsa tucua ciento ntsu'hui snan yla ntsu'hui 'tñuxca hua, nu ntsu'hui hua ni' yca na'an can'.

³⁸ Xa cua' ycu yu, mdyisnan mslo su'hua yu mti trigo loo tyi'a can' si'yana quisa la su'hua yca na'an can'.

Xa ngutyin' yu'hui yca na'an

³⁹ Xa ngu'ya xaa, a yu'hui lyoo yu se'en can', una na'an yu sca se'en yten yu'hui tyi'a tujo'o, chcan' loo ysin 'in na, lo' mdya ycui' yu cha' tca tsa lo'o yu 'in yca na'an can' loo ysin can'.

⁴⁰ Xacan' msi'yu yu tiso nu nsñi tucui 'in yca na'an can', mxnu sti yu chcuan can' ni' tyi'a, cui' ña'an lcaa mxtin' yu ti nu nchcan' ca'an yca nu nda juesa 'in na, xacan' mscuen yu te' nu chcua nde loo yca na'an can', mdo'o na nguiaa na chcua tu'hua ysin can'.

⁴¹ Una xa mdiyaa na sca se'en nguio' tucua ysin, can' ycan' yu'hui na lo' nguinu tucua cuaan suun na, juesa nu ndiyan ytsa tyi'a can' mdyisnan msta na 'in yca na'an can'.

⁴² Xacan' yu sindatu m'ni cuiya' yu cha' si'yana kujui yu 'in nchгаа yu preso can', si'yana a xcua yu tyi'a lo' lyaa yu.

⁴³ Una yu nu lca que can' a mdaa yu cha' cuiya' si'yana ntsu'hui tiquee yu culaa yu 'in yu Pablo can'. Xacan' ngulo yu tñan cha' ti ña'an yu nchca nxcua yu tyi'a, tyi'o ca'an yu loo ysin can',

⁴⁴ lo' nchгаа la ña'an yu lo'o juesa 'in ca' ti uta chon' yu'hua nu nducui loo tyi'a can' tiyaa yu la can'. Cuaña'an yato'o nchгаа yu mdo'o laa yu loo tyi'a can'.

28

Xa mdyi'o ca'an yu Pablo loo yuu se'en lca Malta

¹ Xa cua' mdyi'o ca'an hua loo ysin can', jui nu mtsa' 'in hua si'yana loo yuu ngutyi se'en mdiyaa hua can' naan na Malta.

² Nten ndi'in can' tsu'hue 'a cha' 'in ne', mxiqui'o ne' quii' lo' mxi'ya ne' 'in hua si'yana ndyi'ya quioo, a cunta tlya'.

³ Yu Pablo can' mxo' yu stan' yca ngutyi, lja msu'hua yu 'in na loo quii' can', mdo'o snan sca cunaan nu la loo quii' can', lo' ycu 'in yaa' yu.

⁴ Xa na'an nten nu ndi'in ca can', si'yana nducui ti 'in loo yaa' yu, scasca ne' mdyisnān ycu' ne': Nu cha' ñi ca si'yana lca yu re nu ndujui nten, lo' siya' mdo'o laa yu loo tyi'a, una cua' ñii ngula yaa' ndiose 'in yu.

⁵ Mscuin yu yaa' yu, lo' mdyu yu'hui cunaan can' loo quii' lo' a sca ncua 'in yu.

⁶ Nta ne' ñi xaa scuen quiiin yu, uta caja yu, una xa na'an ne' si'yana cua' tsaan ycu cunaan can' 'in yu, lo' a sca ncua 'in yu, xacan' mxitsa'an ne' cha' tiyaa 'in ne', lo' nchcui' ne' si'yana lca yu sca ndiose.

⁷ Cui' ti can' ndi'in yuu 'in sca yu naan Publio, lo' lca yu bsya se'en can', ncuan xu'hue yu 'in hua lo' ni' snan tsaan tsu'hue 'a mna'an seen yu 'in hua.

⁸ Yato'o sti yu Publio can' nscua yu ti'i yu lo'o tique', a cunta lo'o quicha tne. Yu Pablo yten se'en nscua yu can', lo' xa mdyi ycu' lyi'o yu 'in Ndiiose mdi'in tyaa yu yaa' yu 'in, lo' m'ni chca yu 'in.

⁹ Xacan' nchgaa la ña'an nu ti'i ndi'in can' mdyisnān yaan se'en ndi'in yu Pablo, lo' nchgaa ne' mchca ne'.

¹⁰ Lja mdi'in hua can' tsu'hue 'a yu'hui ne' cunta 'in hua, lo' xa cua' tyi'o hua tsaa hua ni' xca yca na'an, xacan' mda xu'hue ne' nchgaa loo na nu cunajo'o 'in hua tucueen tsaa hua.

Xa mdiyaa yu Pablo quichen Roma

¹¹ Tsani' snan coo' mdi'in hua se'en can', xacan' mdo'o hua nguiaa hua ni' xca yca na'an nu mdo'o quichen Alejandría, can' nguinu tucui na tsalja mdijin tsaan nu tlya', lo' tloo na nga'an lcuin Castor lo'o Pólux.

¹² Xacan' mdyi'o ti'in hua quichen Siracusa se'en nguinu hua snan tsaan.

¹³ Can' mdo'o hua nguiaa hua cua' juin tu'hua tyi'a tsaya' mdiyaa hua quichen Regio. Xca tsaan can' mdo'o hua nguiaa hua, lo' mdyisnan mscua cui'in nde chon' se'en cua' mdijin hua, la xca tsaan can' mdiyaa hua quichen Puteoli.

¹⁴ Can' na'an ta'a hua lo'o jun ta'a na, mjñan jun cha' tsu'hue 'in hua si'yana quinu hua lo'o jun sca snan. Xacan' mdo'o hua nguiaa hua nde quichen Roma tucueen lyuu.

¹⁵ Jun ta'a na ndi'in Roma, xa ynan jun cha' si'yana cua' ljaan hua tucueen, ya ycua jun 'in hua la se'en lca Foro de Apio. Xa mdiyaa hua se'en lca Snan Tienta, lo'o can' ndi'in ta la jun 'in hua. Xa na'an yu Pablo 'in nchgaa jun can', mdyaa yu xu'hue 'in Ndiose lo' jui cha' tnu tiquee 'in yu.

¹⁶ Xa mdiyaa hua quichen Roma, yu nu lca que 'in sindatu can' mdyaa yu cunta 'in nchgaa yu preso yaa' xca x'nan yu sindatu. Mdaa yu cha' cuiya' si'yana tyi'in yu Pablo xca se'en, lo' scati sindatu chu'hui cunta 'in yu.

Ycui' yu Pablo cha' 'in Jesús quichen Roma

¹⁷ Xa mda'a snan tsaan can', yu Pablo m'ni yu cha' mxi'ya yu 'in nchgaa ne' judío nu ndon loo lati quichen can', xa cua' nguio' ti'in ne' juin yu 'in ne':

Nchgaa 'un ta'a judio na, quitsan' 'in um si'yana a nchca sca cha' quinan' 'ñan lo'o nchgaa ta'a judio na, ñi lo'o ña'an cha' nu cua' ntsu'hui 'in na, una ti' la Jerusalén mdyaa ne' cunta 'ñan yaa' yu bsya romano, lo' ngua'an tñan yu 'ñan ljyaan preso nde re.

¹⁸ Yu bsya cua' m'ni cuiya' yu cha' 'ñan, lo' ncua ti' ne' culaa ne' 'ñan si'yana a sca qui'ya nguija lyoo 'ñan nu lo'o kujui ne' 'ñan.

¹⁹ Una si'ya ne' judio nu mtñan qui'ya 'ñan, mjñan si'yana yu César cu'ni cuiya' yu cha' 'ñan, lo' si'i si'yana nde'en la na m'nin.

²⁰ Can' cha' msi'yan 'in um si'yana chcuin' lo'o um cha' re, lo' ca jlyo ti' um si'ya cha' nu nta naa ne' Israel, can' cha' nchcan' lo'o carena re.

²¹ Xacan' mxcuen ne' 'in yu Pablo: Ñi sca quityi nu mdo'o Judea, a nchca chcuan hua cunta nu nchcui' cha' 'in, ñi sca ta'a judio na, a nchca can ti'in tyaa qui'ya 'in nde re, ta nde'en la cha' nducui ncha'an 'in.

²² Una nchca ti' hua quine 'in hua ña'an cha' nu ndlo'o, si'yana nchgaa se'en na'an ti'i ne' ña'an cha' nu ntsu'hui cua.

²³ M'ni cuiya' ne' cha' lo'o yu tsaan nu ntsu'hui cha' chcu' yulo'o ne', qui'an 'a ne' mdiyaa ne' ña'an se'en ntsu'hui yu, lo' chcu' tsaan can' ngulyo scua la yu tsaña'an ntsu'hui cha' culo Ndiose tñan, ycui' yu cha' 'in lee nu ngua'an scua Moisé, lo'o cha' nu ngua'an scua yu nu mxiycui' Ndiose 'in, ña'an ca si'yana tsa qui'an ti' ne' 'in Jesús.

²⁴ Ntsu'hui nu ya qui'an ti' cha' nu ycui' yu Pablo, lo' ntsu'hui nu a ya qui'an ti'.

²⁵ A ncua ca sca cha' ti' 'in ne', can' cha' juin yu

Pablo xa nu cua' tyi'o tso' ne': Cha' ñi ña'an mxiycui' Espíritu nu Luhui 'in Ndiose 'in yu Isaía xa ycui' yu lo'o nten cula 'in na, lo' juin ñi:

²⁶ —Yaa, lo' chcui' lo'o nten cua: Siya' lyee la ne 'in um, una a ndyi'ya um cha' tiyaa, siya' lyee la ña'an um lo' a chcan' 'in um.

²⁷ Si'yana nten re ncuca tla cusya 'in ne', cua' mxiya' ti' ne' ne 'in ne', mducun ne' quiloo ne', ña'an ca si'yana a ca chcan' 'in ne', ñi a quine 'in ne', ñi a qui'ya ne' cha' tiyaa, ñi a quia nan ne' 'ñan se'en nu cu'nin chcan' 'in ne'—.

²⁸ Can' cha' ca jlyo ti' um cua' ñii, si'yana lo'o ne' gentil cua' mdaa Ndiose cha' cuiya' tyi'o laa ne', can' nu quine 'in cha' re.

²⁹ Xa mdyi ycui' yu cha' re, mdo'o ne' judio nguiaa ne', scasca ne' mdyisnan ycui' tyijyin ne' si'ya cha' can'.

³⁰ Yu Pablo msu'hua lyiya' yu sca na'an se'en mdi'in qui'ya yu tsani' tucua yjan, lo' nducuan xu'hue yu nchgaa nu ndyi'an can',

³¹ lo' nchcui' yu ña'an ntsu'hui cha' culo Ndiose tñan 'in ne', ndlo'o yu cha' 'in Ñi X'nan na Jesu-cristo, ñi a ytsen 'a yu ycui' yu lo' ñi a tucui 'a nu nducui ndijin.

El Nuevo Testamento New Testament in Chatino, Nopala

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nopala Chatino (Chatino, Nopala)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, David Niel Nellis, All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 968310150X

The New Testament

in Chatino, Nopala

© 2013, David Niel Nellis, All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

7aec2f8f-e534-559d-8dcc-b8b15d5a08dc